

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Zemědělská fakulta

Katedra cestovního ruchu

Studijní program: M 6208 Ekonomika a management

Studijní obor: Obchodně podnikatelský obor

Možnosti využití zámku Dobříš pro rozvoj cestovního ruchu

Vedoucí diplomové práce:

PhDr. Zdeněk Vybíral, Ph.D.

Autor:

Pavel Vopička

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Jméno a příjmení: **Pavel Vopička**

Studijní program: M 6208 Ekonomika a management

Studijní obor: Obchodně podnikatelský obor

Název tématu: **Možnosti využití zámku Dobříš pro rozvoj cestovního ruchu**

Zásady pro vypracování:
(v zásadách pro vypracování uveďte cíl práce a metodický postup)

Cíl práce:

Zasazení dobříšského zámku do kontextu kulturně historického vývoje; analýza ekonomického provozu (charakter managementu; způsob financování a využití objektu z hlediska návštěvnosti). Zhodnocení propagace památky, služeb návštěvníkům a využití objektu (mimo sezonu). V případě potřeby budou navržena opatření ke zlepšení.

Metodický postup:

1. Shromáždění a studium odborné literatury
2. Získání informací o hospodaření a marketingové strategii dobříšského zámku, o jeho návštěvnosti, o spolupráci s dalšími subjekty v regionu
3. Na základě získaných dat zhodnotit dosavadní úroveň rozvoje cestovního ruchu v lokalitě
4. S využitím hodnocení doporučit možnosti zlepšení

Rámcová osnova:

1. Úvod, 2. Literární přehled, 3. Řešení problematiky, 4. Metodika, 5. Provedení analýzy,
5. Diskuse, 7. Závěr, 8. Resumé, 9. Použitá literatura, 10. Přílohy.

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma „Možnosti využití zámku Dobříš pro rozvoj cestovního ruchu“ vypracoval samostatně na základě vlastních zjištění a poznatků. Veškerá použitá literatura a jiné podkladové materiály jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

V Táboře dne 24. dubna 2006

.....

Pavel Vopička

Poděkování

Rád bych touto cestou poděkoval panu PhDr. Zdeňku Vybíralovi, Ph.D. za jeho odbornou spolupráci, cenné připomínky a ochotu při vedení diplomové práce. Rovněž bych chtěl poděkovat majiteli zámku Dobříš panu Dipl. Ing. Jeromu Colloredo-Mannsfeldovi za umožnění vypracování diplomové práce a panu Pavlu Krejčírkovi, řediteli zámku Dobříš, za ochotný přístup a poskytnutí cenných informací.

OBSAH

1. ÚVOD	1
2. CÍL A METODIKA PRÁCE	3
2.1 Cíl	3
2.2 Metodika	3
3. DOBŘÍŠ	6
3.1 Historický vývoj	6
3.2 Geografické údaje	9
3.3 Demografická struktura	10
3.4 Socio-ekonomická situace obyvatelstva	12
4. LOKALIZAČNÍ PODMÍNKY	14
4.1 Přírodní předpoklady	14
4.2 Kulturně historické památky	16
4.3 Atraktivita v okolí Dobříše	19
5. REALIZAČNÍ FAKTORY	24
5.1 Dopravní dostupnost	24
5.2 Ubytovací služby	25
5.3 Stravovací služby	27
5.4 Doplnkové služby	28
5.4.1 Společensko-kulturní vybavenost	28
5.4.2 Sportovní vybavenost	29
6. KULTURNĚ HISTORICKÝ ROZBOR ZÁMKU	30
6.1 Historie a současnost	30
6.1.1 Historie	30
6.1.2 Současnost	32
6.2 Interiér	34
6.3 Exteriér	41
6.3.1 Francouzská zahrada	41
6.3.2 Anglický park	43
7. PROVOZNÍ A TECHNICKÉ ZABEZPEČENÍ	44
7.1 Provoz zámeckého sídla	44
7.1.1 Adresa a další kontakty	44
7.1.2 Správa zámku	44

7.1.3	Provozní doba	45
7.1.4	Vstupné	46
7.2	Průvodcovské služby	47
7.3	Doplňkové služby	48
7.3.1	Kulturně společenské akce	48
7.3.2	Pronájem zámeckých prostor	50
7.3.3	Ubytovací služby	50
7.3.4	Stravovací služby	52
8.	EKONOMICKÝ PROVOZ	53
8.1	Charakter managementu	53
8.2	Financování objektu	55
8.3	Promotion (propagace a komunikace)	55
8.4	Rozbor výsledků hospodaření	59
8.5	Analýza návštěvnosti zámku	62
9.	VÝZNAM ZÁMKU PRO REGION	66
9.1	Spolupráce s jinými subjekty	66
9.2	Členství v organizacích	67
10.	VLASTNÍ VÝZKUM	69
10.1	Charakteristika zkoumaného souboru	69
10.2	Výsledky výzkumu	70
10.3	Shrnutí výsledků	81
11.	NAVRHOVANÁ ŘEŠENÍ	82
11.1	Zhodnocení a doporučení	82
11.2	Návrhy řešení	85
11.2.1	Založení organizace cestovního ruchu	85
11.2.2	Vytvoření produktu kulturně poznávacího cestovního ruchu	86
12.	ZÁVĚR	93
13.	RESUME	95
14.	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	97
15.	SEZNAM PŘÍLOH	102

1. Úvod

Cestovní ruch je jedním z největších a nejrychleji se rozvíjejících odvětví světa.¹ Má velký vliv na zaměstnanost, na tvorbu HDP, vytváření devizových rezerv státu, záchranu kulturních, uměleckých a historických památek, zvyšuje všeobecnou vzdělanost úroveň obyvatelstva. Jelikož se cestování stále více stává neodmyslitelnou součástí našeho života, mají změny ve společnosti, stejně tak jako změny ekonomické či změny životního stylu, následný a neustálý vliv na cestovní ruch. Pro sektor cestovního ruchu je velmi důležité tyto změny co možná v nejranější fázi akceptovat a přizpůsobit jim nabídku cestovního ruchu.

Kvalitní nabídka je pro rozvoj cestovního ruchu v destinaci důležitá.² Ta musí být schopna přilákat návštěvníky a následně uspokojit jejich potřeby a požadavky. Nabídku cestovního ruchu je možné rozdělit na primární a sekundární. Komponenty primární nabídky cestovního ruchu jsou utvářejícími podmínkami pro uspokojení potřeb a požadavků návštěvníků destinace. Struktura, rozmístění a úroveň sekundární nabídky je určujícím faktorem využitelnosti destinace pro aktivity cestovního ruchu.

Postupem času lidé kladou důraz i na celkovou hodnotu jejich volného času, a to ve smyslu poznávání kultury a atraktivit dané lokality. Lidé začínají obdivovat kulturní památky, historická města, přírodní krásy a další zajímavosti.

Na území České republiky se nachází velké množství hradů a zámků, které jsou velkým lákadlem nejen pro domácí, ale i zahraniční turisty. Hlavním úkolem správců těchto kulturních památek je, aby byl historický odkaz zachován i pro generace další. V dnešní době už ale návštěvníkům kulturních atraktivit nestačí samotná prohlídka památky. Turisté vyžadují ke strávení volného času i další doplňkové služby. Do tohoto okruhu lze zahrnout kulturní či společenské akce, které se na většině památkových objektů konají, ale také zajištění stravování či ubytování v blízkosti památky. Návštěvník se postupem času stává náročnější a klade důraz na kvalitu poskytnutých služeb. Proto aby se zákazník vrátil, už nestačí jen výborně připravit prohlídku zámku nebo hradu, ale poskytnout návštěvníkům všechny služby, které by mohli potřebovat. Jedině pak se docílí toho, že budou spokojeni a objekt navštíví znovu.

¹ BELEJOVÁ, M.: Trendy cestovního ruchu, COT Business, 2004, č. 4, s. 12 – 13.

² KIRÁLOVÁ, A.: Marketing destinace cestovního ruchu, Praha 2003, s. 16.

Jednou z kulturních atraktivit se zabývá tato diplomová práce. Ke zpracování práce byl vybrán zámek Dobříš, který se nachází asi 40 km jihozápadním směrem od Prahy v okrese Příbram.

2. Cíl a metodika práce

2.1 Cíl

Hlavním cílem diplomové práce je zhodnotit využití zámku Dobříš pro rozvoj cestovního ruchu.

Nejprve si autor vytýčil charakterizovat dobříšskou oblast z hlediska historického, geografického, demografického a socio-ekonomického. Dále je třeba zhodnotit současnou materiálně technickou základnu a dopravní dostupnost regionu.

Dílčí cíl taktéž představuje zasazení zámku Dobříš do kontextu kulturně historického vývoje. Poté je nutné zaměřit se na produkty, které zámek nabízí svým návštěvníkům, formy propagace a organizace, se kterými zámek spolupracuje, aby se mohl uplatnit v oblasti cestovního ruchu. Dále se provede analýza ekonomického provozu objektu. Neméně důležitým úkolem práce je zjistit zájem o zámek a město Dobříš jako o atraktivitu cestovního ruchu, a to formou vlastního dotazníkového šetření.

Po zhodnocení využití zámku Dobříš pro rozvoj cestovního ruchu se doporučí možnosti zlepšení.

2.2 Metodika

Prvním krokem při zpracování zadaného tématu byl sběr dat a informací z odborné literatury, periodik a webových stránek.

Informace o městě Dobříši, jeho historii, kulturně historických památkách (tedy včetně i zámku) a přírodních předpokladech byly čerpány z pramenů Městské knihovny v Dobříši, Knihovny Jana Drdy v Příbrami, Městské knihovny v Táboře a knihovny Katedry cestovního ruchu, Zemědělské fakulty Jihočeské univerzity. Dále se vycházelo z materiálů Informačního střediska v Dobříši, informačních a propagačních brožur jednotlivých památek a poskytovatelů služeb a rovněž i turistických průvodců. Ke stěžejním knižním publikacím patřila Dobříš – město na Zlaté stezce od Miroslava Oliče a kol. z roku 1998. Cenné informace o ekonomickém provozu památek byly získány především z knihy Marketing a management muzeí a památek

od Ladislava Kesnera z roku 2005. Z důvodu doplnění informací byl používán také Internet, převážně to byly internetové stránky města a zámku.

Pro získání informací o hospodaření, marketingové strategii dobříšského zámku, o jeho návštěvnosti, spolupráci s dalšími subjekty, charakteru managementu a jeho využití pro cestovní ruch byla použita terénní forma sběru dat. Ten byl uskutečňován především řízenými rozhovory s ředitelem zámku panem Pavlem Krejčárkem.

Pro zhodnocení stavu a kvality poskytovaných služeb byl rovněž použit terénní výzkum. Došlo k osobní návštěvě podniků, tímto způsobem byly též získány informace o dopravní dostupnosti a parkovacích možnostech ve městě.

K doplnění statistických údajů bylo provedeno primární šetření formou dotazníku. Bylo zaměřeno na přímé návštěvníky zámku. V dotazníkovém šetření se zjišťovalo, jak často turisté zámek navštěvují, jak hodnotí úroveň služeb poskytovaných zámkem či za jakým účelem je nejčastěji zámek navštěvován.

Z důvodu přesnosti vyhodnocení byla volena většina uzavřených otázek, které jsou vysloveny tak, aby možnosti odpovědí byly předem dány a bylo možné je standardizovat.³ Respondent tak vybírá z omezeného počtu variant možných odpovědí. Jedna otázka zůstala otevřená. Tato otázka umožňuje obsáhlejší, nestandardizované odpovědi, které tazatel musí věrně zaznamenat. Při formulaci jednotlivých otázek byl použit obecný slovník a odbornost textu byla přizpůsobena laickým znalostem termínů používaných v oblasti cestovního ruchu.

Sledovaný vzorek čítá 220 dotazníků, což činí 1,1 % z celkového počtu 19 691 návštěvníků, kteří zavítali na zámek v období od června do srpna 2005, kdy se tento výzkum prováděl. Většina dotazníků byla zodpovězena při osobním rozhovoru s návštěvníkem, jen malá část dotazníků byla umístěna přímo v pokladně zámku Dobříš.

Ke zpracování dotazníků bylo použito tabulkového kalkulátoru Microsoft Excel. Uvedené odpovědi byly zpracovány do databáze, ze které pak již nebylo složité získat odpovídající údaje. Výhodou zvoleného softwaru je snadné používání matematických metod a přehlednost. Konkrétní výsledky dotazníkového šetření, jehož cílem bylo zjistit zájem o zámek a město Dobříš jako o atraktivitu cestovního ruchu, jsou prezentovány v kapitole 10. Vlastní výzkum.

³ Dotazník byl sestaven na základě odborné konzultace s Jiřím Vaníčkem, pedagogickým pracovníkem Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích. Marketingovým výzkumem, nejen tvorbou dotazníku, se zabývá ZBOŘIL, K.: Marketingový výzkum – metodologie a aplikace, Praha 1998.

Pro praktickou část práce, kde je hodnoceno využití zámku Dobříš pro rozvoj cestovního ruchu a kde jsou navržena i možná zlepšení, byly čerpány informace zejména z publikací Marketing destinace cestovního ruchu od Alžběty Kiráňové z roku 2003 a Marketing měst a obcí od Lidmily Janečkové a Miroslavy Vašíkové z roku 1999. Dále byla použita odborná publikace Management cestovního ruchu od Magdaleny Hrabánkové a Tomáše Hájka z roku 2002.

Pro doplnění informací a lepší názornost se v závěru práce nacházejí přílohy, převážně obsahující fotografie.

3. Dobříš

3.1 Historický vývoj

Ve srovnání s jinými oblastmi středních Čech se uskutečňovalo osídlení dnešního Dobříšska pomaleji a po dlouhá staletí bylo poměrně řídké.⁴ Příčinou byly hluboké lesy, bažiny a poměrně neúrodná půda. S hustějším osídlením by se nutně muselo spojit vykácení větších lesních ploch, na čemž čeští panovníci neměli ani zájem. Ponechávali si tento kraj jako državu, jejíž hlavní hodnotu představoval právě hluboký les s velkým množstvím lovné zvěře.

Toto území protínala jediná důležitá komunikace - tzv. Zlatá stezka.⁵ Její důležitost vyplývala z faktu, že byla hlavní spojnicí mezi Prahou a oblastmi, ze kterých se dovážela sůl. Schůdnost Zlaté stezky závisela na ročním období a její trasa nebyla na všech úsecích stabilní.

Podle staré legendy byla na této stezce založena osada vladýkou Dobřichem, který pravděpodobně patřil k národu praotce Čecha. Podle Dobřicha pak tato osada, která se rozkládala na suché vysočině u nynějšího hřbitova, přijala své jméno.⁶

První písemné zprávy jsou datovány z roku 1245. Některé prameny se však rozcházejí a uvádějí rok 1252. Tyto písemné zprávy jsou spojovány s pobytem Václava I. na královském dvorci. V r. 1262 však už Dobříš patřila Rožmberkům⁷ a r. 1321 Štěpánovi z Tetína.

Výhodná poloha místa, v blízkosti Prahy a uprostřed rozsáhlých lesů, přiměla Jana Lucemburského⁸ v 1. polovině 14. století k získání statku zpět a k vybudování kamenného gotického hradu *Vargač*, který se tyčí na skále nad nynějším zámkem. Královský hrad Vargač byl původně určen jako sídlo úřadu nejvyššího královského lovcího. Hrad má svoji slavnou minulost. Udržoval královskou moc v Podbrdí a stával se občasným sídlem mnoha českých králů, kteří zde pořádali hony. Občas sem zajížděli

⁴ OLÍČ, M. a kol.: Dobříš – město na Zlaté stezce, Praha 1998, s. 17. O historii Dobříše rovněž pojednává ŠVEHLOVÁ, M.: Dobříš – 750 let, Dobříš 2003.

⁵ Zmínka o této cestě je v záznamech Vyšehradské kapituly, kde je uváděna jako dar krále Vratislava II. z roku 1088. O Vyšehradské kapitule se blíže zmiňuje NECHVÁTAL, B.: Vyšehrad – Kapitulní chrám sv. Petra a Pavla, Velehrad 1995.

⁶ OLÍČ, M. a kol.: Dobříš – město na Zlaté stezce, Praha 1998, s. 17.

⁷ O Rožmbercích pojednává publikace PÁNEK, J.: Poslední Rožmberkové, Praha 1989.

⁸ K němu dále SPĚVÁČEK, J.: Jan Lucemburský a jeho doba (1296 – 1346), Praha 1994.

i Karel IV.⁹ a Václav IV.,¹⁰ který povýšil Dobříš na městečko. Roku 1421 husitské vojsko hrad dobylo a vypálilo spolu s městečkem. Hrad byl však obnoven a nadále plnil svou funkci. Dobříšský hrad a dobříšské panství byly v majetku českých králů až do r. 1630. Toho roku ho císař Ferdinand II.¹¹ prodal hraběti Brunovi z Mansfeldu. Po výstavbě nového zámku byl původní hrad během 18. století přestavěn na sýpku.

Roku 1422 bylo dobříšské panství dáno do zástavy Zikmundem Lucemburským¹² bratrům Bedřichu a Hanuši z Kolovrat.¹³ Husitští bojovníci v té době Dobříš poničili, jelikož její obyvatelé podporovali Zikmunda. Husitské války¹⁴ a časté střídání pánů měly nepříznivý vliv na prosperitu panství. Městečko zpustlo a v polovině 16. století zde zůstalo 27 vesnických usedlostí. Teprve poté nastal obrat k lepšímu. Roku 1543 potvrdil král Ferdinand I. Dobříši výsady udělené kdysi Janem Lucemburským. To povzbudilo obec, aby si r. 1569 na císaři Maxmiliánu II. vyžádala potvrzení statutu městečka (městem se Dobříš stala až v r. 1839), právo pečeti i některé hospodářské výsady. Později (r. 1589) získalo městečko Dobříš svůj znak, v němž je zobrazena postava svatého Tomáše, na jehož svátek (21. prosince) se konal na Dobříši výroční trh.

V 17. století se obyvatelé městečka živili většinou běžnými řemesly. Vzpruhou pro místní živnost se stalo privilegium Leopolda I.¹⁵ z roku 1675, které rozmnožilo dva starobylé výroční trhy o další čtyři. Vedle zemědělství a řemesel to byly také panské železné hutě, založené kolem r. 1674, které poskytovaly jistou pracovní příležitost.

Z 18. století stojí za zmínku to, že teprve roku 1734 byla na Dobříši zřízena samostatná fara.¹⁶ Od té doby již Dobříš nepatřila farností ke Svatému Poli, což v tehdejší době mělo značný význam. Dosavadní kostelík se stal farním chrámem.

Teprve před polovinou 18. století začalo městečko růst, ale skutečný rozmach nové výstavby začal až ve 2. polovině 18. století.¹⁷ Do poloviny 19. st. vznikla podél ulice

⁹ O Karlu IV. se lze více dovědět v jeho autobiografii. Dostupné znění je KAREL IV.: Císař Karel IV. – vlastní životopis, Praha 1909.

¹⁰ K němu blíže SPĚVÁČEK, J.: Václav IV. (1361 – 1419), Praha 1986.

¹¹ O Habsburcích pojednává POHL, W. – VOCELKA, K.: Habsburkové – historie jednoho evropského rodu, Praha 1996 a také HAMANNOVÁ, B.: Habsburkové – životopisná encyklopedie, Praha 1996.

¹² Postoj Zikmunda Lucemburského k Husovu procesu v Kostnici je popsán v knize BAUM, W.: Císař Zikmund, Praha 1996.

¹³ Historie Dobříše. www.mestodobris.cz/look/dobris/section.tpl?NrIssue=120&NrSection=1. Informace získané z tohoto portálu jsou aktuální k 31. prosinci 2005, pokud nebude uvedeno jinak.

¹⁴ Husitské války zmiňuje ČORNEJ, P.: Velké dějiny zemí Koruny české (díl pátý), Praha 2000. O husitství též pojednává ŠMAHEL, F.: Husitské Čechy – struktury, procesy, ideje, Praha 2001.

¹⁵ K němu více MIKULEC, J.: Leopold I. – život a vláda barokního Habsburka, Praha 1997.

¹⁶ OLIČ, M. a kol.: Dobříš – město na Zlaté stezce, Praha 1998, s. 51 – 52.

¹⁷ KUČA, K.: Města a městečka v Čechách, na Moravě a ve Slezsku (díl první), Praha 1996, s. 674. Jedná se o encyklopedii.

z náměstí k severu k rybníkům Papež a Koryto a k pivovaru řemeslnická čtvrť, tzv. Malá Strana. Hlavní náměstí městečka bylo v té době zastavěno velmi malebnými pozdně barokními a klasicistními domy, z nichž se několik příkladů dochovalo dodnes (včetně radnice z r. 1821).

Mezníkem pro rozvoj Dobříše bylo zřízení poštovní stanice (1825), telegrafního úřadu a železnice z Dobříše do Prahy (1897).¹⁸ Oživení cestovního ruchu bylo impulsem pro místní živnosti, hlavně obchodní a hostinské. Obojí byly z velké části dílem členů židovské komunity (např. *hotel Heinz*). Jejich podnikavost dala r. 1865 také první popud k zahájení výroby rukavic, posléze nejvýznamnějšího oboru místního průmyslu. Zdrojem obživy se tu kromě začínajícího rukavičkářství stávala kovovýroba, těžba a zpracování dřeva. Pracovní příležitosti se také chudším občanům nabízely v místních malých závodech (pivovar, lihovar). V roce 1850 se město stalo dokonce sídlem okresního soudu, později i okresní samosprávy a berního úřadu.

Velký rozmach město zaznamenalo počátkem 20. století, kdy byly postaveny Rukavičkářské závody a závod na kovovýrobu. Po 1. světové válce byly zavedeny autobusové linky do Prahy a Příbrami. To samozřejmě přineslo další pracovní příležitosti pro dobříšské občany. Za připomenutí stojí, že na západním okraji města bylo postaveno plicní sanatorium, které bylo dokončeno v roce 1938. Nyní nese jméno Masarykovo sanatorium.

Během okupace za 2. světové války vešlo Dobříšsko do dějin jako jedna z nejvýznamnějších oblastí protifašistického odboje.¹⁹ Bylo to dáno jednak geografickými podmínkami regionu, strategickou polohou a rovněž sociální skladbou obyvatelstva, které se do hnutí odporu zapojilo. Ilegální činnost proti hitlerovským okupantům zde vznikala buď spontánně, nebo na popud některého z center doma či v zahraničí. Brzy po 15. březnu 1939 byla v Dobříši ustavena odbočka celonárodní vojenské odbojové organizace Obrana národa. Kromě ní tady vyvíjelo ilegální činnost sokolské hnutí odporu a komunistické buňky. Většina z nich se v r. 1943 spojila v tzv. ilegální Národní revoluční výbor v Dobříši, jenž byl napojen na ilegální Krajský národní revoluční výbor v Příbrami. Existovalo i spojení s partyzánskou skupinou Srp a kladivo.

¹⁸ Historie Dobříše. www.mestodobris.cz/look/dobris/section.tpl?NrIssue=120&NrSection=1.

¹⁹ OLÍČ, M. a kol.: Dobříš – město na Zlaté stezce, Praha 1998, s. 137.

V poválečném období vznikly po znárodnění kromě Rukavičkářských závodů strojírenský závod Caloria (později Kovosvit), Státní statek, BIOS (podnik pro zpracování dřeva v bývalém pivovaru), Lesní závod Dobříš (těžba dřeva).

V současnosti je osmitisícové město Dobříš díky poloze uprostřed pohoří Hřebeny, Brdy a Kozí Hory vyhledávaným místem letní i zimní rekreace.²⁰ Lesnatá krajina s četnými rybníky nabízí množství turistických tras pro pěší turisty, cyklisty i lyžaře. Co se týče kulturních atraktivit, určitě nejvíce zaujme místní zámek. Dobříš je navštěvována nejen českými, ale i zahraničními turisty, především z Německa a Nizozemska. Proto se také stalo dobříšským partnerským městem nizozemské Mierlo.²¹

Nynějším starostou Dobříše je MUDr. Stanislav Holobrada, který je v této funkci od roku 2002.

3.2 Geografické údaje

Dobříš leží přibližně 35 km jihozápadním směrem od Prahy, přímo u rychlostní silnice I/4 – „Strakonické“. Nachází se tedy ve Středočeském kraji, přesněji v okrese Příbram.²²

Dobříšsko se rozkládá na 318 km² a žije zde 18 921 obyvatel (údaje k 31. prosinci 2003).²³ Na Dobříšsku se nalézá celkem 24 obcí. Kromě Dobříše, která je obcí s rozšířenou působností, to jsou: Borovice, Čím, Daleké Dušníky, Drevníky, Drhovy, Hříměždice, Chotilsko, Korkyně, Malá Hraštice, Mokrovraty, Nečín, Nová Ves pod Pleší, Nové Dvory, Nový Knín, Obořiště, Ouběnice, Rosovice, Rybníky, Stará Huť, Svaté Pole, Velká Lečice, Voznice a Županovice.

Katastrální plocha samotné Dobříše je 5 341 ha.²⁴ Z toho nejvíce připadá na lesní (4 093 ha) a zemědělskou půdu (820 ha). Zahrady zabírají 64 ha, vodní plochy 72 ha a zastavěné plochy jen 66 ha. I z těchto údajů lze usoudit, že Dobříš je malé město s krásnou okolní přírodou.

²⁰ Historie Dobříše. www.mestodobris.cz/look/dobris/section.tpl?NrIssue=120&NrSection=1.

²¹ O tomto městě více na www.mierlo.nl.

²² Orientační mapa je zobrazena v příloze č. 1.

²³ FISCHER, J. a kol.: Statistická ročenka České republiky 2004, Praha 2004, s. 62.

²⁴ Vybrané statistické údaje za rok 2003. www.czso.cz/lexikon/mos2003.nsf/mos?openform&:540111.

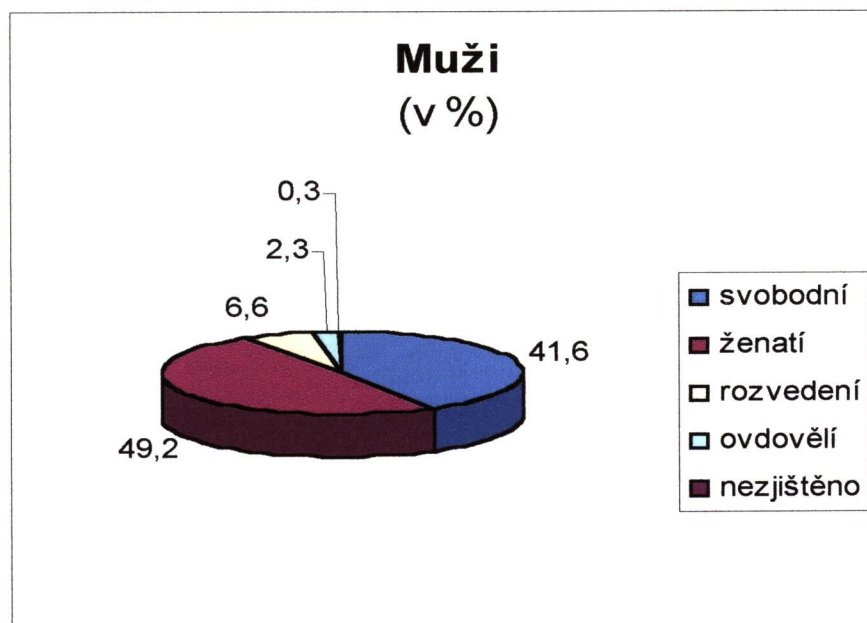
3.3 Demografická struktura

Zabývá se studiem lidské populace, její velikostí a vývojem.²⁵ V celosvětovém a dlouhodobém průměru se rodí více chlapců než děvčat (105:100). Ve vyspělých zemích, kam se řadí i Česká republika, se tento rozdíl oproti rozvojovým zemím vyrovnává do 20 let věku. Od této hranice začíná v jednotlivých ročnících převládat ženská populace, která se s postupujícím věkem zvyšuje. Situaci ovlivňuje větší fyzická odolnost ženského organismu a civilizační úroveň, která vytváří přibližně stejné podmínky (zejména ve zdravotnické péči) pro obě pohlaví. Disproporce mezi počtem mužů a žen má dalekosáhlé společenské následky, dospělé ženy jsou připraveny o možnost vést normální rodinný život.

V Dobříši žije 7 926 obyvatel (3 875 mužů a 4 051 žen).²⁶ I zde jako v celé České republice a ve vyspělých státech převažují ženy (51,1 %) nad muži (48,9 %).

Grafy č. 3.1 a 3.2

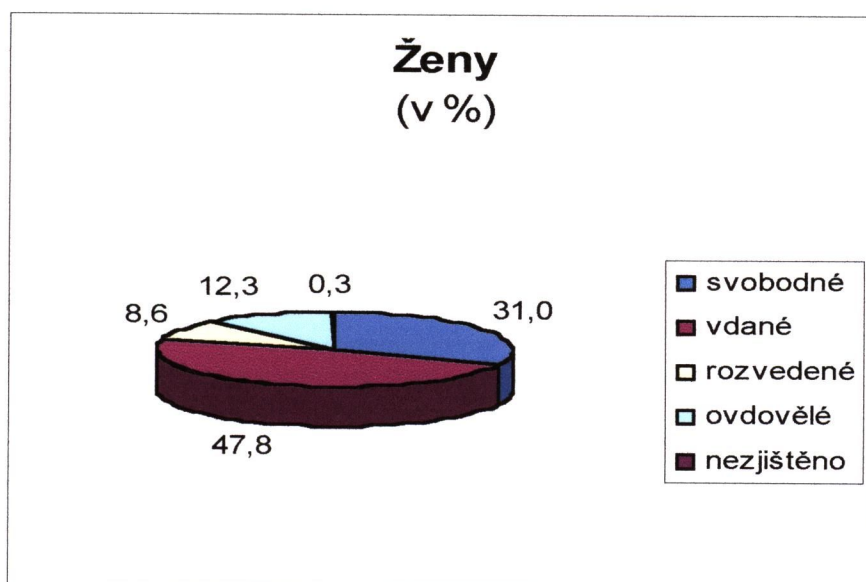
Obyvatelstvo podle pohlaví a rodinného stavu

Pramen: Český statistický úřad

²⁵ HRALA, V. a kol.: Geografie světového hospodářství (Vybrané kapitoly), Praha 2001, s. 32.

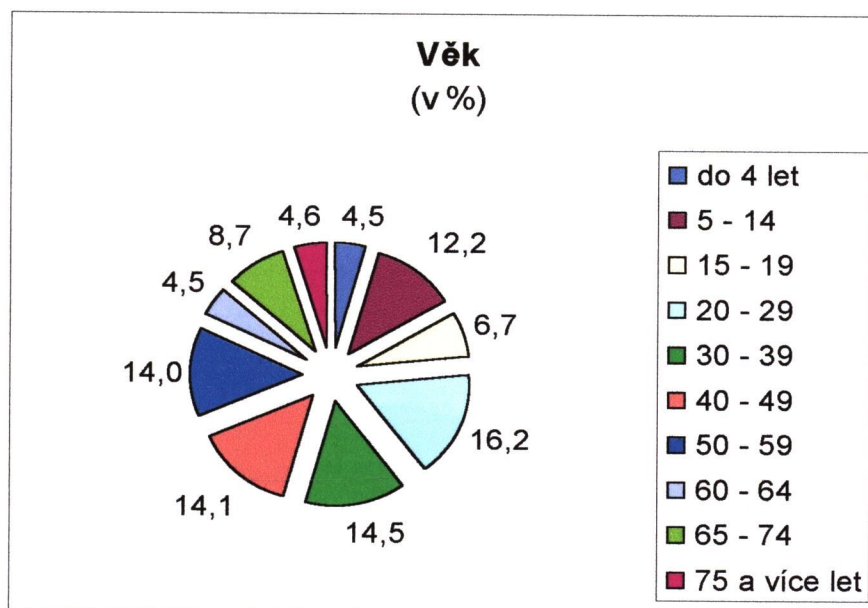
²⁶ Vybrané statistické údaje za rok 2003. www.czso.cz/lexikon/mos2003.nsf/mos?openform&:540111.

Pramen: Český statistický úřad

Téměř polovinu dobříšské populace tvoří ženatí muži a vdané ženy.²⁷ Z grafů dále vyplývá, že v kategorii svobodných výrazně převažují muži nad ženami.

Graf č. 3.3

Pramen: Český statistický úřad

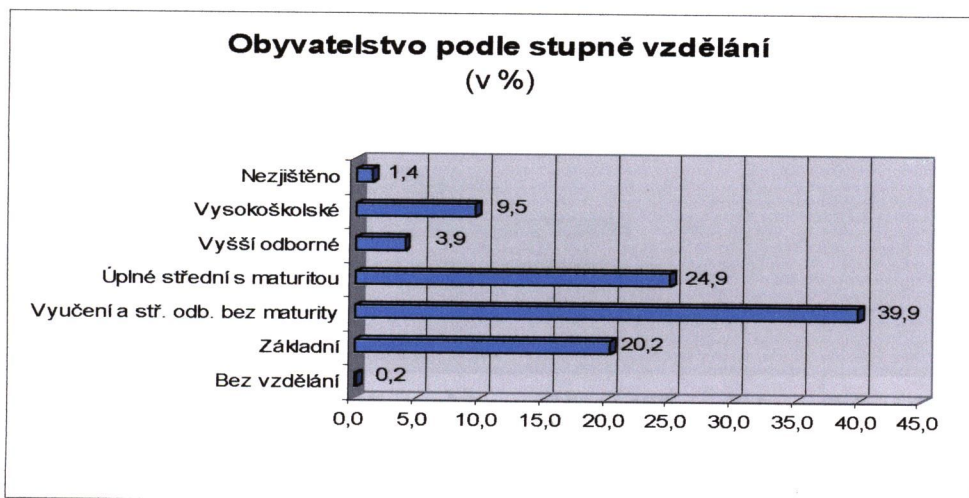
Z údajů vyplývá, že nejsilněji jsou zastoupeny generace narozené ve čtyřicátých až sedmdesátých letech 20. století. Věková kategorie do 4 let tvoří jen 4,5 % z populace Dobříše.

²⁷ Poslední oficiální údaje o rodinném stavu a věku obyvatelstva jsou z roku 2001. www.czso.cz/sldb/sldb2001.nsf/obce/540111?OpenDocument.

3.4 Socio-ekonomická situace obyvatelstva

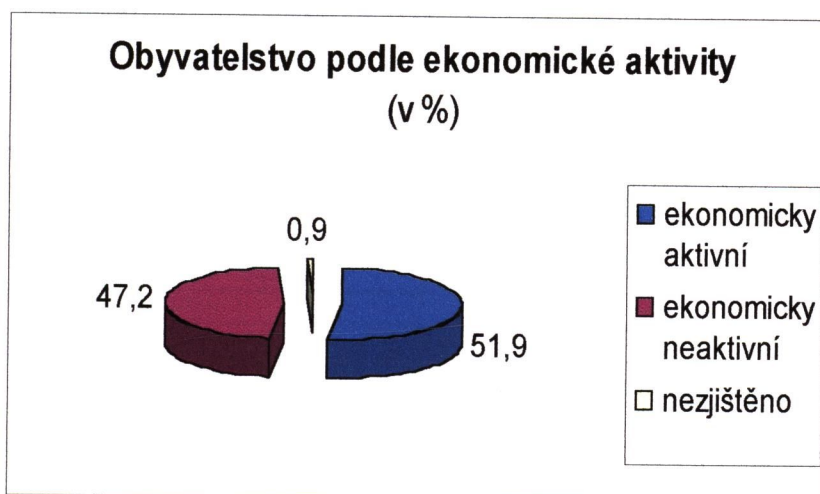
Socio-ekonomickou situaci může udávat např. dosažené vzdělání, ekonomická aktivita obyvatelstva nebo úroveň bydlení.²⁸

Graf č. 3.4

Pozn.: V tomto grafu je zohledněno obyvatelstvo patnáctileté a starší.
Pramen: Český statistický úřad

Graf č. 3.5

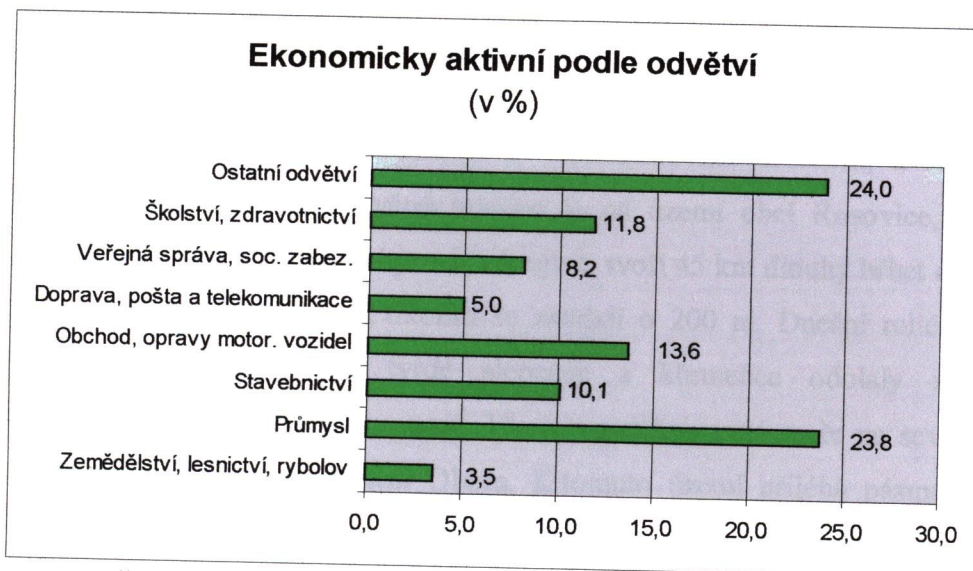
Pramen: Český statistický úřad

Do ekonomicky aktivního obyvatelstva se zahrnují zaměstnaní (93,1 %), nebo nezaměstnaní, kteří si práci hledají nebo čekají, až se budou moci po dočasném vysazení z práce do zaměstnání vrátit (6,9 %). Údaj 6,9 % vyjadřuje míru

²⁸ Rodinný stav a věk obyvatelstva. www.czso.cz/sldb/sldb2001.nsf/obce/540111?OpenDocument.

nezaměstnanosti. Opakem jsou ekonomicky neaktivní obyvatelé, kteří si práci z jakýchkoli důvodů nehledají.

Graf č. 3.6

Pramen: Český statistický úřad

Nejvíce ekonomicky aktivních obyvatel je zapojeno do průmyslu, a to především do strojírenského a dřevařského; méně už do rukavičkářského průmyslu, jelikož v poslední době došlo k omezování výroby v tomto odvětví.

Tab. č. 3.1

Technické vybavení bytů
(v %)

Vybavení	Byty
Plyn	25,6
Vodovod	99,2
Ústřední topení	84,1
Etážové topení	5,0

Pramen: Český statistický úřad

Ve čtvrtině z dobříšských bytů je zaveden plyn, vodovod mají až na výjimky všechny byty.

4. Lokalizační podmínky

4.1 Přírodní předpoklady

Geomorfologie

Na Dobříšsku se stýká Poberounská a Českomoravská soustava, a to Hřebeny s Dobříšskou pahorkatinou.²⁹ Styčná hranice je na území obcí Rosovice, Dobříš a Voznice. Hřebeny jsou dominující prvek v krajině, tvoří 45 km dlouhý hřbet od Litavky až po Vltavu u Zbraslavi a nad okolím se zvedají o 200 m. Dnešní reliéf Hřebenů je výsledkem denudace, kdy tvrdé slepence a křemence odolaly zvětrávání. Pozoruhodné jsou některé lokality, např. křemencová kamenná moře na severozápadě Hřebenů a spilitová území v polesí Obora. K tomuto území přiléhá pásmo, z něhož vystupují kupy, jako jsou např. Kazatelna a Spálený. Nejvyšším vrcholem je Studený vrch (660 m), významnějšími Hradec (628 m) a Stožec (598 m).

Geologická stavba a vývoj

Nejstarší horniny patří ke středočeským starohorám. Vznikaly před 800 – 600 mil. let z mořských sedimentů. Zpevněním vznikly zejména břidlice. Při vulkanické činnosti došlo k usazování sopečných tufů.³⁰

Další mořská záplava zasáhla dobříšskou oblast v prvohorním ordoviku. Z této doby pocházejí taky břidlice, křemence, pískovce, ale i ložiska sedimentárních železných rud. V třetihorách byly vypreparovány vrstvy starších prvohor a tvoří vyvýšeniny Hřebenů.

Nerostné bohatství

Kromě již zmíněné železné rudy se východně od Dobříše nacházejí historická zlatonosná ložiska, tvořená křemennými žilami s volným zlatem, popř. se zlatonosným pyritem. Mezi nerudnými surovinami mají význam břidlice, slepence a spility.³¹

²⁹ Všechny faktografické údaje uvedené v této části byly získány z publikace OLIČ, M. a kol.: Dobříš – město na Zlaté stezce, Praha 1998, s. 11 – 12.

³⁰ Tuf – jde o horninu vzniklou nahromaděním sypkého materiálu ze sopečné činnosti, např. popel. Pojem je blíže vysvětlen v SVOBODA, J. F. a kol.: Naučný geologický slovník (díl druhý), Praha 1961, s. 533.

³¹ Spilit – jedná se o výlevnou vyvřelou horninu. Srov. SVOBODA, J. F. a kol.: Naučný geologický slovník (díl druhý), s. 406 – 407.

Klimatické poměry

Dobříšsko patří k oblasti mírně teplé. Průměrná roční teplota je 7,7 °C, počet letních dnů s teplotou nad 25 °C je průměrně 47, počet dnů se sněžením 33 až 40. Nachází se ve srážkovém stínu Brd a jeho podnebí lze označit za semihumidní až semiaridní. Převládají zde větry západního a jihozápadního směru. Průměr ročních úhrnů srážek je 535 mm.

Vodstvo

Dobříšsko leží v povodí Vltavy a voda je odváděna prostřednictvím říčky Kocáby. Ta pramení západně od Příbrami a ústí do Vltavy u Štěchovic. Přítoky Kocáby jsou především tzv. Kotenčický, Trnovský a Lipížský potok.

Dobříšsko je i malou rybníční pánví na středním toku Kocáby. Největší skupina rybníků se nalézá na území Dobříše. Rozlohou je největší Huťský (38 ha), následuje Papež (18 ha), Strž (17 ha) a Koryto (8 ha). Na jižním okraji Dobříše byl přehrazen Kotenčický potok a vznikla vodárenská nádrž Chotobuš o rozloze 3,4 ha.

Půdy

Z půdních druhů se zde nejvíce uplatňují půdy písčito-hlinité, které jsou vlhkostně méně příznivé. Vyžadují péči při obdělávání a dostatečné hnojení. V místních podmínkách to však jsou dobré obilnářské půdy. Polohy nad 500 m n. m. mají drnopodzolové půdy a jsou využívány jako louky.

Rostlinstvo a živočišstvo

Dobříšsko patří větší částí k pahorkatinnému pásmu doubrav a okraji svého území do pásma podhorského. Z chráněných květin tu roste běložárka větevnatá, lilie zlatohlávek, orlíček planý atd. V lesích, původně dubových a bukových, dnes převažuje smrk a borovice. Rostou tu však i habry, javory, modřiny, lípy, osiky nebo jasany.

Vykácením lesů vznikl umělý biotop, kulturní step, kde žije např. zajíc, křeček a skřivan, ale i veverka. Majitelé panství sem vysadili daňka skvrnitého, jelence virginského, bažanta obojkového, ondatru pižmovou a muflona.

Chráněná území

V lednu r. 1989 zde byla vyhlášena *přírodní rezervace Hradec*, na katastrálním území obce Dobříš o rozloze 45 ha. Jde o území mezi kótami Hradec a Stožec v polesí Obora.

Státem chráněný je rovněž *dobříšský zámecký park*. Skládá se ze dvou částí, francouzské zahrady a přírodního anglického parku. Francouzská část je starší, svým vznikem a pojetím patří k typickým ukázkám zahradního umění 18. století. Anglický park vznikl úpravou sousedního lesa, dnes má rozlohu asi 1 km² a roste v něm na 80 druhů dřevin a jejich variant. Z toho jen 26 připadá na domácí listnáče a jehličnany.

4.2 Kulturně historické památky

Největší dominantou města je *zámek*, kterému jsou věnovány samostatné kapitoly. O kamenném gotickém hradu *Vargači* bylo již zmíněno v části 3.1 Historický vývoj.

Radnice

Sídlo Městského úřadu Dobříš se nachází na Mírovém náměstí (č. p. 119).³² Budova původní radnice byla dřevěná, v průčelí měla podloubí a kolem prvního patra dřevěnou pavlač. Postavena byla v roce 1666. Z tohoto roku pochází i radniční cimbál, uložený v městském archivu (kde je možno rovněž provést prohlídku).

Při stavbě silnice „Pražsko - vimperské“, která procházela kolem staré radnice, bylo rozhodnuto postavit radnici novou. V důsledku tohoto rozhodnutí byla r. 1821 stará budova zbořena a postavena nová, zděná. Ta slouží svému účelu dodnes.

³² Dobříšské památky. www.mestodobris.cz/look/dobris/section.tpl?NrIssue=39&NrSection=3.

Kostel Nejsvětější Trojice

Nalézá se naproti hlavnímu vchodu do zámku. Byl vybudován v letech 1794 – 1797 dobříšským stavitelem Františkem Moravcem (patrně podle projektu J. Jöndla), a to na místě někdejší Loretánské kaple blahoslavené Panny Marie, která byla v roce 1793 zbořena.³³

Při příležitosti povýšení kostela na děkanský v r. 1901 byl celý objekt restaurovaný podle pseudobarokního návrhu Ing. Antonína Wiehla. Stavbu řídil knížecí stavitel František Kašpar, klenbu vyzdobil malíř Jaroslav Karel Filip, jeho nástropní freska měří 25 x 12 m ve třech hlavních oddílech. V presbyteriu je jejím námětem glorifikace Nejsvětější Svátosti. Malba v hlavní lodi představuje donátora, obětujícího tento kostel Nejsvětější Trojici. Na sousedním poli je skupina svatých patronů Země české a postava Karla IV. Ve čtyřech stropních cípech jsou zobrazení sv. Jeroným, Augustin, Ambrož a Řehoř Veliký. Orámování jednotlivých partií freskové výzdoby provedl dobříšský dekorační malíř Václav Tax.

Zajímavá je i historie zdejších zvonů. Po dokončení stavby kostela byly dány na věž tři zvony. Za 1. světové války byly dva větší zvony sňaty a použity pro vojenské účely. Roku 1929 byly nahrazeny zvony novými, které však ve 2. světové válce byly rovněž zkonfiskovány. Zůstal zde pouze nejmenší zvon o průměru 57 cm. V roce 2001 byl do věže kostela zavěšen nový zvon „Svatý Tomáš“ o váze téměř 2 tuny pořízený sbírkou. Jeho provoz řídí elektronika.

Kostel sv. Kříže

Nachází se 300 m od zámku směrem na Prahu, na návrší nad rybníkem Koryto.³⁴ Byl založen roku 1589 tehdejším královským hejtmanem Oldřichem Doudlebským z Doudleb a na Nadějkově.

V roce 1688 zde byla zřízena knížecí hrobka. Ze zachovaných pozůstatků se dají jednotlivé, zde pohřbené osoby stěží určit. Od r. 1814 se tady již nepochovávalo, tento rok zde byla jako poslední pohřbena Eliška Marie, kněžna z Mansfeldu.

Tento kostel se stal v roce 1734 prvním farním dobříšským kostelem. Do té doby patřila Dobříš farností k nedalekému Svatému Poli. V roce 1797 byla fara přemístěna

³³ OLIČ, M. a kol.: Dobříš – město na Zlaté stezce, Praha 1998, s. 157 – 158.

³⁴ Tamtéž, s. 159.

do kostela Nejsvětější Trojice. Kostel sv. Kříže byl přestavěn do dnešní podoby v r. 1800. Před kostelem na terase stojí dvojice barokních soch, představujících sv. Judu Tadeáše (v pravé ruce drží knihu a v levé kyj) a sv. Leonarda (s křížem v pravé a srdcem v levé ruce). Tyto sochy vznikly současně, ale nepocházejí od stejného autora. Jsou v lehce nadživotní velikosti; stojí na vysokých soklech, kam byly umístěny v r. 1769.

U kostela se nacházel původní dobříšský hřbitov. První jeho část byla patrně zřízena při postavení kostelíka, druhá pak roku 1734. Od r. 1880 se zde nepohřbívalo (byl vybudován hřbitov nový).

Židovský hřbitov

Na severním okraji města se rozkládá starý židovský hřbitov.³⁵ Je nejstarší památkou dobříšského židovstva, byl založen někdy v 1. pol. 17. stol. Nejstarší náhrobek pochází z roku 1650. Celý hřbitov je oplocen kamennou zdí, vchod uzavřen ozdobnou železnou mříží.

Kopáčkův dům

Kopáčkův dům (č. p. 103) je pozdně barokní objekt z 18. st. s mansardovou střechou.³⁶ Přestavby a úpravy porušily původní vzhled.

V 15. stol. zde stávalo robotní léno rodu Sekerků ze Sedčic. Od roku 1503 se majitelé střídali. Po třicetileté válce je tu léno Formanovské, které r. 1669 koupila vrchnost, ale brzy je odprodala svému „fištmistrovi“ V. Bakovskému. Jeho syn tady zřídil hostinskou živnost a postavil nový dům zhruba v dnešní podobě (r. 1738). V roce 1796 jej koupil Jan Kopáček, primas Dobříše, a v jeho rodě zůstal dům až do r. 1948. Po určitou dobu zde byly úřadovny okresu. Narodil se tu r. 1870 a v r. 1948 zde i zemřel zasloužilý občan a historik města Dobříše Ludvík Kopáček.

³⁵ Dobříšské památky. www.mestodobris.cz/look/dobris/section.tpl?NrIssue=39&NrSection=3.

³⁶ OLIČ, M. a kol.: Dobříš – město na Zlaté stezce, Praha 1998, s. 161.

4.3 Atraktivita v okolí Dobříše

Památník Karla Čapka - Strž

Nedaleko Dobříše ve Staré Huti, kde byla v 19. st. zpracovávána železná ruda, se nachází Památník Karla Čapka.³⁷ Po 1. světové válce získal nemovitost od Colloredo-Mannsfeldů Václav Palivec, který dal v roce 1935 tento empírový dům jako svatební dar do užívání Karlu Čapkovi a Olze Scheinpflugové. Na Strži, jak Karel Čapek své letní sídlo pojmenoval, vznikala i mnohá literární díla (*např. Cesta na sever, Bílá nemoc, První parta, Matka, Život a dílo skladatele Foltýna*). Zde také přijímal řadu osobností české kultury a politiky, zejména v létě r. 1938.³⁸

Nová expozice, otevřená v roce 1997, je věnována osobnosti a dílu Karla Čapka a jeho manželky, herečky a spisovatelky Olgy Scheinpflugové. Samostatnou expozici má od r. 1998 v podkroví domu novinář a spisovatel *Ferdinand Peroutka*.³⁹

Nový Knín

Bývalé královské zlatohorní město leží na říčce Kocábě a přilehlém návrší poblíž Dobříše.⁴⁰ Historie sahá hluboko do minulosti a byla spojena hlavně s těžbou zlata přímo ve městě a v jeho okolí.⁴¹

V Novém Kníně naleznete velké množství památkově chráněných objektů, mezi něž patří *kostel sv. Mikuláše* na nám. Jiřího z Poděbrad, který tvoří dominantu města a jehož počátky sahají až do 12. stol. Zajímavý je i objekt zvaný „*Mincovna*“, původní sídlo purkmistrovského úřadu. První zmínka o něm je z roku 1464. V současné době slouží patro budovy jako *Muzeum těžby a zpracování zlata na Novoknínsku a historie města Nový Knín*.

³⁷ Památník Karla Čapka – Strž. www.mestodobris.cz/look/dobris/section.tpl?NrIssue=39&NrSection=2. Více na www.capek-karel-pamatnik.cz.

³⁸ O životě a díle Karla Čapka se lze více dovědět v publikaci BURIÁNEK, F.: Karel Čapek, Praha 1988.

³⁹ K němu dále OTÁHAL, M.: Ferdinand Peroutka – muž přítomnosti, Praha 1992.

⁴⁰ Okolí Dobříše. www.mestodobris.cz/look/dobris/section.tpl?NrIssue=39&NrSection=4.

⁴¹ K tomu blíže Kolektiv: Zlato na Novoknínsku, Přeborn 2003.

Památník Jana Suka

Nalézá se v Křečovicích nedaleko města Sedlčany (cca 55 km od Prahy). Spravuje ho Muzeum Antonína Dvořáka v Praze. Je umístěn v usedlosti, kterou nechal postavit r. 1895 skladatelův otec, dlouholetý křečovický učitel, ředitel školy a varhaník. Suk zde trávil chvíle odpočinku po zájezdech s Českým kvartetem a nacházel tu i soustředění ke kompoziční práci. I když na sklonku svého života bydlel v nedalekém Benešově, vracel se do svého rodiště rád.

Památník vznikl po Sukově smrti 29. května 1935. Roku 1951 předala rodina objekt státu. Expozice obsahuje původní nábytek, obrazy, Sukův klavír a další. Dokumentována je i aktivita v Českém kvartetu.⁴²

Památník Antonína Dvořáka

Památník Antonína Dvořáka můžete navštívit ve Vysoké u Příbrami v novorenesančním zámečku, postaveném v r. 1878 Dvořákovým švagrem, hrabětem Václavem Kounicem.⁴³ Budova zámečku je umístěna uprostřed rozsáhlého parku a nedaleko odtud v lese najdete *Rusalčino jezírko*, místo Dvořákovy inspirace k jedné z jeho nejslavnějších oper.

V roce 1994 byla po rekonstrukci otevřena nová expozice. Její historická část přibližuje osobnosti manželů Kounicových. Rozsáhlejší část expozice podává informace o životě, díle a pobytu Antonína Dvořáka ve Vysoké.⁴⁴

V zámečku je také zřízena koncertní místnost, knihovna a Galerie Václava Kounice, která slouží pro sezonní výstavy.

V r. 1997 získal Památník Antonína Dvořáka ocenění svou účastí ve finále soutěže Evropské muzeum roku.

⁴² O Českém kvartetu a Janu Sukovi pojednává VRATISLAVSKÝ, J.: České kvarteto, Praha 1984.

⁴³ K tomu rovněž na internetových stránkách www.antonindvorak.cz.

⁴⁴ Životem a dílem Antonína Dvořáka se zabývá HOLZKNECHT, V.: Antonín Dvořák, Praha 1955.

Zámeček - Ernestinum

V 15 km vzdálené Příbrami je jednou z historicky nejvýznamnějších staveb Zámeček – Ernestinum, původně dřevěná tvrz církevních majitelů panství, tyčící se několik desítek metrů od nám. T. G. Masaryka.⁴⁵ Přestavba dřevěné tvrze v kamenný hrádek, jádro dnešního Zámečku – Ernestina, je věrohodně prokázána až od poloviny 14. st. Souvisí s činorodými aktivitami snad nejslavnějšího majitele panství arcibiskupa Arnošta z Pardubic. Arnoštův nástupce arcibiskup Jan z Jenštejna nechal tvrz koncem 14. stol. obehnat zdí a hlubokým příkopem. Stavba citelně utrpěla za husitských válek, dále v 16. století při nepokojích měšťanů namířených proti vrchnostenské správě, v době třicetileté války a taky mnoha nevhodnými stavebními úpravami. Do dnešního dne se proto dochoval pouze na východní straně gotický arkýř kaple s žebrovou klenbou a ještě několik dalších prvků.

Zcela mimořádný význam v moderních dějinách Zámečku – Ernestina sehrál rok 1849, kdy se po rozsáhlé přestavbě stala tato budova prvním sídlem montánního učiliště, později báňské akademie a Vysoké školy báňské, která zde existovala až do školního roku 1945/1946.

V současné době se tady nachází *Galerie Františka Drtikola*.⁴⁶ Dále zde najdeme *Muzeum třetího odboje*, které provozuje Konfederace politických vězňů ČR.

Svatá Hora

Nad hornickým městem Příbramí na vrcholu kopce stojí již více než 300 let Svata Hora, národní kulturní památka a nejvýznamnější mariánské poutní místo v Čechách, dokonce i ve střední Evropě.⁴⁷ Svatohorský chrám navštěvují poutníci z celého světa.

Počátky kultu milostné sošky Panny Marie Svatohorské se podle pověsti vážou s dobou působení arcibiskupa Arnošta z Pardubic v polovině 14. století. Jelikož řezbářství bylo Arnoštovou oblíbenou činností, předpokládá se, že on sám vyřezal z hruškového dřeva sošku P. Marie. V husitských dobách, kdy došlo

⁴⁵ Zámeček – Ernestinum. www.pribram-city.cz/index.php?vid=223. O historii města Příbrami se lze dočíst v knihách VELFL, J.: Příbram v průběhu staletí, Příbram 1998 a JEŽEK, V. a kol.: Město stříbra a slávy, Příbram 1966.

⁴⁶ O životě a díle tohoto fotografa se lze více dovědět v KLARICOVÁ, K.: František Drtikol, Praha 1989.

⁴⁷ PŘIBYL, S. a kol.: Národní pouť na Svatou Horu, Příbram 2005, s. 19 – 24. Jedná se o informační materiál. O Svaté Hoře dále pojednává HOLAS, F. X.: Dějiny Svaté Hory, Příbram 1929. Svatou Horu zmiňuje též průvodce PERKA, R. – FLEGL, M.: Poutní místa, Praha 1991, s. 33 – 43.

k drancování arcibiskupského sídla, byla soška odnesena katolickými horníky a chována v bezpečí v dolech. Až počátkem 16. stol. byla soška přenesena zpět.

Od r. 1647 pečovali o Svatou Horu jezuité. Podle plánů architektů Carla Luraga a Benjamína Šlajera začali kapli od roku 1658 velkoryse přebudovávat na honosný chrám. Hlavní výstavba komplexu probíhala v letech 1658 – 1675. Tuto mimořádně cennou památku českého baroka 17. st. vyzdobila řada umělců v čele se světoznámým sochařem J. Brokoffem, malířem P. Brandlem a dalšími.

Svatyně je pojata jako mariánský hrad. Baziliku na malém nádvoří obepínají ambity se 4 rohovými kaplemi. Chloubou chrámu je i hlavní oltář, vyrobený z příbramského stříbra. V blízkosti chrámu se nachází kamenný sloup se zlacenou sochou P. Marie Svatohorské, sousoší Kalvárie, Svatohorský dub a Křížová cesta vedoucí ke studánce.

Město se svatohorským chrámem spojují kryté zděné schody, které jsou dlouhé 450 m. Toto původně odkryté schodiště, prvně připomínané roku 1685, bylo později zakryto dřevěnou střešou a konečnou architektonickou podobu získalo v letech 1727 – 1728 podle návrhu Kiliána Ignáce Dienzenhofera.⁴⁸ Část schodů zničil r. 1978 požár. Jeho následky byly odstraněny až v roce 1993, kdy proběhla rozsáhlá rekonstrukce.

Kostel sv. Jakuba

Tento původně gotický kostel představuje pravděpodobně nejstarší architektonickou památku ve městě, která vznikla ve 13. století.⁴⁹

K zásadním barokním úpravám došlo v 18. stol. Hlavní oltář z r. 1750 byl zhotoven z mramoru a je prací Josefa Lauermanna. Oltář pochází z kláštera v Mariánské Týnici, po jehož zrušení v roce 1785 byl přenesen do Příbrami. S ohledem na svoji výšku byl zapuštěn základem asi 4 m níže do původní gotické krypty. Z Týnice pocházejí také torza tepaných mříží, balustry, dva další oltáře se sochami cisterských světců a kazatelna. K nejcennějším památkám se řadí původní příbramská cínová křtitelnice z r. 1511. Současná podoba stavby pochází z roku 1869. Kostel tvoří dominantu náměstí T. G. Masaryka.

⁴⁸ Dále k němu VILÍMKOVÁ, M.: Stavitelé paláců a chrámů – Kryštof a Kilián Ignác Dienzenhoferové, Praha 1986.

⁴⁹ Kostel sv. Jakuba. www.pribram-city.cz/index.php?vid=225. O místních kostelích je možné získat další informace v knize POBUDA, K: Příbramské kostely, Příbram 1940.

Kostel sv. Vojtěcha

Nejvýznamnější stavbou na náměstí J. A. Alise v Příbrami 6 – Březových Horách je kostel sv. Vojtěcha.⁵⁰ Byl vybudován v novorenesančním slohu v letech 1887 – 1889 podle plánů renomovaného architekta B. Münzbergera. Má pilířové stejnolodí, obdélníkový presbytář s apsidou a hranolovitou věž. Okna se vyznačují pseudorenesanční malbou od J. Z. Quasta, která představuje Pannu Marii Bolestnou. V průčelí se nachází polychromovaný reliéf znázorňující Ježíška držícího v ruce březovou větvičku – symbol Březových Hor a zdejších dolů. V levé lodi se vyjímá oltář P. Marie, v pravé oltář sv. Václava.

Hornické muzeum Příbram

Hornické muzeum, nyní příspěvková organizace Středočeského kraje, vzniklo v r. 1886.⁵¹ Rozlohou areálu a počtem expozic je největším hornickým muzeem v České republice. Nabízí 35 stálých expozic situovaných v historických objektech Ševčinského, Anenského, Vojtěšského a Drkolnovského dolu v Příbrami, v budově „Mincovny“ v Novém Kníně, v Muzeu vesnických staveb středního Povltaví ve Vysokém Chlumci a v Památníku Vojna – bývalém vězeňském zařízení z období komunistické diktatury poblíž Příbrami.

Jednotlivé expozice prezentují dějiny zdejšího hornictví a hutnictví od pravěku (doby Keltů) až do současnosti, seznamují s báňským národopisem a zároveň nabízejí prohlídku unikátních mineralogicko-geologických vzorků z březohorského stříbrorudného revíru, příbramského uranového ložiska a podbrdské železářské oblasti. Mezi největší atrakce patří možnost vstoupit do podzemí a projet důlním vláčkem přes 260 m Prokopskou štolou až k ústí nejhlubší jámy v březohorském rudním revíru – Prokopské jámy (z roku 1832; hluboká 1 600 m), která zároveň patří k nejhlubším ve střední Evropě.

O šachetní věži Ševčinského dolu z r. 1879 se dokonce uvažuje, že by mohla být navržena mezi technické památky UNESCO.

⁵⁰ Kostel sv. Vojtěcha. www.pribram-city.cz/index.php?vid=226.

⁵¹ Hornické muzeum. www.pribram-city.cz/index.php?vid=228. Více na www.muzeum-pribram.cz. Historie březohorského hornictví je popsána v publikaci BAMBAS, J.: Březohorský rudní revír, Příbram 1990.

5. Realizační faktory

5.1 Dopravní dostupnost

Doprava je jedním ze základních předpokladů rozvoje cestovního ruchu.⁵² Překleneje prostorové rozdíly mezi místem bydliště občanů a místem cestovního ruchu, přivádí účastníka k objektům a zařízením cestovního ruchu a vytváří tak možnosti spotřeby v cestovním ruchu.

Dopravní dostupnost zámku Dobříš je velmi dobrá.⁵³ Dobříš leží přibližně 40 km jihozápadním směrem od Prahy, přímo u rychlostní silnice I/4 – „Strakonické“. Cesta autem či autobusem z Prahy trvá přibližně 40 minut. Nejvhodnějším dopravním prostředkem je automobil, kterým se dostaneme co nejbližší k zámku. Návštěvníci nejvíce využívají parkoviště přímo proti zámku, které se nachází na náměstí Svobody. Za toto hlídané parkoviště (kapacita 40 míst) zaplatí každý motorista 10 Kč/h, za celý den pak 100 Kč. Větší parkoviště se také nacházejí u vstupu do anglického parku (cca 20 míst) a u polikliniky (cca 25 míst). Ta ovšem nejsou hlídaná. Kromě toho lze parkovat v přilehlých ulicích nebo v centru města.

Další možností dopravy jsou autobusová spojení. Veřejnou dopravu v Dobříši a okolí zajišťuje mnoho dopravců. Nejvíce spojů v okolí poskytují společnosti BOSÁK, spol. s r. o. a Connex Příbram, s. r. o. Dopravce CUP TOUR bus, s. r. o. se specializuje pouze na spojení mezi městy Příbram – Dobříš – Praha. Mimo jiné dopravu zabezpečuje MARTIN UHER, spol. s r. o. a PROBO TRANS BEROUN, spol. s r. o. Autobusová zastávka se nachází přímo na Mírovém náměstí v centru města, od něhož je zámek vzdálen asi 500 m.

Dobříš je také konečnou stanicí železniční tratě č. 210 Praha – Vrané nad Vltavou – Dobříš. Z pražského Hlavního nádraží dorazí vlak do Dobříše za 1 h 40 min. Přímo od stanice vede stromová alej, dlouhá 1 km, po které se návštěvník dostane až k zámku.

⁵² ORIEŠKA, J.: Technika služeb cestovního ruchu, Praha 1999, s. 19.

⁵³ Informace o dopravní dostupnosti byly získány terénním výzkumem.

5.2 Ubytovací služby

Ubytovací služby jsou významnou součástí služeb cestovního ruchu.⁵⁴ Jsou poskytovány různými druhy ubytovacích zařízení. Ubytovací zařízení můžeme členit podle různých hledisek. Za základní lze považovat rozlišení ubytování na:

- ubytování v hromadných ubytovacích zařízeních,
- ubytování v soukromí.

Hromadná ubytovací zařízení jsou především hotely (motel, hotel, rotel, horský hotel, hostel) a obdobná zařízení (penzion, turistická ubytovna, kemp apod.). Ubytováním v soukromí rozumíme ubytování v domech, chalupách, chatách, pokojích apod., které jsou pronajímány majitelem.

Všechna ubytovací zařízení by měla zabezpečovat jednak aktivity spojené s vlastním ubytováním, jednak aktivity, které host v ubytovacím zařízení požaduje a jsou obvykle i v místě jeho trvalého bydliště (např. čištění oděvů, žehlení, kosmetické služby). Ubytovací zařízení by mělo zabezpečit i aktivity spojené s využitím volného času (sportovní, společenské, kulturní a další činnosti) a aktivity spojené s jeho profesí (možnost faxování, připojení na Internet, poskytnutí PC, sekretářský servis, jednací služby apod.).

Dobříšský zámek navštěvuje mnoho turistů, jak místních, tak i zahraničních. Nejen cizinci, ale i turisté ze vzdálenějších koutů naší republiky využívají v Dobříši ubytovací služby. S těmi jsou většinou spojeny i služby stravovací. Možností k ubytování je zde dostatek.⁵⁵ Návštěvníci se mohou ubytovat přímo na zámku, kde se také nachází Zámecká restaurace. Podrobněji o ubytovacích a stravovacích službách na zámku je zmíněno v kapitole 7. Provozní a technické zabezpečení.

Na prvním místě musíme jmenovat *hotel Heinz*, jelikož oplývá dlouhou tradicí.⁵⁶ Původní usedlost koupili manželé Heinzovi roku 1894. Noví majitelé dům nákladně přestavěli a zřídili zde tzv. smíchovskou restauraci, protože se tu čepovalo výhradně smíchovské pivo. Především jejich restaurace se stala proslulou, jezdily sem přední pražské rodiny. Po první světové válce sem zavítal i prezident T. G. Masaryk. Hotel se nachází v Pražské ulici v centru města. Poskytuje ubytovací a stravovací služby.

⁵⁴ ČERTÍK, M. a kol.: Cestovní ruch – vývoj, organizace a řízení, Praha 2001, s. 87 – 96.

⁵⁵ Údaje k vybavenosti ubytovacích zařízení jsou získané taktéž z vlastního šetření.

⁵⁶ OLÍČ, M. a kol.: Dobříš – město na Zlaté stezce, Praha 1998, s. 160.

Kapacita hotelu je 3 dvoulůžkové, 2 třílůžkové a 3 čtyřlůžkové pokoje v ceně od 580 Kč/osobu.

Přímo v Dobříši se nachází *Sportovní centrum – ubytovna*, která je vhodná zejména na soustředění sportovců a školení. V období od března do listopadu činí kapacita 100 lůžek, v zimních měsících je k dispozici 55 lůžek. Turista může také zvolit ubytování v penzionu (např. penzion Sedláček v ulici Příkopy) nebo v soukromí, tohoto druhu ubytovacího zařízení je zde dostatek.

Asi 5 km od Dobříše směrem na Županovice v obci Rybníky se nalézá *rodinný penzion Jindřichův mlýn*.⁵⁷ Tento penzion, určený nekuřákům, nabízí ubytování ve dvoulůžkových a čtyřlůžkových pokojích s vlastním sociálním zařízením (WC, sprcha). Stravování probíhá formou polopenze (snídaně, večeře – minutková jídla) ve stylové restauraci. Hosté si mohou zpestřit pobyt vyjížděkami na horských kolech po okolní krajině, projížděkami na koních či koupáním ve Slapské přehradě. Co se týče ceny, host zaplatí za lůžko 300 Kč (bez stravování). Minimální cena dvoulůžkového pokoje pro 1 osobu je stanovena na 400 Kč. Děti do deseti let mají slevu, lůžko stojí 200 Kč.

Nedaleko Dobříše se nalézá mnoho dalších hotelů či penzionů. K nejmodernějším patří *hotel MANA*, jenž leží na okraji obce Líchovy a je vzdálený 25 km od Dobříše.⁵⁸ Hotel nabízí 12 dvoulůžkových pokojů a 1 apartmá. Pokoje jsou vybaveny originálním dubovým nábytkem, sociálním zařízením, TV + satelitem, telefonem. Čtyři pokoje mají vlastní terasu. Restaurace s barem (40 míst) a salonek s krbem (35 míst) jsou zařízeny tak, aby poskytovaly dostatek soukromí skupinám i jednotlivcům. Pro ubytované hosty je k dispozici krytý bazén, finská sauna, whirlpool, solárium nebo squashová hala s profesionálními parametry. Pro strávení volného času lze využít vyjížděky na koních a půjčovnu loděk, která je vzdálena od hotelu přibližně 100 m. Host tak může obdivovat krásu středního Povltaví. Vedení hotelu nezapomnělo ani na firmy, pro něž je tu připraveno ideální zázemí k pořádání firemních setkání a školení.

Větší ubytovací kapacity nabízí 20 km vzdálená Příbram. Jedná se především o několik hotelů. Mezi ně patří Club hotel Impuls (19 dvoulůžkových pokojů, 2 apartmány, možnost využití 6 přistýlek), hotel Modrý hrozen (20 dvoulůžkových pokojů, dvoupokoj pro rodinu s dětmi, 1 apartmá) a hotel Belvedere (43 dvoulůžkových pokojů, 1 apartmá). Větší kapacitu také nabízí hotel Voznice, nacházející se

⁵⁷ Jindřichův mlýn. www.jindrichuvmlyn.cz.

⁵⁸ Hotel MANA. www.hotel-mana.cz.

ve stejnojmenné obci, která leží u „Strakonické“ silnice mezi Dobříší a Prahou. Hotel nabízí 80 lůžek v jednolůžkových, dvoulůžkových i třílůžkových pokojích, restauraci, vinárnu, tenisový kurt či volejbalové hřiště.

Kromě hotelů a penzionů se lze ubytovat v kempech u řeky Vltavy.

Ubytovací kapacity v Dobříší a okolí jsou dostatečné. Co se týče kvality ubytování, ta běžnému návštěvníkovi vyhovuje.

5.3 Stravovací služby

Podmínkou rozvoje cestovního ruchu je také poskytování stravovacích služeb, neboť umožňují uspokojování základních potřeb výživy účastníků cestovního ruchu.⁵⁹ Jde o služby základního stravování, doplňkového stravování a občerstvení, jakož i o společensko-zábavní služby, spojené s hudební produkcí, kulturním programem, případně další služby.

V Dobříší najdeme mnoho stravovacích zařízení, ze kterých si návštěvník určitě vybere.⁶⁰ Vedle parkoviště pro návštěvníky zámku na náměstí Svobody se nalézá restaurace *Na Statku*. Nabízí teplou a studenou kuchyni, nápoje všeho druhu, zmrzlinové poháry, zákusky a jiné dobroty. Kapacita restaurace je 70 míst a sálu taktéž 70 míst. Pořádá se tu mnoho rautů, oslav a hostin. Během sezony je k dispozici i venkovní posezení.

V Pražské ulici, hlavní dobříšské třídě, je možnost stravování v pizzerii *Olivo* a v restauraci *Na Prachandě*. V této restauraci s kapacitou 60 míst na nás čekají jídla z české, italské a čínské kuchyně. Provozní doba je celoroční.

Na Mírovém náměstí se nachází *restaurace Sokolovna*, jedno z největších stravovacích zařízení na Dobříší. Restaurace s kapacitou 120 míst je rozdělena na dvě místnosti a jsou zde prostory k pořádání různých oslav či jiných akcí hromadného charakteru.

Kromě dalších restaurací, jako jsou *Slovanka*, *Modrá kočka* nebo *Na Růžku*, se lze stravovat v *Jídelně Hejra & Kobl*.⁶¹ Jedná se o klasickou jídelnu se samoobslužným provozem, sloužící jak zaměstnancům firem z okolí, tak i široké veřejnosti. Jídelníček

⁵⁹ ORIEŠKA, J.: *Technika služeb cestovního ruchu*, Praha 1999, s. 57.

⁶⁰ Vlastní výzkum také posloužil k získání informací o místních stravovacích službách.

⁶¹ *Jídelna Hejra & Kobl*. www.sweb.cz/jidelna.hk/onas.htm.

je připravován na každý týden předem, vybírat lze každý den ze 3 druhů hlavních jídel a polévky. V úterý a čtvrtek jsou na jídelníček pravidelně zařazována minutková jídla. V sortimentu jsou především klasická jídla z české i evropské kuchyně, dále pak pokrmy z těstovin, pokrmy vegetariánské a v neposlední řadě i jídla sladká. Součástí jídelny je kantýna, která nabízí prodej teplých a studených nápojů, pečiva, cukrovinek a užší sortiment mléčných výrobků, uzenin a lahůdek.

5.4 Doplnkové služby

5.4.1 Společensko-kulturní vybavenost

Kulturní středisko Dobříš je základem společensko-kulturní vybavenosti v tomto městě.⁶² Středisko sídlí v budově bývalé židovské synagogy z roku 1904. Poskytuje kulturní i vzdělávací vyžití svým návštěvníkům. Pořádá koncerty vážné, rockové, jazzové, folkové i countryové hudby, zábavy, plesy a divadelní představení. Svou domovskou scénu zde našlo několik ochotnických divadelních souborů z Dobříše (např. Tyjáter Kuklík, dětský divadelní soubor při Okrašlovacím spolku města Dobříše). Kulturní středisko dále spravuje Městské muzeum Dobříš, kino, kinoklub a městský archiv, jenž poskytuje možnost nahlédnout do dobříšských kronik.

V Městském muzeu Dobříš, které sídlí na zámku, najdou návštěvníci expozici předmětů a listinných památek z historie města Dobříše včetně exponátů seznamujících s tradiční rukavičkářskou výzdobou v dobříšském regionu.⁶³ Velkým lákadlem se také stala četná sbírka historických motocyklů československé výroby. V zámeckém areálu se dále nachází Muzeum hodin a Galerie JCM.

Součástí společensko-kulturní vybavenosti je *Městská knihovna Dobříš*, při níž bylo zřízeno v r. 1995 informační středisko.⁶⁴ Jsou zde poskytovány informace o akcích ve městě a okolí, o místních firmách, jízdních řádech vlaků a autobusů. K dispozici je telefonní seznam celé ČR na CD-ROMU. Informační středisko také zajišťuje předprodej vstupenek na místní kulturní akce, poskytuje kopírovací, inzertní a přepisovou službu. Mj. nabízí k prodeji mapy a upomínkové předměty.

⁶² Kulturní středisko Dobříš. www.mestodobris.cz/look/dobris/section.tpl?NrIssue=36&NrSection=4.

⁶³ Městské muzeum Dobříš. www.mestodobris.cz/look/dobris/section.tpl?NrIssue=36&NrSection=5.

⁶⁴ Městská knihovna. www.mestodobris.cz/look/dobris/article.tpl?NrIssue=36&NrSection=2.

5.4.2 Sportovní vybavenost

Nejstarší místní sportovní organizací je *Sokol Dobříš*, který byl založen 5. září 1868 a v době založení měl 36 členů.⁶⁵ Činnost Sokola Dobříš byla přerušena okupací v roce 1941, znovu zahájena v r. 1945 a opět přerušena v roce 1948. V prosinci 1990 byla činnost této jednoty obnovena a v současnosti má 389 členů. Pravidelně pořádá kulturní a sportovní akce, jako je drakiáda, mikulášská besídka, masopustní průvod, zájezd na hory, do divadel, poznávací zájezdy, sportovní turnaje či tělocvičné akademie.

Veřejným sportovištěm Dobříše a okolí je *Sportovní klub Vlaška*.⁶⁶ V tomto sportovně odpočinkovém areálu, který byl zrekonstruován a otevřen veřejnosti v roce 1999, se můžeme věnovat hned několika sportům, mezi které patří tenis (2 kurty), volejbal, nohejbal, kuželky nebo šipky. Klub, nacházející se v klidném prostředí lesnatého kraje brdského masivu, je pro svou polohu vyhledávaným místem pro nástup či cíl turistických a cyklistických výletů. Součástí areálu je zahradní osvěžovna, která má za úkol doplňovat energii vydanou na sportovištích. Je ale i místem příjemného odpočinku po procházce nebo cyklistické či pěší túře. Spolu s rožništěm na sele osvěžovna poskytuje možnost uspořádat méně formální rodinnou nebo firemní slavnost.

Občanské sdružení MTBike zajišťuje a organizuje neziskové sportovní akce pro mládež a dospělé zaměřené především na cyklistiku.⁶⁷ Hlavním cílem sdružení je zmapovat oblast Dobříšska a Novoknínska pro vyznačení cyklostezek a do budoucna vytvořit nové možnosti v oblasti turistiky tohoto regionu. V současnosti je k dispozici 9 cyklotras a 4 spojovací trasy, jež se vyznačují na rozdíl od cyklotras velmi lehkou obtížností.⁶⁸

Dalšími tamějšími sportovními organizacemi jsou Tenisový klub Dobříš, Klub volejbalu Dobříš, Dobříšský hokej a Městský fotbalový klub Dobříš.⁶⁹

⁶⁵ Sokol Dobříš. www.mestodobris.cz/look/dobris/section.tpl?NrIssue=55&NrSection=1.

⁶⁶ Sportovní klub Vlaška. www.mestodobris.cz/look/dobris/section.tpl?NrIssue=55&NrSection=2.

⁶⁷ MTBike o. s. www.mestodobris.cz/look/dobris/section.tpl?NrIssue=55&NrSection=7.

⁶⁸ Profily cyklotras jsou zobrazeny v příloze č. 14.

⁶⁹ O zdejším fotbale pojednává kniha VITÁSEK, J. – VITÁSEK, F.: 80 let dobříšské kopané, Praha 2002.

6. Kulturně historický rozbor zámku

6.1 Historie a současnost

6.1.1 *Historie*

Dobříšský zámek vznikl na místě, kde původně stávala obytná tvrz.⁷⁰ Byl vybudován na konci 16. století v renesančním slohu. O stavbě tohoto prvního dobříšského zámku nejsou dochovány žádné záznamy.

Roku 1630 jej kupuje včetně celého panství nejvyšší královský lovcí Bruno Mansfeld (Guerfurtská větev rodu Mansfeldů) za 40.000 zlatých od císaře Ferdinanda II. Stalo se tak v době třicetileté války, během níž byla Dobříš několikrát vydrancována saskými a švédskými vojsky.⁷¹ Po jeho smrti se panství ujímá František Maxmilián Mansfeld, který v letech 1675 – 1676 přestavěl renesanční zámek na barokní sídlo s rozsáhlou zahradou. Budova měla protáhlou čtyřkřídlovou podobu s asymetricky vyčnívající částí. V severním křídle byl situován vstup do zámku a z křídla jižního pak vstup do zámeckého parku.

V roce 1720 došlo v Dobříši k rozsáhlému požáru, který zasáhl i zámek.⁷² V té době panství obhospodařovala Eleonora, vdova po Karlu Františku Adamu Mansfeldovi, a to jako poručnice nezletilého Jindřicha Pavla Františka. V roce 1745 byl z jejich popudu vypracován velkorysý projekt přestavby zámeckého objektu francouzským architektem Julesem Robertem de Cottesem z Paříže. Návrh interiérů byl pak dílem Florent'ana Giovanniho Nicoly Servandoniho.

Celá stavba nového zámeckého areálu probíhala v letech 1745 – 1765. Stavba vykazuje znaky dobové architektury a je vzácnou ukázkou francouzského stavitelství s vídeňskými prvky na našem území.⁷³ Jelikož požár poničil západní trakt, došlo k jeho zboření a byl nahrazen nádvořím ohraničeným plotem s pilířovou bránou. Samotný zámek, nazývaný v minulosti novým knížecím zámkem, je rokoková trojkřídlová patrová stavba s mansardovými střechami na půdorysu hluboké podkovy o dvou dlouhých

⁷⁰ SEDLÁČEK, A.: Hrady, zámky a tvrze Království českého (díl šestý), Praha 1995, s. 105 – 106.

⁷¹ K třicetileté válce blíže ENGLUND, P.: Nepokojná léta – historie třicetileté války, Praha 2000 a také KLUČINA, P.: Třicetiletá válka (obraz doby 1618 – 1648), Praha 2004.

⁷² OLIČ, M. a kol.: Dobříš – město na Zlaté stezce, Praha 1998, s. 154.

⁷³ O pozdním baroku a rokoku pojednává BLAŽÍČEK, O. J.: Rokoko a konec baroku v Čechách, Praha 1948.

souběžných křídlech (vstupním – severním a zahradním – jižním) spojených kratším východním křídlem s obdélníkovým vnitřním dvorem. Důraz byl kladen především na horizontální linie, a proto se dobříšský zámek odlišuje od starších zámeckých staveb v Čechách. Všechna křídla zámku mají zvýšené střední a boční rizality⁷⁴ ve stylu „ludvíkovské architektury“. Hlavní brána v severním křídle s letopočtem 1765 a prohnutými bočními vyzdívkami nese v trojbokém štítu mansfeldský znak.⁷⁵ Nádvoří rizalit brány je plochý, symetricky členěný pilastry,⁷⁶ dvěma francouzskými okny s kovanou mříží, nahoře s trojbokým štítem, vázami a amorety.⁷⁷ Nádvoří rizalit jižního křídla má nízký trojboký štít nad trojicí arkád vzdušného přízemního vestibulu s trojicí francouzských oken s balkony velkého sálu v patře. Do parku obrácený rizalit jižního křídla nese nad arkádami⁷⁸ s mřížovou bránou trojicí balkonových oken s propojeným zábradlím a na trojbokém štítu plastiky Pallas Athény, Hérakla a vázy. Východnímu křídlu je ve středu nádvoří strany předsazen průjezdový portikus s vysokými arkádami a obdélníkovými vchody. Patro je ukončeno trojúhelníkovým štítem s hodinami, nad nímž se tyčí nevysoká věžička. Od východu se toto křídlo i s bočními výběžky jeví jako stavba dvoupatrová, shora zdobená segmentovanými štíty s plastikami. Celkově vysoce působivá stavební kompozice umocněná i výraznou barevností fasád představuje jednu z nejzajímavějších památek architektury 18. století v Čechách. V 18. st. byl zámecký areál doplněn o francouzskou zahradu a na přelomu 18. a 19. století o anglický park.

V roce 1771 byla Marie Isabella, dcera Jindřicha Pavla Františka Mansfelda, provdána za Františka Gundakara Colloreda s podmínkou, že bude zachováno jméno Mansfeld v příjmení novomanželů.⁷⁹ Nový přídomek Colloredo-Mannsfeld⁸⁰ stvrdila i císařovna Marie Terezie, a to v r. 1775. Tímto sňatkem došlo k formálnímu spojení dvou panství – mansfeldské Dobříše a colloredovského Opočna.

Po smrti Františka Gundakara následovali v dědičné držbě Rudolf Josef II. (1807 – 1843), František Gundakar II. (1843 – 1852), Josef František

⁷⁴ Rizalit – jedná se o předsunutou část průčelí stavby po celé její délce. Všechny uvedené pojmy v celé kapitole jsou blíže vysvětleny v HEROUT, J.: Slabikář návštěvníků památek, Pardubice 1994.

⁷⁵ POCHÉ, E. a kol.: Umělecké památky Čech (díl první), Praha 1977, s. 278 – 279.

⁷⁶ Pilastr – jde o svislý architektonický členek vystupující mírně z líce stěny a – na rozdíl od lizény – opatřený hlavicí a patkou.

⁷⁷ Amoret je nahé okřídlené děcko, podobající se andílkoví. Jeho bezkřídloou obdobou je putto.

⁷⁸ Arkáda – jedná se o oblouk na svislých podporách (sloupech, pilířích).

⁷⁹ Tyto informace byly poskytnuty ředitelem zámku panem Pavlem Krejčárkem při setkání dne 3. prosince 2004.

⁸⁰ Rod Colloredo-Mannsfeld zmiňuje Kolektiv: Ottův slovník naučný, Praha 1997, s. 518 – 520.

Jeroným (1852 – 1895), Josef (1895 – 1932) a Vikard Karel (1932 – 1942). V roce 1879 kupují Colloredo-Mannsfeldové panství ve Zbiroze. V této době a v letech 1902 – 1910 doznal dobříšský zámek dalších úprav. Ale jeho podoba se výrazněji nezměnila.

Dobříšský zámek byl nepřetržitě v majetku rodu Colloredo-Mannsfeldů do roku 1942. Byl vyvlastněn nacisty poté, co byl Vikard Karel Colloredo-Mannsfeld předvolán na gestapo a odmítl se přihlásit k Němcům. Následovala konfiskace majetku celé rodiny Colloredo-Mannsfeldů ve prospěch Říše. Nacisty zabavený zámek sloužil jako sídlo zastupujícího protektora Kurta Daluege. Vikard Karel se zapojil do odbojového hnutí a v roce 1945 se vrátil na Dobříš s partyzánskou skupinou plukovníka Boguna. Po odchodu sovětských partyzánů byl zámek roku 1945 konfiskován podruhé, tentokrát jako německý majetek. Posléze byl zámek užíván téměř 50 let pro účely Českého literárního fondu jako Domov spisovatelů.

6.1.2 Současnost

Vikard Colloredo-Mannsfeld zemřel roku 1946 jako bezdětný ve věku pouhých 32 let.⁸¹ Jeho mladší bratr a dědic Bedřich Colloredo-Mannsfeld zemřel v roce 1991, a proto jeho starší žijící bratr Jeroným zažádal v restituci r. 1992 o dobříšský zámek a ostatní majetek, jenž Colloredo-Mannsfeldům náležel. Kromě dobříšského panství žádal o zámek Opočno, zbirožské lesy (tamějšího zámku se vzdal) a majetky v Praze.

Do roku 1995 byl dobříšský zámek využíván Českým literárním fondem. Pobývalo zde mnoho spisovatelů. Mezi nejznámější patřili Jiří Hanzelka, Miroslav Zikmund⁸² či Jan Drda.⁸³ Kromě spisovatelů tady přebývaly i další významné osobnosti, například malíř Pablo Picasso nebo herečka Adina Mandlová.⁸⁴ Velkou část pobytu jim hradil stát, sami si přispívali malou měrou. Žili zde v nadstandardních životních podmínkách. Krátce tu působila i hudební akademie. Po dobu působení spisovatelů a hudební akademie byl zámek částečně zdevastován.

⁸¹ Tyto údaje jsou uvedeny v publikaci *Zámek Dobříš*, vydané nakladatelstvím Regulus, Praha 2000, která je součástí Malé místopisné edice (autor neuveden). Jedná se o propagační materiál, bez číslování stran.

⁸² Hanzelka a Zikmund napsali mnoho cestopisů, např. *Jižní Amerikou* či *Cejlon – ráj bez andělů*. Dostupná vydání jsou HANZELKA, J. – ZIKMUND, M.: *Jižní Amerikou*, Praha 1959 a ZIKMUND, M. – HANZELKA, J.: *Cejlon – ráj bez andělů*, Praha 1991.

⁸³ Z díla tohoto příbramského rodáka stojí za pozornost povídkový soubor *Němá barikáda*; jedná se o první prozaické ztvárnění událostí druhé světové války v české literatuře. Dostupné znění je DRDA, J.: *Němá barikáda*, Praha 1978. O Janu Drdovi se lze více dočíst v encyklopedii BLAHYNKA, M. a kol.: *Čeští spisovatelé 20. století*, Praha 1985, s. 96 – 99.

⁸⁴ K ní blíže PRÍBSKÝ, V.: *Adina – příběh české hvězdy*, Praha 2001.

V roce 1995 převzal správu zámku Národní památkový ústav středních Čech, který o rok později – 27. července 1996 – slavnostně zpřístupnil veřejnosti nově instalovanou zámeckou expozici s hostinskými a reprezentačními pokoji.

Zlom nastal v r. 1998. Restituční spor, trvající šest let, byl ukončen na základě rozsudků Ústavního a Krajského soudu a následně předávacím protokolem ze dne 30. ledna 1998 mezi ředitelem Národního památkového ústavu středních Čech a Jeronýmem Colloredo-Mannsfeldem. Do soukromého vlastnictví byla vydána zámecká budova spolu se zámeckými parky – francouzským a anglickým. Mobiliář zůstává v majetku státu a díky uzavřené dohodě mezi vlastníkem a památkovou péčí zůstává prohlídková trasa nadále zpřístupněna veřejnosti za jejich vzájemné spolupráce. Do roku 2000 expozici provozoval Národní památkový ústav středních Čech a od roku 2001 již samotný zámek.

Jeroným Colloredo-Mannsfeld na zámku Dobříš, který získal v restituci, nebydlel. Jeho sídlem se stal Zbiroh. Ten mu patřil již před válkou, ale sem se mohl vrátit až po restituci. Po konfiskaci zbirožského panství po roce 1948 odešel do Kanady, kde celá léta žil. Do tehdejšího Československa jezdil teprve od roku 1972 a jako turista navštěvoval místa, kde se narodil. I když jeho sídlem byl Zbiroh, Dobříš vždy navštěvoval.

Jeroným Colloredo-Mannsfeld zemřel 2. prosince 1998 ve věku 86 let jako bezdětný. Novým a nynějším vlastníkem dobříšského zámku se stal jeho synovec a syn Bedřicha Colloredo-Mannsfelda Dipl. Ing. Jerome Colloredo-Mannsfeld z rakouského Öblarnu. Ten také získal zbirožské lesy a pražské majetky. Jeho sestřenice Christina zdělila zámek Opočno, o který se až doposud vedou restituční spory.

Restituční spory nejsou u konce ani na Dobříši.⁸⁵ Stále se jedná o plné navrácení lesů, jejichž celková rozloha činí přibližně 9 000 ha. Z toho je vydáno cca 3 500 ha. Colloredo-Mannsfeldové také žádají o navrácení mobiliáře, který nyní připadá do vlastnictví státu.

Současný majitel zámku Jerome Colloredo-Mannsfeld se zabývá především řízením správy lesů. Jeho manželka Livia se podílí na řízení zámku a na dalších aktivitách. Mají spolu tři děti: Pavla Josefa, Lelia a Annu Livii. Přestože žijí v Rakousku, velmi často svůj zámek navštěvují. Díky nim tato památka vzkvétá a je přístupná veřejnosti.

⁸⁵ Tyto údaje byly poskytnuty ředitelem zámku panem Pavlem Krejčárkem při setkání dne 3. prosince 2004.

V roce 1999 byl jmenován ředitelem zámku Pavel Krejčírek. Jeho příchodem nastala nová éra. Areál se začal postupně renovovat. Došlo tak k rozsáhlým rekonstrukcím celého objektu. Vybuďovala se zcela nová infrastruktura:

- rekonstrukce vytápění, vody,
- rekonstrukce fasády a oken,
- vybudování nových sociálních zařízení,
- rekonstrukce restaurace,
- vybudování návštěvního centra.

Velkou rekonstrukcí bude v blízké době oprava břidlicové střechy, která je téměř v havarijním stavu. Břidlice se musí co nejdříve přeložit a uchytit měděnými prvky.

Zámek Dobříš je otevřen celoročně široké veřejnosti. Nabízí nejen prohlídku expozice v interiérech, francouzské zahrady a rozsáhlého anglického parku, ale i pořádání kulturně společenských akcí, pronájem zámeckých prostor či ubytování. V areálu zámku je možné také navštívit Městské muzeum Dobříš s výstavou historických motocyklů, Galerii JCM, Muzeum hodin a Zámeckou restauraci. V dohledné době zde bude zřízeno Muzeum Colloredo-Mannsfeld, v kterém se návštěvník bude moci seznámit s celou historií tohoto rodu.

6.2 Interiér

Dobříšský zámek nabízí návštěvníkům k prohlídce podstatnou část interiéru.⁸⁶ Prohlídkovou trasu zámku tvoří 1. patro jižního křídla a část 1. patra východního křídla. Expozici představuje zejména instalace rokokového a klasicistního mobiliáře, pocházejícího převážně z původního majetku rodu Colloredo-Mannsfeld. Trasa je tvořena dvěma základními částmi – hostinskými a reprezentačními prostory. Návštěvník si může prohlédnout celkem 11 pokojů.

⁸⁶ Údaje jsou uvedeny v interním materiálu určeném průvodcům – Prohlídková trasa zámku Dobříš (bez číslování stran).

Salla terrena

Salla terrena je vstupní halou v přízemí jižního křídla, kde začíná prohlídka zámku. Zde je návštěvník seznámen s přehledem historie zámku a jeho parků.

Za pozornost tu stojí barokní nosítka pro dámy a barokní sáně pro děti z 18. století. Na stěnách visí obrazy od skotského malíře Hamiltona, které představují lovecká zátiší.

Schodiště

Předělem mezi hostinskými a reprezentačními pokoji je zámecké schodiště, nad nímž jsou zavěšeny tři nástěnné gobelíny francouzské provenience ze 17. století s biblickými náměty. Prostřední gobelín znázorňuje ztrestání Izraelitů za jejich malověrnost. Gobelín na pravé straně představuje Boha v podobě hořícího keře, který se zjevil Mojžíšovi. Na posledním gobelínu je Mojžíš před faraonem.

Povšimnutí určitě neujdou grafiky mezi okny. Na horní grafice je znázorněn nejvyšší královský lovcí Bruno Mansfeld, který zakoupil původní renesanční zámek roku 1630. Spodní grafika dokumentuje podobu francouzské zahrady v době jejího vzniku v šedesátých letech 18. století.

Mapa stolku z roku 1815 znázorňuje půdorys zámku ve tvaru „U“, francouzskou zahradu, rozsáhlý anglický park a také Huťský rybník.

Hostinská chodba

Tato chodba je hlavní přístupovou komunikací do hostinských pokojů. Je lemována četnými grafickými listy z konce 18. století s tematikou pražských a vídeňských zákoutí. Výjimkou jsou tři velké olejomalby, zachycující z různých pohledů barokní zámek Černínů ve Vinoři blízko Prahy.

Dámský kabinet

Šlechtičny jej užívaly pro svou ranní toaletu. Důkazem toho je toaletní stolek mezi okny, na kterém leží šperkavnice. Pod oknem stojí truhlička, která sloužila jako odpadkový koš na papíry.

První z hostinských pokojů je zařízen v klasicistním stylu s bohatě zdobeným nábytkem. Kamna v rohu jsou jediná na zámku, do kterých bylo přitápěno přímo z místnosti. Do ostatních kamen se přitápělo z chodby, aby panstvo nebylo rušeno.

Soubor grafických listů z 1. poloviny 19. století zachycuje tehdejší měšťanskou módu biederemayer.⁸⁷ Dalšími obrazy jsou koláže ptactva vylepené z pravého peří.

Dámská ložnice

Zařízení této místnosti je ve stylu *Louisez*, který pochází z Francie za vlády Ludvíka XVI.⁸⁸ Styl se vyznačuje mašličkami na posteli, ale také žlábků na nohách postele, tzv. kanelování. Na posteli je originální ručně vyšíváný přehoz z Japonska.

Dominantu pokoje představuje kopie Rafaelovy Madony z přelomu 18. a 19. století. Po jejích stranách jsou zátiší od německého malíře Johana Drechslera.

Nejkrásnějším exponátem v pokoji je benátské zrcadlo. Říká se o něm, že má kouzelnou moc. Kdo se do zrcadla zadívá, ten si může přát přání, které se do roka vyplní.

Dámský rokokový salonek

Sloužil pro dámy, které zde popíjely odpolední čaj z čajových míšeňských servisů. Ukázkou dámské rokokové módy je čajová panenka, jež sloužila jako kryt na čajovou konvici, aby nápoj nevychladl. Z rokokového mobiliáře nejvíce vyniká tzv. „krešentovský“ sekretář, zdobený galantními a pastorálními scénami.

Na nábytku, ale také na kamnech, si můžeme povšimnout rokají,⁸⁹ hlavního znaku rokoka. Nachází se zde pohovka *chaise longue*. Toto křeslo se sedadlem protaženým pro nohy ve vodorovné poloze bylo určeno pro dámy, které dříve nosily šaty těžké až 20 kg.

Na jedné ze stěn jsou vystaveny dva dámské vějíře. První pochází z Evropy a druhý z Japonska. Pod nimi je umístěna dámská psací souprava. Salonek zdobí křišťálový lustr z období Marie Terezie.

⁸⁷ K tomu blíže KYBALOVÁ, L.: *Obrazová encyklopedie módy*, Praha 1973, s. 261 – 270.

⁸⁸ O Ludvíku XVI. a jeho manželce Marii Antoinettě se můžeme více dovědět v knize BORDONOVE, G.: *Ludvík XVI. – král mučedník*, Praha 2003.

⁸⁹ Rokaj – jde o ornamentální motiv vycházející z tvaru mušle.

Italský salon

Italský salon je vybaven nábytkem, porcelánem a obrazy z Itálie. Velmi křehký lustr, který je také z Itálie, váží 50 kg. Byl vyráběn technikou tzv. štípaného skla a pochází z ostrova Murano nedaleko Benátek.

Obrazy přibližují návštěvníkovi atmosféru Benátek, Neapole, Mesiny a jiných italských měst. Skvostem je nepochybně olejomalba na dřevě Canal Grande v Benátkách od malíře Canaletta.⁹⁰ Většina ostatních obrazů je dílem Canalettova žáka Gaspara van Witteliho.

Pánská ložnice

Tato místnost je vybavena klasicistním nábytkem a instalována jako kombinace ložnice a pracovny. Nad barokním psacím stolem je zavěšen portrét prince Evžena Savojského, který se proslavil porážkami Turků ve službách habsburských císařů.⁹¹ Nad pánskou postelí si můžeme prohlédnout kopii obrazu od malíře Tiziána.

Nachází se tu nejstarší obraz tohoto zámku. Pochází ze 16. století. Jedná se o malbu na dřevěné desce, zobrazující portrét sv. Jeronýma, který byl vzorem rodu Colloredo-Mannsfeld. Jméno tohoto světce má hlubokou tradici u pojmenování mužských potomků tohoto rodu.

Lovecký pokoj

Lovecký pokoj je charakteristický originálními ručně malovanými tapetami z roku 1770 s motivy parforsního honu. Ten probíhal tak, že zvíře bylo uštváno psy, probodnuto ostrým kopím, psi pak dokončili štvanici. Loveckou atmosféru dokreslují porcelánové sošky a sousoší z míšeňského porcelánu.

Na stěně u okna je namalován dobříšský zámek, jenž měl do počátku 20. století bílou fasádu, poté získal současné růžvooranžové zbarvení.

⁹⁰ O životě a díle malíře Canaletta vyšla brožura Canaletto, vydaná nakladatelstvím Eaglemoss International, Praha 2000, která je součástí edice Největší malíři – život, inspirace a dílo (autor neuveden). Dále k němu PIJOAN, J.: Dějiny umění (díl osmý), Praha 2000, s. 64.

⁹¹ O Evženu Savojském pojednává biografie VLNAS, V.: Princ Evžen Savojský – život a sláva barokního válečníka, Praha 2001.

Zrcadlový sál

První a zároveň největší reprezentační prostor na zámku Dobříš je Zrcadlový sál o rozloze 220 m².⁹² Výzdobu Zrcadlového sálu představuje zejména náročná a bohatá štuková rokoková výzdoba, navržená italským dekorátérem Giovannim Niccolou Servandonim. Fresková výzdoba stropu a stěn pochází z roku 1746. Je dílem českého malíře Jana Petra Molitora. Strop pokryl Molitor iluzivní malbou oblohy, na níž se mezi oblaky vznášejí dětské postavy, skotačící kolem velké růžice. Fresky na stěnách alegorizují čtvero ročních období spolu s výjevy hrajících si puttů, kteří pravděpodobně znázorňují pět lidských smyslů.

Na kratších stěnách sálu nad krby jsou zasazeny dva okázalé reprezentativní portréty – stavitele zámku Jindřicha Pavla Františka Mansfelda a jeho ženy Josefiny, rozené Černínové. Portrét u hlavních dveří patří Josefině. Ta v pravé ruce drží malého pejska, symbol manželské věrnosti. Na straně protější je znázorněn její manžel Jindřich Pavel František. Na obraze si můžeme povšimnout plánů zámeckých křídel, které drží Mansfeld v pravé ruce. Oba portréty jsou dílem malíře Jana Petra Molitora, mylně byly přisuzovány italskému malíři Pompeu Girolamu Battonimu. Mezi okny na stěnách visí osm krásných benátských zrcadel, která jsou nahoře zakončena knížecí korunkou.

V současné době tento sál slouží k pořádání koncertů, konferencí, galavečerů, svatebních obřadů atd.

Gobelínový pokoj

Tři nástěnné gobelíny, podle nichž je pojmenována další z reprezentačních místností, zmizely během 2. světové války. Dochovala se však unikátní gobelínová sedací souprava s původním čalouněním.

Za zmínku stojí portrét Marie Isabelly, dcery Jindřicha Pavla Františka Mansfelda a manželky Františka Gundakara Colloreda. Tento obraz, který visí nad krbem, nechal na věčnou památku budoucím potomkům namalovat její syn Rudolf Josef II.

Na delší straně uprostřed visí obraz s názvem Cesta Panny Marie do Egypta od italského malíře Zukarelliho z 18. století. Pod ním je barokní sekretář, také

⁹² Údaje k Zrcadlovému sálu byly zvlášť vybrány z publikace Zámek Dobříš, Praha 2000 (autor neuveden).

z 18. století. Na jedné z kratších stran jsou portrétovány dvě dámy (u dveří dáma se šperkovnicí – symbolem marnivosti, vedle ní dáma s pejskem – symbolem věrnosti).

Rokokový sál

Tento sál se nazývá rokokový dle rokokového štku na stěnách a sloužil panstvu k hudebním produkcím.

U krbu se nacházejí dvě krásné čínské vázy. Nad krbem visí portrét císaře Josefa II., syna Marie Terezie. Napravo od Josefa II. si můžeme prohlédnout Marii Isabellu a na druhé straně jejího manžela Františka Gundakara Colloreda. Dalšími významnými obrazy v této místnosti jsou portréty rodičů Marie Terezie, Alžběty Kristiny Brunšvické a Karla VI. Pod malbou Karla VI. stojí rokokové hodiny z vídeňského porcelánu.

V salonu se nacházejí dvoje kamna. Jedna kamna sloužila jen pro symetrii, v druhých se skutečně topilo.

Knihovna

V minulosti bylo v zámecké knihovně kolem 15 000 knih, v současné době se zde nachází necelých 4 000 knih. V knihovně můžeme najít knihy psané převážně německým, francouzským a anglickým jazykem, čeština se objevuje sporadicky. Nejstarší knihy pocházejí z 16. století. Vyskytuje se zde např. soubor románů francouzského spisovatele Alexandra Dumase, Encyklopedie Britannica nebo Dějiny národu českého od Františka Palackého.⁹³

Knihovna obsahuje několik rodinných portrétů, které tvoří malou rodovou galerii Colloredo-Mannsfeldů. Nad vstupními dveřmi z rokokového sálu můžeme vidět Jindřicha Pavla Františka Mansfelda a jeho manželku Josefínu Černínovou. U rokokových kamen visí soubor portrétů rodiny Jindřicha Pavla Františka Mansfelda. Největší obraz představuje jeho samotného, nad ním je zachycen jeho otec Karel František Adam Mansfeld a matka Eleonora. Nad tapetovými dveřmi je zobrazen Jeroným Colloredo, arcibiskup salcburský, bratr Františka Gundakara. Vedle visí malby jejich rodičů, Marie Gabriely Colloredové a Rudolfa Colloredo-Waldsee.

⁹³ Nejstarší české vydání je PALACKÝ, F.: Dějiny národu českého v Čechách a v Moravě (díl první), Praha 1848.

Před kamny na psacím stole v oválném rámu je portrét císaře Františka Josefa I. a jeho manželky Alžběty Bavorské, zvané Sissi. Jedním z největších obrazů v této místnosti je kopie slavného portrétu od Velasqueze – podobizna španělské korunní princezny Markéty Terezie, která si vzala svého strýce, císaře Leopolda I.

Jídelna

Poslední místnost zámecké prohlídky nese prvky neorenesančního stylu z počátku 20. století v podobě štukového stropu.

Souprava 12 židlí je potažena tlačenu kůží s vtisknutým erbem rodiny Colloredo. Erb Colloredů představoval symbol orlice, erb Mansfeldů byl charakteristický symbolem šachovnice. Samostatný erb Mansfeldů tu však není. V jídelně stojí také příborník, vykládaný slonovou kostí, v jeho horní části je znázorněn erb Colloredo-Mansfeldů. Dále zde nalezneme rozsáhlý kameninový servis z anglické továrny Davenport a též několik nádob holandské provenience, tzv. delftskou fajáns.⁹⁴

Za pozornost stojí hlavně dva portréty. Na jednom z nich je zachycen námořní důstojník Jeroným Colloredo-Mansfeld, dědeček současného majitele zámku, na druhém Jeronýmův starší bratr Josef Colloredo-Mansfeld.

Prohlídková trasa nezaujímá celý interiér. Dále jsou tu k dispozici prostory k ubytování či k pronajmutí. O nich se zmiňují další kapitoly diplomové práce.

⁹⁴ Dále k tomu JONGE, C. H. de: Delft ceramics, London 1970.

6.3 Exteriér

Na vnitřním nádvoří je největší atrakcí delfiní fontána. Turisté také obdivují sochu rakouského granátníka. Největší část exteriéru však zaujímá francouzská zahrada a anglický park.

6.3.1 Francouzská zahrada

Kompozice francouzské zahrady, navržená J. R. de Cotte v roce 1760, se rozprostírá na pěti partiích, výškově odstupňovaných terasami a rampami.⁹⁵ U zámku se rozkládá parter, pokrytý ornamentálním květinovým kobercem s fontánou hošíka a dívky s rybou, plastikami giganta, Hérakla, býka napadeného psy a koně přepadeného lvem. Druhé plató je odděleno schodištěm a terasou, na které je řada sošek, představujících čtyři roční období, poutníka z Compostelly, válečného invalidu a alegorické postavičky - Řemeslo (kovář s kladivem), Domácnost (maminka s děťátkem), Obchod (chlapec s kloboukem a veslem) a Vojenství (hoch s vojenskou přilbou). Na této ploše stojí také dvě sochy, představující únos Persefony, dcery bohyně úrody Deméter. Únoscem byl bůh podsvětí Hádes. Sochy jsou symetrické, každá je jakoby odrazem protější v zrcadle. Pod touto částí parku je vybudován rozsáhlý komplex zaklenutých sklepů bývalého pivovaru, který se nacházel v prohlubni mezi dnešním zámkem a Vargačem.

Následující rampa, v půdorysu zprohýbaná, ohraničuje partii střihané rostlinné kulisy, která je od jihu vodorovně rámována střihanou stěnou a v jejímž středu dominuje fontána *Napájení Heliových koní*. Nejvýše ošetřují dva Tritoni pár koní boha Héliá, z nichž na pravém koni je kotouč slunce. Na jeho zadní straně vytesal autor plastik svůj podpis. Níže na šikmých stěnách fontány jsou dvě Nereidky s květy a čelenkami ve vlasech. Dole po stranách jsou postavy boha Poseidona s korunou a trojzubcem a postavy Nérea s veslem a věncem mořských řas. Fontána vytváří pomyslný střed celé zahradní architektury. Kaskádová fontána je mimořádně cennou prací *Ignáce Františka Platzera*, příslušníka řezbářské rodiny ze západních Čech. Ignác František Platzer se vyučil sochařství u svého otce v Plzni, dále studoval

⁹⁵ Informační materiál – Francouzská zahrada. K francouzské zahradě blíže NEUMANN, J.: Český barok, Praha 1969, s. 115 – 116, 155 – 156.

sochařství (od roku 1741) ve Vídni, aby se již roku 1744 usadil v Praze a stal se záhy jednou z nejvýznamnějších uměleckých osobností barokních Čech. Vrcholnými ukázkami Platzerovy sochařské tvorby jsou kromě výzdoby klášterního kostela v Teplé a na Zbraslavi právě jeho práce pro zámeckou výzdobu v Dobříši.

Fontána Napájení Heliových koní, jež vznikla kolem roku 1760, byla výrazně opravena a restaurována na přelomu 19. a 20. století. Na sklonku 20. století došlo k rozebrání sochařské výzdoby a k zahájení částečného restaurování a zhotovení tesaných kopií. Nepříliš šťastná byla částečná obnova kamenicky provedených konstrukcí obruby. V roce 1998 převzal v rámci restituce vlastník zámku tuto fontánu v dosti špatném stavu, částečně rozebranou a zcela nefunkční. Dne 2. října 2001 došlo z iniciativy správy zámku Dobříš k jednání s cílem zahájení obnovy této kulturní památky za účasti vlastníka Jeroma Colloredo-Mannsfelda, zpracovatele projektu obnovy Ing. arch. Libora Sommera, zástupců Ministerstva kultury ČR, Národního památkového ústavu středních Čech, Městského úřadu v Dobříši, Státního ústavu památkové péče a Okresního úřadu Příbram.

V roce 2002 nastala částečná oprava spočívající v doplnění fontány novodobými stavebními prvky a výrobou a osazením replik soch. Důvodem bylo natáčení filmu *Mlhy nad Avalonem*. Trvanlivost těchto úprav byla počítána na 3 roky s tím, že bude zastaven rozklad fontány či její propadnutí z důvodu vtékání vody do konstrukce fontány. V roce 2003 byla oprava zařazena do Programu záchrany architektonického dědictví ČR. Opravila se zásobní nádrž na vodu v anglickém parku a dále pak tunel, kterým je voda do fontány přiváděna. V r. 2004 se obnovila odpadní kanalizace z fontány. V r. 2005 se očíslovaly a rozebraly jednotlivé prvky fontány. Po restaurátorském ošetření a konzervaci jednotlivých prvků došlo k opětovnému sestavení prvků, kamenické výrobě chybějících prvků, realizaci nového dna a k napojení na nově realizované rozvody vody a odpadní kanalizaci. V roce 2006 se předpokládá dokončení obnovy a konzervace kaskádové fontány, restaurování soch Heliových koní a Tritonů a prekonzervace ostatních soch. Dokončení díla se očekává v roce 2009.

Nad fontánou se nachází drobná terasa s balkonem a nejvyšší úroveň tvoří oranžerie, která je cílem celého prospektu. V jejích výklencích jsou umístěny plastiky Afrodity, Artomidy, Apollona a Meleagra.

Původní koncepce francouzské zahrady vycházela ze symetrického uspořádání podél středové cesty, která navazovala na osu jižního zámeckého křídla. Na počátku

20. století byla tato kompozice výrazně změněna a část středové cesty byla nahrazena buxusovými ornamenty. I přes tuto změnu však zůstává dobříšská zámecká zahrada vzácnou ukázkou rokokové zahradní architektury, která svými květinovými ornamenty a stříhanými ploty navozuje atmosféru vídeňského Schönbrunnu.⁹⁶

6.3.2 Anglický park

Směrem na jih od oranžerie se nachází přírodně krajinářský anglický park.⁹⁷ Byl založen okolo roku 1800 přeměnou z bývalé bažantnice a dokončen byl nejpozději roku 1815.

Anglický park se rozkládá na východním a západním břehu zátoky Huťského rybníka a Chotobušského potoka. Hlavní vchod do parku vede z lipové aleje na západní straně zámku. Struktura anglického parku je rozmanitá, neboť se tu střídá stromový porost s loukami. Stromový porost je složen převážně z listnáčů domácího původu – staré exempláře dubů, buků, habrů a lip. Později došlo k obohacení parku o cizokrajné dřeviny. Vyskytuje se zde např. douglaska tisolistá, smrk omorika či jedlovec kanadský. Tento přírodně krajinářský park byl rozšířen o prostor východní zámecké terasy, kde roku 1879 byly zbořeny hospodářské budovy včetně bývalého pivovaru.

K nejstarším komunikacím v parku patří cesta ze Staré Huti přes tzv. „Čertův“ most, který pravděpodobně taktéž vznikl na počátku 19. stol. U něho kdysi stával dnes již zaniklý vyhlídkový pavilon.

Dochovanou stavbou v anglickém parku je budova bývalého zámeckého divadla, která se nachází po pravé straně u vstupu z lipové aleje. Po 2. světové válce byla tato budova adaptována na byty. Návštěvník zde může také zhlédnout zoologickou minizahradu, ve které je chován páv modrý, několik druhů papoušků, hrdličky, koroptve a jiné drobné zvířectvo.

Celkovým dojmem působí anglický park velmi romanticky a i v dnešní době nabízí příjemnou procházku volně dýchající přírodou. Ještě za života restituenta zámku Jeronýma Colloredo-Mannsfelda byla sepsána dohoda o možnosti využívání tohoto parku širokou veřejností na dobu 50 let s tím, že město Dobříš provádí údržbu parku.

⁹⁶ K tomu blíže RASCHAUER, O.: Schönbrunn, Wien 1960.

⁹⁷ Celý výklad o anglickém parku převzat z informačního materiálu Zámek Dobříš, Praha 2000.

7. Provozní a technické zabezpečení

7.1 Provoz zámeckého sídla

7.1.1 Adresa a další kontakty

<i>Adresa:</i> ⁹⁸	Zámek 1 263 01 DOBŘÍŠ
<i>Telefon:</i>	318 521 240
<i>Fax:</i>	318 522 176
<i>E-mail:</i>	info@zamekdobris.cz
<i>Web:</i>	www.zamekdobris.cz
<i>IČ:</i>	68776152
<i>DIČ:</i>	CZ 615012801

7.1.2 Správa zámku

Majitel (Jerome Colloredo-Mannsfeld)⁹⁹

- ředitel (Pavel Krejčířek)

- technicko-provozní oddělení
 - vedoucí provozu
 - * 2 pracovnice v návštěvním centru
 - * průvodci (2 stálí + 8 na sezonu)
 - * uklízečky (2 stálé + 1 na sezonu)
 - účetní
 - 2 údržbáři
 - bezpečnostní agentura (D. I. Seven)
- oddělení francouzské zahrady
 - zahradnická firma (ABIENS)

⁹⁸ Obecné informace. www.zamekdobris.cz/obecne.html.

⁹⁹ Tyto údaje byly poskytnuty ředitelem zámku Pavlem Krejčířekem při setkání dne 25. února 2005.

Majitelem zámku je Jerome Colloredo-Mannsfeld. V roce 1999 pověřil správou zámku Pavla Krejčárka. Při každé návštěvě spolu hodnotí hospodaření zámku.

Ředitel zámku zabezpečuje provoz celého areálu. Řídí veškeré rekonstrukce, vytváří plán oprav do budoucna. Dále činí právní úkony k zámku, sjednává velké svatební obřady, komerční akce, koncerty vážné hudby a umožňuje filmování v objektu. Jeho povinností je také seznamovat zaměstnance s požární ochranou a bezpečností práce. V neposlední řadě najímá bezpečnostní agenturu. O francouzskou zahradu se v současnosti stará najatá zahradnická firma ABIENS.

Vedoucí provozu sjednává menší svatební obřady, obstarává průvodce pro zámek a koordinuje průběh prohlídek. Dohlíží na chod návštěvního centra, pro které také zajišťuje informační materiály, pohlednice, pamětní razítka a různé suvenýry, jež si může každý turista zakoupit. Kromě toho se stará o úklid zámku.

Účetní se stará o evidenci celého zámku, vypočítává mzdy, vede hotovostní pokladnu a provádí inventarizaci.

7.1.3 Provozní doba

Zámek Dobříš je pro návštěvníky otevřen celoročně, a to 7 dní v týdnu.¹⁰⁰ Bezbariérový přístup je možný jen do zámeckého parku.

Tab. č. 7.1

Otevírací doba zámku Dobříš

Období	Otevírací doba
Listopad - březen	8:30 - 16:00
Duben - květen	8:30 - 17:00
Červen - říjen	8:00 - 17:30

Pozn.: V období od listopadu do března je nutná rezervace 1 den předem.

Pramen: Správa zámku Dobříš

Prohlídky mimo uvedenou dobu lze ve výjimečných případech uskutečnit po dohodě se správou zámku za příplatek ke vstupnému, který činí 100 %.

¹⁰⁰ Prohlídky expozice. www.zamekdobris.cz/prohlidkyexpozice.html.

7.1.4 Vstupné

Cena je důležitým faktorem marketingového mixu.¹⁰¹ Ve sféře cestovního ruchu má nejen obchodní, ale i informativní funkci, protože veřejnost má tendenci spojovat cenu s kvalitou. V oblasti návštěvnosti atraktivit cestovního ruchu by ceny měly být takové, aby byly dostupné pro všechny zájemce. Ceny, které organizace požaduje za své služby, by měly být vyvážené, aby je zákazníci byli ochotni zaplatit a zároveň aby organizace dosahovala zisku.

Pro návštěvníka atraktivity se cena skládá ze tří komponentů.¹⁰² První složku tvoří přímé náklady na použití atraktivity, tzn. vstupné. Druhou složkou jsou náklady na další nákupy, ať už občerstvení nebo nákup suvenýrů. Třetí složkou jsou náklady na dopravu do lokality, kde se atraktivita nachází. Zájemci proto posuzují nejen výši vstupného do zámku, ale výši všech nákladů, které budou muset vydat.

Vstupné je důležitou složkou příjmů zámku. Výše vstupného je zavedena tak, aby byla dostupná pro všechny návštěvníky. Na zámku Dobříš je stanoveno základní vstupné a pro některé skupiny obyvatel je určeno snížené vstupné.¹⁰³ Do expozice a francouzské zahrady se platí vstup zvlášť. Dětem do 10 let je vstup povolen jen v doprovodu osoby starší 18 let. Pro expoziční trasu dále zámek nabízí možnost rodinného vstupného či cizojazyčného výkladu, za který se platí jednotné vstupné. Tlumočit výklad průvodce je povoleno pouze tehdy, není-li možno cizojazyčný výklad zajistit pracovníky správy zámku. V tom případě platí návštěvníci výši vstupného pouze za český výklad. Návštěvník si může prohlídku také rezervovat, a to telefonicky, faxem nebo pomocí e-mailu. Neohlásí-li se však do 15 minut před sjednanou dobou u pokladny objektu, ztrácí právo na rezervovaný čas.

¹⁰¹ Jednotlivé faktory marketingového mixu jsou uvedeny v knize MORISSON, A.: Marketing pohostinství a cestovního ruchu, Praha 1995, s. 29.

¹⁰² HORNER, S. – SWARBROOKE, J.: Cestovní ruch, ubytování a stravování, využití volného času, Praha 2003, s. 183.

¹⁰³ Prohlídky expozice. www.zamekdobris.cz/prohlidkyexpozice.html.

Tab. č. 7.2

Vstupné
(v Kč/os.)

Vstupné	Expozice	Francouzská zahrada
Plné	90	20
Snížené (důchodci, studenti, vojáci, děti, držitelé ZTP)	50	10
Rodinné (rodiče + max. 2 děti do 15 let)	200	-
Cizojazyčný výklad	170	-
Rezervační poplatek	10	-

Pozn.: Děti do 6 let mají vstup do expozice a francouzské zahrady zdarma.

Pramen: Správa zámku Dobříš

Vstupenku si každý turista zakoupí u pokladny v návštěvním centru zámku, které je dále uzpůsobeno prodeji suvenýrů, pohlednic a propagačních materiálů.

7.2 Průvodcovské služby

Nejdůležitějším pracovníkem v oblasti komunikace se zákazníkem je průvodce.¹⁰⁴ Měl by být schopen podávat výklad zřetelně, srozumitelně a obsahově správně. Pro návštěvníka je významné i to, zda mu je průvodce schopen a ochoten odpovědět na případné dotazy. Průvodce musí být upraven, slušně oblečen a musí se chovat příjemně ke klientům. Podle úrovně výkladu většinou návštěvník hodnotí celkovou úroveň kulturní památky.

Správa zámku zaměstnává velmi kvalitní a jazykově vybavené průvodce, kteří poskytují výklad nejen v českém, ale i v anglickém, německém nebo ruském jazyce.¹⁰⁵ Důležitou podmínkou při výběru průvodců do pracovního poměru je bydliště v Dobříši či v jejím okolí. Na sezonu jsou nájímáni především studenti z místního gymnázia.

Zámecká expozice nabízí k prohlídce 11 pokojů ve stylu rokoka a klasicismu. Prohlídková trasa trvá 60 až 70 minut a koná se za účasti průvodce a počtu nejméně 5 návštěvníků. Maximální počet ve skupině je 45 návštěvníků. Správa zámku také povoluje výjimky při uskutečnění prohlídky s méně než 5 osobami. Turisté jsou povinni

¹⁰⁴ ORIEŠKA, J.: Metodika činnosti průvodce cestovního ruchu, Praha 1999, s. 5 – 8.

¹⁰⁵ Tyto informace byly získány od ředitele zámku Pavla Krejčárka při setkání dne 20. září 2005.

řídít se pokyny průvodce. Při neuposlechnutí pokynu vydaného v zájmu bezpečnosti návštěvníků, ochrany objektu a sbírek se návštěvník vystavuje nebezpečí postihu podle obecně závazných předpisů. V zámecké expozici není povoleno např. dotýkat se vystavených exponátů, vzdalovat se během prohlídky od průvodce, fotografovat, filmovat apod. Přání, pochvaly a připomínky se mohou zaznamenat v závěru prohlídky do návštěvní knihy.

7.3 Doplnkové služby

7.3.1 Kulturně společenské akce

Pořádání kulturních a společenských akcí má pro zámek veliký význam, protože představuje pro objekt důležitý přísun finančních prostředků potřebných na provoz a údržbu zámku. Přesto se jedná o produkt doplňkový, jelikož hlavním produktem je poskytnutí vzdělání v oblasti historie a kultury.

Na zámku se koná mnoho akcí.¹⁰⁶ Jedná se o firemní prezentace, konference, koncerty vážné hudby, divadelní představení, filmování, galavečeře, recepce, zahradní párty a především svatební obřady.

První větší akcí bylo představení nového vozu Škoda Fabia. Během tří týdnů jejího trvání zámek Dobříš navštívilo přibližně 5 000 lidí z celého světa. V roce 2000 se zde konalo zasedání Mezinárodního měnového fondu, v roce 2002 se tu zase uspořádala prezentace Portugalska jako destinace cestovního ruchu, a to za účasti velvyslankyně Any Marthinho. Od roku 2003 zde přibýlo více kulturně společenských akcí, což je způsobeno masivnější propagací, kterou v tomto roce zámek zahájil. Svou akci tady měl např. Eurotel či firma Volkswagen. Dosud nejvýznamnější událostí uspořádanou na dobříšském zámku je bezesporu jednání Visegrádské skupiny za účasti premiérů České republiky (Vladimír Špidla), Slovenska (Mikuláš Dzurinda), Maďarska (Péter Medgyessy) a Polska (Leszek Miller). Toto setkání se uskutečnilo v roce 2003. Bylo to poprvé, co Česká republika uskutečnila tak významné setkání v ryze soukromém objektu po roce 1989.

¹⁰⁶ Uskutečněné akce. www.zamekdobris.cz/akce.html. Přehled významných akcí pořádaných na zámku se nachází v příloze č. 9.

V roce 2004 se zde slavilo 120. výročí firmy Stock Plzeň a. s. Božkov. V tomto roce v prostorách zámku dále probíhal kongres Evropské federace stavebního průmyslu, konference ČSOB, akce pro významné klienty rádia Blaník či slavnostní večer pořádaný k vyhlášení ankety Sportovec Středočeského kraje 2004. Z roku 2005 stojí za zmínku akce s názvem „Canada Day Celebration“, které se účastnil kanadský velvyslanec Bruce Jutzi a dále Petr Formánek, prezident Kanadské obchodní komory, jíž je zámek Dobříš členem.

Zámek je též hojně využíván pro natáčení filmových projektů. Natáčely se zde oba díly pohádkové série Princezny ze mlejna, dále filmy Mlhy nad Avalonem, Šanghajští rytíři či seriál Nesmrtelný.

Jednou z největších akcí konaných pro veřejnost je *Svatováclavská slavnost*.¹⁰⁷ V průběhu dne se účastní slavnosti více než 2 000 lidí. Návštěvníci mají možnost zhlédnout 11 expozičních místností za hudebního doprovodu. V Zrcadlovém sále je na podívanou přichystaná svatební tabule. V zámeckém areálu probíhá jarmark, ukázky historického šermu, drezury dravých ptáků pana Straky ze Sychrova, kovářské práce pana Uhlíře. U příležitosti slavnosti jsou otevřeny pro veřejnost jednou za rok pivovarské sklepy, které se nacházejí pod francouzskou zahradou. V programu je i ražba historických mincí, ukázky výroby dřevěných hraček, malování na sklo a prodej cukrářských výrobků.

Dobříšský zámek se stává jedničkou v *konání svatebních obřadů* v celém okrese.¹⁰⁸ Zájem o svatby každý rokem narůstá. Na zámku se ročně uskuteční průměrně 300 svateb. Odehrála se zde i svatba olympijského vítěze Aleše Valenty, fotbalového reprezentanta Jana Kollera či herečky a zpěvačky Moniky Absolonové. Obřady probíhají v Zrcadlovém sále, ve francouzské zahradě a v nově zrekonstruované konírně. Termínem svateb v Zrcadlovém sále jsou vždy sudé pátky a soboty. Cena pronájmu činí 11.500,-- Kč včetně DPH. Pro francouzskou zahradu platí podmínky jako v Zrcadlovém sále. V konírně se konají svatby liché pátky a soboty. Cena za pronájem činí 5.300,-- Kč včetně DPH. Peněžní částku za svatební obřad je nutno zaplatit nejpozději 1 měsíc před jeho konáním v návštěvním centru zámku. Pro svatebčany s trvalým bydlištěm v Dobříši se poskytuje 50% sleva.

¹⁰⁷ Tyto údaje jsou převzaty z článku V colledo-mannsfeldském duchu, Všudybyl, 2004, č. 2, s. 12 (autor neuveden).

¹⁰⁸ Převzato z materiálu Informace pro svatebčany, který je platný od 1. ledna 2005.

7.3.2 Pronájem zámeckých prostor

Na zámku sídlí Galerie Jerome Colloredo-Mannsfeld, o kterou se stará Pavla Petráková-Slancová.¹⁰⁹ Galerie nabízí po celý rok nabitý program. Návštěvník zde může vidět výstavu obrazů, spojenou i s jejich prodejem, výstavu fotografií, ale např. i korálových kabelek. Dále zde sídlí Městské muzeum Dobříš, kde si můžeme prohloubit znalosti o tomto městě a o historických motocyklech. V obou případech se platí symbolický nájem 1 Kč ročně po dobu 10 let.

Zámecké prostory využívá také pan Kotek, který zde zřídil Muzeum hodin, v němž vystavuje zajímavé exponáty (např. empírové stolní hodiny s vodotryskem z 1. poloviny 19. století, stolní hodiny vykládané želvovinou a mosazí apod.). Při předložení vstupenky do zámecké expozice návštěvník zaplatí poloviční vstupné, tzn. místo 60 Kč jen 30 Kč.

V areálu je zřízena Zámecká restaurace, která vznikla rekonstrukcí několika místností. Přestavbu provedl na své náklady majitel zámku, který investoval i do restauračního zařízení. Restauraci si pronajali Roman Malý a Roman Pešta.

V neposlední řadě zámek pronajímá čtyři byty, z toho jeden údržbáři a tři zahradníkům, kteří pracují jako zaměstnanci firmy ABIENS.

7.3.3 Ubytovací služby

Dobříšský zámek návštěvníkům nabízí také ubytování.¹¹⁰ V současnosti je k dispozici 8 pokojů, z toho 7 dvoulůžkových a 1 jednolůžkový, a to v cenové relaci 730 Kč/osobu. Nacházejí se ve východním křídle zámku. V pokojích zůstal původní nábytek, bylo zrekonstruováno ústřední topení, teplá a studená voda a sociální zařízení. Pokoje jsou vybaveny novými televizory a rádií. Snahou vedení zámku do budoucna je část pokojů zmodernizovat, zbylé pokoje poslouží k rozšíření expozice.

¹⁰⁹ Informace o pronájmu zámeckých prostor byly poskytnuty ředitelem zámku Pavlem Krejčárkem a nájemci prostor při schůzce dne 25. srpna 2005.

¹¹⁰ JERIE, L.: Dobříšský zámek se vzpamatovává z období destrukce a řadí se mezi turistickou elitu, Příbramský deník 14, 2005, č. 136 (10. března 2005), s. 4.

V rámci zkvalitnění a rozšíření služeb zámku začala v září r. 2005 stavba nového čtyřhvězdičkového hotelu Zámek Dobříš.¹¹¹ Tímto zámek získá dalších 22 lůžek včetně svatebního apartmá. To už mohli novomanželé využívat dříve. Svatební apartmá se nalézá ve východním křídle zámku, má vlastní sociální zařízení a v sousední místnosti je umístěn kulečnickový stůl. V současné době se dále pracuje na vylepšení jeho komfortu. Zbylých 10 dvoulůžkových pokojů vznikne rekonstrukcí prostorů za konírnou, která se nachází v novém křídle, tj. v horní části severního křídla. Vnitřní rekonstrukce probíhá za plného provozu bez minimálního omezení pohybu návštěvníků. Instalují se nové rozvody tepla, vody, elektřiny, vzduchotechniky, počítačové sítě a budují se samostatná sociální zařízení, která dosud v uvedené části zámku chyběla. V samotném závěru rekonstrukce se interiér místností doladí dekoracemi a závěsy tak, aby zapadl do rokokového stylu zámku. Vybavit pokoje původním masivním nábytkem z přelomu 19. a 20. století by ale bylo příliš náročné. V rámci rekonstrukce objektu vznikne v ubytovacích prostorách také malé fitness centrum a půjčovna kol.

Cena účtovaná za hotelem poskytnuté služby bude velmi závislá na celkových pořizovacích nákladech celé investice a na provozních nákladech.¹¹² Stanovení ceny je taktéž ovlivněno předpokládaným využitím kapacity.

Tento projekt na vybudování hotelu, který zkvalitní a rozšíří ubytovací kapacitu v kraji, vzniká za finanční podpory Evropské unie v rámci strukturálních fondů a Krajského úřadu Středočeského kraje v rámci Společného regionálního operačního programu, kde bylo vyhlášeno grantové schéma 4.2.2 Podpora místní infrastruktury cestovního ruchu.¹¹³ Termín otevření čtyřhvězdičkového hotelu Zámek Dobříš je plánován na červenec roku 2006.¹¹⁴

¹¹¹ Požadavky na poskytované služby a ubytování pro jednotlivé třídy hotelu jsou stanoveny v Oficiální jednotné klasifikaci ubytovacích zařízení České republiky. K tomu dále INDROVÁ, J.: *Hotelový management (Vybrané kapitoly)*, Praha 1996, s. 16 – 20.

¹¹² BERÁNEK, J. – KOTEK, P.: *Řízení hotelového provozu*, Praha 2003, s. 29.

¹¹³ K tomu blíže *Rozvoj infrastruktury pro cestovní ruch*. www.strukturalni-fondy.cz/index.php.

¹¹⁴ Tyto informace byly poskytnuty ředitelem zámku Pavlem Krejčárkem během schůzky dne 8. září 2005.

7.3.4 Stravovací služby

Nejen turisté mohou navštívit Zámeckou restauraci, jež je kromě pondělí v mimosezóně otevřena celoročně.¹¹⁵ Nabízí obědy, večere, minutková jídla či speciality. Má dostatečnou kapacitu, aby se zde mohly konat svatební hostiny nebo jiné slavnosti.

Restaurace s kapacitou 120 míst je rozdělena na 4 části:

- hlavní místnost (37 míst),
- velký salonek (50 míst),
- malý salonek (15 míst),
- kavárna (18 míst).

Během letní sezony mohou hosté posedět na zahradní terase, jejíž kapacita představuje dalších 20 míst.

Co se týče stravovacích služeb určených pro zaměstnance zámku, je s provozovateli Zámecké restaurace domluvena cena 60 Kč za jídlo včetně polévky. Mimo to zámečtí zaměstnanci dostávají stravovací lístky.

¹¹⁵ Údaje byly poskytnuty provozovateli Zámecké restaurace dne 25. srpna 2005.

8. Ekonomický provoz

8.1 Charakter managementu

Současným majitelem dobříšského zámku je Jerome Colloredo-Mannsfeld.¹¹⁶ V roce 1999 pověřil správou objektu Pavla Krejčárka. Do konce roku 2000 zámek hospodařil jako samostatný právní subjekt. V roce 2001 došlo ke změně. Jelikož je Jerome Colloredo-Mannsfeld též vlastníkem lesů a rybníků, byla zřízena za účelem jejich obhospodařování Lesní a rybníční správa Zbiroh, jejímž ředitelem je v současné době Josef Myslivec. Součástí tohoto podniku se stal v roce 2001 i zámek, který je veden jako samostatná provozovna.

Posláním zámku Dobříš jako kulturně historické památky je kulturní vzdělání návštěvníků, zvýšení informovanosti široké veřejnosti o historii a způsobu života lidí, kteří žili v dobách minulých. Zámek se snaží zapůsobit na návštěvníky, probudit v nich zájem o historii a kulturní atraktivity a péči o kulturní dědictví. Toho se dá docílit pouze se zachovaným potenciálem, který zde představuje historická atraktivita a její mobiliář, a kvalitními službami.

Hlavním cílem managementu zámku je dosáhnout soběstačnosti v provozu. Tzn., že na platy, plyn, elektřinu, vodu, pojištění a základní údržbu zámku, francouzské zahrady a přilehlých objektů získává zámek finanční prostředky z vlastních zdrojů, které převážně plynou z prohlídek expozice a francouzské zahrady, z nájmu prostor, pořádání svateb, filmování a jiných akcí. Na finančně náročnější operace, především větší rekonstrukce, přispívá Lesní a rybníční správa Zbiroh.

Úkolem zámku je udržet si zájem návštěvníků alespoň na stávající úrovni, zajistit kvalitní péči a ochranu historické památky a poskytnout zákazníkům kvalitní doprovodné služby, aby byla zajištěna jejich spokojenost. Cílem je také zlepšit image zámku a celé oblasti mimo její hranice a využít atraktivity jako prostředku pro další rozvoj místního cestovního ruchu.

¹¹⁶ Tyto údaje byly získány od ředitele zámku Pavla Krejčárka dne 25. února 2005.

Strategické řízení památky se neliší od strategického řízení jakékoliv jiné organizace - spočívá v řízení a optimalizaci podmínek a zdrojů za účelem dosažení stanovených cílů.¹¹⁷

Uvažujeme-li o vymezení a obsahu řídicí role v prostředí kulturní organizace, má značný význam rozlišit mezi řídicí a vůdčí rolí, tedy mezi manažerem a vůdcem. Zatímco management v užším smyslu slova je především technologií, tedy nástrojem či prostředkem dosahování cílů, vůdcovství je naproti tomu v podstatné části právě záležitostí hledání a stanovování těchto cílů, hledání a utváření týmu lidí, kteří je budou naplňovat.

Vůdce má mít dále tyto schopnosti:

- strategické myšlení, odhad trendů, formulování alternativních scénářů k naplnění cílů organizace;
- inspirovat, mobilizovat a motivovat spolupracovníky a všechny personál;
- komunikovat s různými zájmovými skupinami, reprezentovat instituci navenek;
- vyznat se v různých vnějších kontextech a prostředích a umět se v nich pohybovat;
- věřit v hodnoty, kterou kulturní organizace představuje, a schopnost artikulovat a obhajovat její význam nejrozličnějším zájmovým skupinám, které činnost organizace ovlivňují;
- hodnotit práci druhých a vyvozovat z toho důsledky.

V oblasti kultury platí minimálně stejně naléhavě jako v podnikání, politice, vědě a jiných oblastech činnosti, že úspěšní manažeři jsou především vůdčími osobnostmi. A to současný ředitel zámku splňuje. Nejenom že se snaží plnit stanovené cíle, ale zároveň je i vytváří a k tomu soustřeďuje okolo sebe i tým lidí, kteří je budou uskutečňovat.

V roce 2000 byl stanoven pětiletý strategický plán, který byl zaměřen především na odhad vývoje návštěvnosti a potřebu investic.¹¹⁸ Na konci roku 2005 se začal vytvářet další strategický plán, a to opět na dobu 5 let.

¹¹⁷ KESNER, L.: Marketing a management muzeí a památek, Praha 2005, s. 263 - 264. Dále k tomu TICHÁ, I. - HRON, J.: Strategické řízení, Praha 2002.

¹¹⁸ Informace byly poskytnuty ředitelem zámku Pavlem Krejčárkem při schůzce dne 25. srpna 2005.

8.2 Financování objektu

Dobříšský zámek získává finanční prostředky ze své hlavní činnosti, tzn. z prohlídek zámeckých prostor, a dále z vedlejší činnosti, kterou představují pořádané kulturní akce, svatební obřady, pronájmy, ubytování, prodej suvenýrů a upomínkových předmětů či jiné příležitosti.¹¹⁹ Tyto aktivity jsou vyvíjeny ve vlastní iniciativě správy zámku, a proto by měly získané finanční prostředky, které jsou potřebné k údržbě a opravám, zůstat volně k dispozici správě zámku.

Další finanční prostředky získává zámek ve formě příspěvků od Lesní a rybníční správy Zbiroh. Tyto finanční částky lze využít k opravám a rekonstrukcím zámku. Příkladem je konírna, která byla v roce 2004 přestavěna pro svatební účely.

V neposlední řadě využívá zámek Dobříš dotací ze státního rozpočtu. Ty jsou určeny na provoz a obnovu zámku a na prezentaci památky pro veřejnost. Dotace jsou poskytovány ze zdrojů Ministerstva kultury České republiky. Zámek jako kulturní památka může využívat i financí z vládních programů tohoto ministerstva, např. Program zachrany architektonického dědictví ČR. Z něj získala zámecká správa prostředky na opravu fontány Napájení Heliových koní. Dotační řízení je dále vyhlašováno Národním památkovým ústavem středních Čech, Ministerstvem životního prostředí ČR a Krajským úřadem Středočeského kraje. Odtud byly čerpány finance např. na sejmutí soch ve francouzské zahradě nebo na pořádání Svatováclavské slavnosti. V současnosti se v zámeckém areálu buduje hotel, jenž vzniká nejen za podpory Krajského úřadu Středočeského kraje, ale i Evropské unie.

8.3 Promotion (propagace a komunikace)

Úlohou propagace je přesvědčit potenciální zákazníky o výhodách nákupu nebo služby určité organizace.¹²⁰ Organizace se snaží povzbudit potenciální zákazníky, aby vyzkoušeli její produkt, a zároveň pobídnout dosavadní zákazníky, aby produkt koupili znovu. Existuje šest propagačních technik: reklama, osobní prodej, podpora prodeje,

¹¹⁹ Způsoby financování dobříšského zámku byly sděleny ředitelem zámku Pavlem Krejčárkem při setkání dne 25. února 2005.

¹²⁰ Marketingem, nejen promotion, se zabývá HESKOVÁ, M. a kol.: Marketing, České Budějovice 2003 a HORÁKOVÁ, H.: Strategický marketing, Praha 1997.

interní reklama (merchandising), public relations (vztahy s veřejností), direct marketing.¹²¹

Marketingová komunikace se skládá ze dvou částí.¹²² Explicitní komunikace jsou finální zprávy, které jsou zákazníkovi sděleny prostřednictvím slovního sdělení nebo psanou formou. Implicitní komunikace je vyjadřování pomocí gestikulace a mimoverbálních prostředků, mezi něž patří jméno firmy, image, ceny, typy využívaných médií, kvalita služeb nebo lidé poskytující služby.

Zprávy posiluje nejvíce ústní reklama, která je zákazníkovi podána lidmi z okruhu jeho známých. Zákazníci jsou při nákupu služeb nejvíce ovlivněni informacemi, které přicházejí z jejich společenské vrstvy, tzn. z okruhu přátel, pracovních kolegů, než zprávami podávanými prostřednictvím médií. Zákazníka je třeba upoutat už samotnou službou, její zajímavostí, kvalitou, provedením nebo symbolikou organizace.

Reklama

Reklama je nejrozšířenější část propagačního mixu.¹²³ Je to jakákoli neosobní prezentace a propagace myšlenek, zboží nebo služeb za úplatu konkrétním subjektem. Výhodou reklamy je, že dokáže zasáhnout široký okruh lidí, ale nevýhodou je v současné době velké množství reklam a schopnost lidí je ignorovat. Jde o propagaci prostřednictvím médií, tj. televize, rozhlas, tisk, doprava atd. Reklama se především využívá jednorázově při oznámení speciální akce nebo události.

Atraktivita cestovního ruchu mají zpravidla omezené prostředky, proto je pro ně televizní reklama nedosažitelná a orientují se spíše na tisk. Používá se reklama v regionálních nebo celostátních denících a časopisech. Nejdůležitější formou pro památky jsou průvodce a brožury, které mají vzbudit zájem lidí a nabídnout jim praktické informace, které využijí při návštěvě atraktivit.

Zámek Dobříš má průvodce vydaného v roce 2000 nakladatelstvím Regulus. V průvodci jsou obsaženy informace o historii i současnosti zámku. Dále je pro čtenáře popsána průvodcovská trasa a exteriér zámku. Celou publikaci doplňují barevné i černobílé fotografie.

¹²¹ ČERTÍK, M. a kol.: Cestovní ruch - vývoj, organizace a řízení, Praha 2001, s. 77.

¹²² MORISSON, A.: Marketing pohostinství a cestovního ruchu, Praha 1995, s. 318.

¹²³ Tamtéž, s. 328.

V současné době nejběžnější zdroj, který lidé používají pro získání informací, je bezesporu internetová síť. Zámek Dobříš má své vlastní webové stránky, a to pod doménou www.zamekdobris.cz. K dispozici jsou všechny potřebné informace o zámku. Některé sekce jsou uvedeny i v jiných jazykových mutacích, a to v anglickém, německém a ruském jazyce. V poslední době byly stránky vylepšeny o nabídku výletů do okolí Dobříše. O zámku může zájemce získat informace také na portálech: www.mestodobris.cz, www.pruvodce.com a www.zamky-hrady.cz.¹²⁴

Zámek spolupracuje s českými i zahraničními deníky a časopisy.¹²⁵ Mezi ně patří Příbramský deník, Právo, Mladá fronta DNES, COT Business, Všudybyl, Elle či svatební magazín Pronuptia Paris. Pro propagaci zámku ruské klientele je využíván tamní časopis Most.

Prostředky reklamy jsou i rozhlasové spoty a billboardy. Dobříšský zámek byl propagován v rádiu Blaník, Kiss Jižní Čechy, Hey nebo v Českém rozhlase. Dále zámek investoval do billboardu podél „Strakonické“ silnice, a to s náklady přibližně 100.000,-- Kč ročně.

Osobní prodej

Osobní prodej znamená ústní konverzaci prostřednictvím telefonu nebo přímým osobním rozhovorem prodejce se zákazníkem. Při prodeji služeb jsou techniky osobního prodeje od nabízení služeb neoddelitelné. Personál přichází do přímého kontaktu se zákazníkem, proto musí být pečlivě vybraný, aby dokázal zvládnout svou funkci.

Na dobříšském zámku je pro turisty zařízené návštěvní centrum, kde se nachází pokladna s prodejnou suvenýrů. Jsou zde připravena i místa k sezení, pokud některý z příchozích musí počkat do doby prohlídky zámku.

¹²⁴ Přesné znění internetových odkazů je www.mestodobris/look/section.tpl?NrIssue=39&NrSection=1, www.pruvodce.com/dobris, www.zamky-hrady.cz/1/dobris.htm.

¹²⁵ Informace byly poskytnuty ředitelem zámku Pavlem Krejčárkem dne 28. ledna 2005.

Podpora prodeje

Podpora prodeje zahrnuje činnosti, které mají podněcovat zákazníky k okamžitému nákupu. Prostředkem jsou kupóny, slevy, poukázky, výstavy nebo veletrhy.¹²⁶

Z těchto forem podpory prodeje správa zámku používá slevy. Např. během Mezinárodního dne památek (18. dubna) návštěvník zaplatí jak do expozice, tak i do francouzského parku pouze 50 % vstupného. Dále se zámek pravidelně účastní výstavy Regiontour, konající se začátkem roku.

Interní reklama (merchandising)

Pro interní reklamu jsou typické materiály, které slouží pro vnitřní stimulaci prodeje. Jde vždy o reklamu v místě prodeje. Jejimi formami jsou účtenky, vizitky, hlavičkové papíry, vstupenky, nápisy či tabule.

Každý návštěvník Dobříše si může odnést pamětní razítko, které obdrží na požádání v návštěvním centru. Pro někoho je vzácným suvenýrem i vstupenka, která má bledě modrou barvu a na níž je zobrazen erb rodu a průčelí zámku.¹²⁷

Public relations (vztahy s veřejností)

Do této skupiny patří aktivity organizace, které jsou spojené s udržováním vztahů s jednotlivci nebo organizacemi. Mezi základní prostředky ovlivňující veřejnost lze zařadit již výše uvedené vztahy s tiskem, který informuje občany o konaných akcích na zámku.

Pro správu zámku je hodně důležitá publicita, tedy neplacená komunikace, vztahující se k samotnému zámku, při němž jsou organizovány akce, které vytvářejí příznivý goodwill zámku. Jde např. o setkání premiérů Visegrádské čtyřky či prezentace vozů Škoda, Renault, Peugeot, Audi, Toyota, na které byly pozvány známé osobnosti. Mezi akce, jež dokáží velmi pozitivně ovlivňovat vztah k veřejnosti, patří nadační činnost. Na zámku Dobříš se pořádají koncerty pro Dětský domov v Korkyni. Výtěžek z koncertů je dále navýšen o částku věnovanou Jeromem Colloredo-Mannsfeldem.

¹²⁶ K tomu dále KOTÍKOVÁ, H.: Podpora prodeje - prvek marketingu destinace cestovního ruchu, Marketing & komunikace 15, 2005, č. 1, s. 14 - 15.

¹²⁷ Podoba vstupenky je zobrazena v příloze č. 10.

Direct marketing

Tato propagační technika, která povzbuzuje zájem o nákup produktů pomocí telefonu či roznášky poštou, se zámeckým managementem nepoužívá.

8.4 Rozbor výsledků hospodaření

Zámek Dobříš funguje jako provozovna Lesní a rybniční správy Zbiroh.¹²⁸ Z tohoto důvodu zámek neprovádí samostatnou finanční analýzu, tj. analýzu likvidity, rentability, zadluženosti či aktivity. Pro majetek dobříšského zámku je důležitější celkové hospodaření Lesní a rybniční správy Zbiroh než pouhé hospodaření zámku. To ale neznamená, že se zde neprovádí vnitřní uzávěrka.

Cílem managementu zámku je dosáhnout soběstačnosti v provozu. Při převzetí zámku do soukromého vlastnictví se vykazovala provozní ztráta v řádu 3 až 4 milionů korun. V současnosti ztráta činí přibližně 1,5 milionu korun. Důvodem jejího snížení je zlepšení ekonomického řízení zámku. K většímu počtu návštěvníků přispívá kvalitnější propagace. Pořádá se zde více koncertů, výstav a jiných společenských akcí.

Hospodaření zámku v roce 2004

Náklady (bez DPH)	v Kč
Vstupné – pořízení tiskopisů pro vstupenky	17.350,00
Pořízení zboží do návštěvního centra	252.733,95
Materiál	140.714,30
Kancelářské náklady	76.625,61
Režie	118.900,23
Zahrada	1.134.573,30
Odpisy	172.461,69
Opravy	464.628,12
Spotřeba vody, el. energie, plynu	1.107.758,03
Telefony	175.300,99
Ostraha	717.196,50

¹²⁸ Údaje o hospodaření byly poskytnuty správou zámku dne 4. listopadu 2005.

Propagační činnost	299.514,70
Kotelna	50.656,66
Reprezentace – pohoštění, dary	164.300,81
Stravenky	65.636,70
Náklady na zajištění akcí	282.018,40
Mzdy	3.192.708,00
Expozice	158.018,40
Výpočetní technika	62.375,95
Ostatní náklady	355.405,35
Celkem	9.008.877,69

Mezi ostatní náklady patří např. poplatky Městskému úřadu Dobříš, pojištění budov, cestovné nebo náklady na školení, zabezpečovací zařízení, revize provozu či pracovní pomůcky.

Výnosy (bez DPH)	v Kč
Pronájem – svatby	1.514.585,14
Pronájem – akce	1.657.309,75
Dlouhodobé pronájmy	792.557,10
Ubytování	543.807,90
Vstupné	1.737.342,76
Prodej zboží v návštěvním centru	404.127,15
Ostatní prodej – voda, zemina, dříví	56.100,00
Restaurace – pronájem movitého zařízení	80.010,40
Spotřeba vody, el. energie, plynu – nájemníci	424.347,70
Ostatní výnosy	161.577,68
Celkem	7.371.765,58

Mezi ostatní výnosy patří např. úroky z bankovního účtu, přefakturace nebo náhrady od pojišťovny.

Výnosy	7.371.765,58 Kč
Náklady	9.008.877,69 Kč
Ztráta	- 1.637.112,11 Kč

Přehled o pohybu finančních prostředků v roce 2004

<u>Příjmy</u>	<u>v Kč</u>
Nájmy holé	968.336,00
Výběry energií	516.981,40
Ubytování	459.705,00
Akce – svatby	1.535.000,00
Akce – ostatní	2.364.331,85
Vstupné	1.961.805,00
Prodej zboží	467.454,00
Vratky přeplatků za energie	1.116.284,50
Příspěvek Lesní a rybníční správy Zbiroh	6.800.000,00
Dotace od KÚ Středočeského kraje – Svatováclavská slavnost	60.000,00
Dotace od KÚ Středočeského kraje – sejmutí soch	150.000,00
Dotace od MK ČR – fontána Napájení Heliových koní	499.999,46
Ostatní příjmy	255.744,77
Celkem	17.155.641,98

Z celkové částky příspěvku Lesní a rybníční správy Zbiroh připadá na rekonstrukci konírny částka 2.200.000,-- Kč. Mezi ostatní příjmy patří např. platby zaměstnanců za stravenky, náhrady škody od pojišťovny apod.

<u>Výdaje</u>	<u>v Kč</u>
Provoz	4.668.727,85
Energie	2.336.279,00
Expozice	183.130,00
Mzdy	3.213.828,00
Pořízení zboží	365.887,40
Asociace majitelů hradů a zámků	41.094,00
Restaurace	62.232,11
Rekonstrukce konírny	2.554.395,50
Svatováclavská slavnost	103.213,50
Sejmutí soch	235.399,00
Fontána Napájení Heliových koní	1.222.808,50

Ostatní opravy	478.825,80
Úprava zahrady – k Vargači	305.921,20
Ostatní výdaje	1.346.287,36
Celkem	17.118.029,22

Mezi ostatní výdaje patří soukromé výdaje, poplatky za bankovní účet, dary atd.

Příjmy	17.155.641,98 Kč
Výdaje	17.118.029,22 Kč
Zůstatek	37.612,76 Kč

8.5 Analýza návštěvnosti zámku

Zákazník představuje v oblasti kulturních atraktivit nejdůležitější složku. Nejtěžší úkol, který pro všechny subjekty nastává, je přilákat návštěvníka, aby danou atraktivitu navštívil, a zajistit jeho spokojenost, aby se znovu k návštěvě vrátil a informoval své okolí, že byl se službami spokojen. Tak zajistí pro zámek nejúčinnější reklamu, protože nejvíce lidí ovlivňují zkušenosti jejich známých.¹²⁹

Klientelu zámku můžeme rozdělit na návštěvníky z okruhu veřejnosti, kterou představují zákazníci individuální, ale také skupinová.¹³⁰ Ostatní klientelu představují firmy, které zde mohou pořádat akce pro své zaměstnance nebo obchodní partnery. Kromě školních výletů se zařizují objednávky prohlídek i pro firmy. Podíl organizované návštěvnosti se ale postupem let snižuje.

Podíl zahraničních návštěvníků zámku, nejen organizovaných skupin, ale i individuálních klientů, je malý. Je to způsobeno tím, že příjíždějící návštěvníci převážně nejprve navštíví Prahu. Po prohlídce hlavního města a jeho historických památek zavítají na hrad Karlštejn, Křivoklát nebo na zámek Konopiště. Návštěva těchto tří kulturně historických atraktivit snižuje návštěvnost menších historických objektů ve Středočeském kraji, mezi které patří i dobříšský zámek. Nejvíce tento zámek navštěvují ruští občané, a to převážně v zimních měsících. V letních měsících sem jezdí

¹²⁹ O strategii, jak získat návštěvníky, pojednává KESNER, L.: Marketing a management muzeí a památek, Praha 2005, s. 95 – 157.

¹³⁰ Údaje o návštěvnosti byly získány od správy zámku při schůzce dne 3. ledna 2006.

i turisté z jiných zemí, jsou to např. Němci, Nizozemci, Angličané, Slováci, Rakušané, Švýcaři, Italové, Francouzi.

Část klientely tvoří samozřejmě lidé, kteří zámek navštíví pouze za účelem prohlídky zámku a vzdělání se v historii a kultuře. Ale pro určitý segment klientely toto není dostatečná motivace. Proto zámek musí zajistit jiné doplňkové akce či služby, které na zámek přilákají i ostatní zákazníky, a ti pak spojí tuto návštěvu i s prohlídkou zámku.

Do roku 2000 byla zámecká expozice provozována Národním památkovým ústavem středních Čech, který nevyužíval počítačovou evidenci návštěvnosti, nýbrž ruční. Do této doby nebyly vedeny o návštěvnosti přesné záznamy. Změna nastala v roce 2001, kdy expozici začal provozovat přímo zámek. Ten začal používat k evidenci počítačový software, a to program PEGAS. Také se změnil systém v evidenci návštěvníků. Předtím se turistům vydávala vstupenka, která opravňovala ke vstupu do expozice i do francouzské zahrady. Od této chvíle si lidé musí kupovat vstupenky zvlášť.

V tab. č. 8.1 jsou uvedeny údaje o návštěvnosti zámku Dobříš od roku 2001. V následujících dvou grafech lze pozorovat vývoj návštěvnosti po jednotlivých měsících za poslední tři roky.

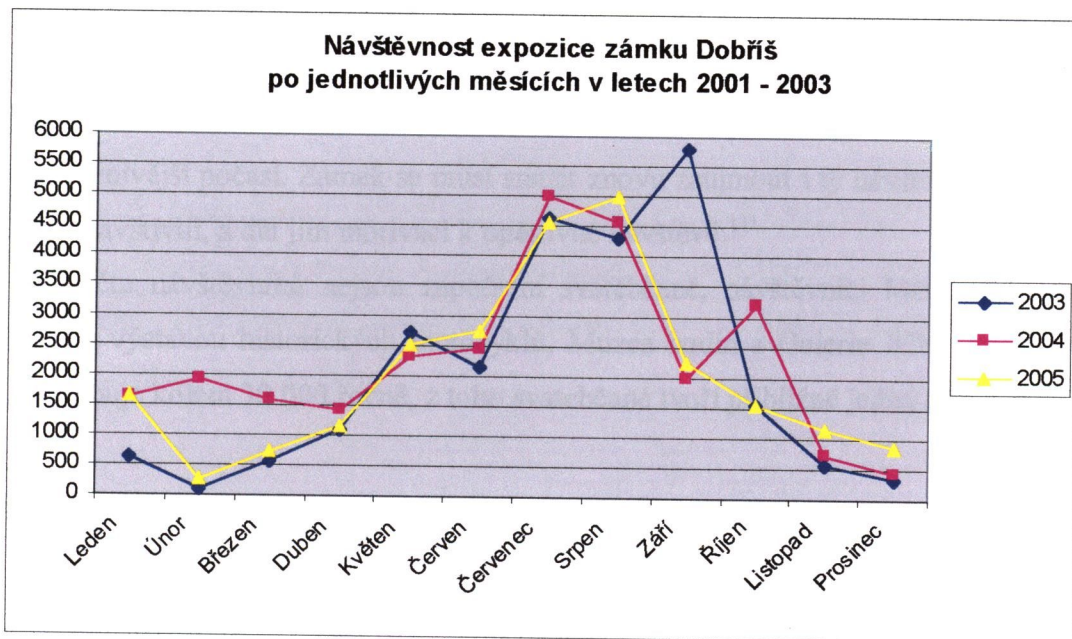
Tab. č. 8.1

**Návštěvnost zámku Dobříš
v letech 2001 - 2005**

Rok	Návštěvnost
2001	30 805
2002	27 669
2003	44 690
2004	40 846
2005	37 232

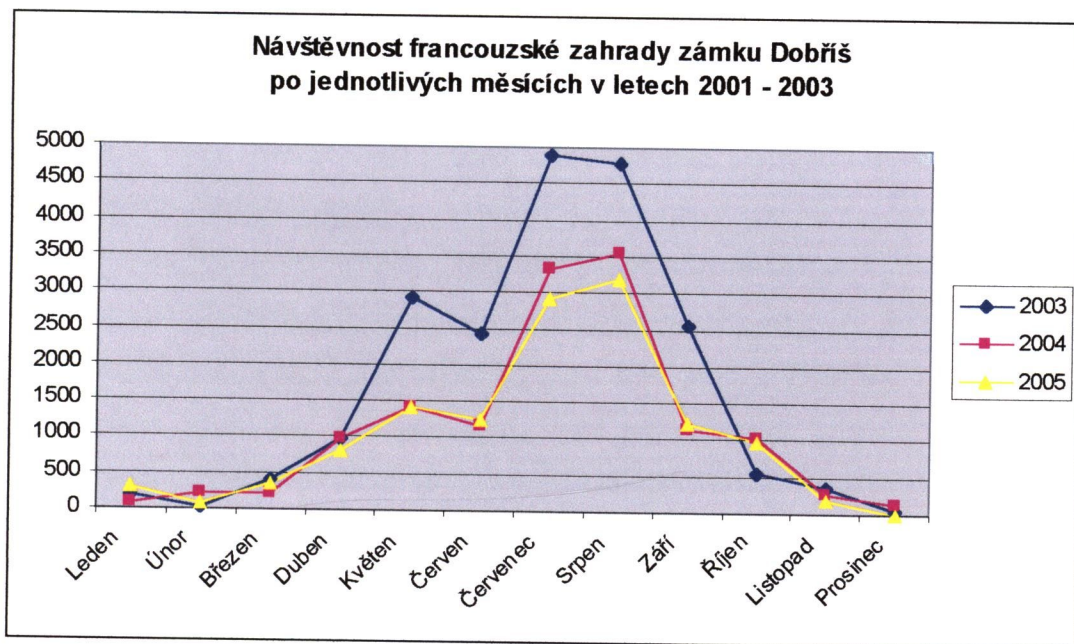
Pramen: Správa zámku Dobříš

Graf č. 8.1

Pramen: Správa zámku Dobříš

Graf č. 8.2

Pozn.: V prosinci r. 2005 bylo vstupné zdarma.

Pramen: Správa zámku Dobříš

Menší návštěvnost v letech 2001 a 2002 byla zapříčiněna i tím, že se při konání svatebních obřadů v Zrcadlovém sále uzavřela expozice a vůbec prohlídky neprobíhaly. Od roku 2003 se v těchto případech uskutečňuje prohlídka poloviny expozice.

Návštěvnost se výrazně zvýšila v roce 2003, což bylo způsobeno také účinnější propagací a péčí o zákazníka. Od tohoto roku se návštěvnost ustálila, a to kolem 40 000 návštěvníků ročně. I když je zámek otevřen celoročně, nejvíce turistů přijíždí samozřejmě v červenci a v srpnu. Důvodem je častější čerpání dovolené, ale i příznivější počasí. Zámek se musí snažit znovu zaujmout i ty návštěvníky, kteří již zámek navštívili, a dát jim motivaci k opětovné návštěvě.¹³¹

V počtu návštěvníků nejsou započtení svatebčané, návštěvníci Městského muzea Dobříš s výstavou historických motocyklů, Muzea hodin a Galerie JCM. Jejich počet se pohybuje kolem 30 000 ročně, z toho svatebčané tvoří přibližně jednu polovinu.

¹³¹ Konkrétní doporučení uvedena blíže v části 11.1 Zhodnocení a doporučení.

9. Význam zámku pro region

Spokojenost zákazníků závisí na činnostech jiných organizací, nad kterými podnik nemá kontrolu. Proto je vhodné udržovat se všemi subjekty dobré vztahy, aby bylo zajištěno, že služby budou zákazníkům poskytnuty kvalitně a podle jejich přání.

Zámek Dobříš spolupracuje s mnoha subjekty a organizacemi. Jeho dobrá image, kterou si u nich vybudoval, přitahuje investory nejen do Dobříše a jejího okolí, ale i do celého Středočeského kraje.

9.1 Spolupráce s jinými subjekty

Dobříšský zámek spolupracuje se širokým spektrem subjektů: s obcí, Krajským úřadem Středočeského kraje, Ministerstvem kultury ČR, podniky poskytujícími služby cestovního ruchu apod.¹³²

Spolupráce zámku probíhá s Městským úřadem Dobříš, a to především s oddělením památkové péče. Jelikož se na zámku konají svatby, spolupracuje se též s matrikou. Zámek Dobříš dále poskytuje městu prostory, které využívá k pořádání různých setkání a koncertů. Např. zde probíhá v rámci charitativního kulturního festivalu Dobříšské záření koncert duchovní hudby.

Spolupracujícím subjektem je i Krajský úřad Středočeského kraje, který dává zámku rady a zprostředkovává pro něj informace ohledně památkové péče. KÚ Středočeského kraje využívá tento objekt k pořádání různých akcí, jako je vyhlášení výsledků ankety o nejlepšího sportovce Středočeského kraje nebo konání koncertů vážné hudby. Takovéto akce zvyšují kredit zámku. Korektní kooperace dále probíhá i s Ministerstvem kultury ČR a Národním památkovým ústavem středních Čech.

Dobříšský zámek spolupracuje jak s místním informačním centrem, tak i s ostatními centry ve větších městech, kam dodává propagační materiály. Zámek dále rozvíjí spolupráci s jinými pamětihodnostmi, mezi něž patří Památník Karla Čapka – Strž nebo zámky Nelahozeves, Blatná a Jemniště. Tyto subjekty si nekonkurují, nýbrž se navzájem propagují a vyměňují si své zkušenosti.

¹³² Tyto údaje byly poskytnuty ředitelem zámku Pavlem Krejčárkem dne 3. února 2005.

Zámecký management spolupracuje taktéž s cestovními kanceláři, a to nejen s českými, ale i se zahraničními. Např. ruskou klientelu sem vozí cestovní kanceláře Calypso a Golden Prague. Zámek kooperuje i s mnoha agenturami, které se zabývají pronajímáním prostor památek pro kulturní akce. Jedná se především o agentury Bella Vista, s. r. o.,¹³³ 4 P & P, spol. s r. o.¹³⁴ a Stilking Films. Pro firmy nebo pořadatele akcí je pohodlnější, pokud osloví zmíněné agentury a ty jim zajistí vše potřebné, a oni mohou koupit již hotový produkt zahrnující všechny požadované služby. Důležitá spolupráce probíhá rovněž se svatebními agenturami L'armonia, Romantik Paris, Pronuptia Paris nebo VEWE, které klientům poskytují velký výběr svatebních oznámení, šatů a doplňků.¹³⁵ Dobříšský zámek dále nabízí služby studia ESEJ, jež pořizuje pro svatebčany profesionální videodokument nebo fotografie.¹³⁶ Úzké vztahy navázala správa zámku také s hotely Corinthia Towers Hotel a Corinthia Panorama Hotel.¹³⁷ Jejich spolupráce spočívá ve vzájemné propagaci.

Zámek Dobříš využívá taktéž místní dodavatelské služby. Květiny na svatby a jiné akce dodává firma Letizia, hudební doprovod zajišťuje pan Čihák.

9.2 Členství v organizacích

Zámek Dobříš je zastoupen v Asociaci majitelů hradů a zámků a v Kanadské obchodní komoře.¹³⁸ Zároveň usiluje o členství v dalších prestižních společenstvích.

Asociace majitelů hradů a zámků

Tato organizace sdružuje majitele zámků, hradů a historicky nebo umělecky hodnotných stavebních objektů a vzácných přírodních útvarů a zahrad v České republice.¹³⁹

¹³³ O této agentuře se lze více dovědět na www.bellavista.cz.

¹³⁴ Blíže na internetové stránce www.4pap.com.

¹³⁵ Svatební agentury zveřejňují informace ke své činnosti na portálech: www.mojesvatba.cz, www.romantikparis.cz, www.pronuptia.cz, www.vewe.cz.

¹³⁶ O tomto studiu více na www.esej.cz.

¹³⁷ Hotely se prezentují na webových stránkách www.corinthia.cz a panorama.corinthia.cz.

¹³⁸ Veškeré informace uvedené v této části byly získány od ředitele zámku Pavla Krejčárka při setkání dne 25. srpna 2005.

¹³⁹ Stanovy Asociace majitelů hradů a zámků. Více se lze dovědět na internetové stránce www.amhz.cz.

Základním cílem asociace je přispět k ochraně, uchování a zhodnocování soukromého majetku v ČR. Tento cíl je realizován v následujících okruzích:

- zajišťování společného postupu vůči orgánům státu a zastupitelstev všech stupňů, jakož i při jednáních v tuzemsku i v zahraničí;
- zajišťování finančních prostředků, nezbytných pro odborné opravy, renovace, rekonstrukce a údržbu historických objektů v ČR;
- aktivní spolupráce s organizacemi, zejména v oblasti kultury, architektury a historie;
- aktivní spolupráce s obdobnými zahraničními a mezinárodními organizacemi;
- publikační činnost se zaměřením na prezentaci zámků, hradů a historicky nebo umělecky hodnotných objektů a jejich historii.

Snahou tohoto společenství je ale především vytvořit partnerskou organizaci státním památkovým ústavům.

Tato asociace je členem federace *Europa Nostra*, jež zastřešuje více než 200 nevládních organizací a skupin, které se po celé Evropě zabývají ochranou a propagací kulturního dědictví. *Europa Nostra* je zároveň mluvčím tohoto rozsáhlého hnutí evropské společnosti vůči zainteresovaným mezinárodním organizacím, především institucím Evropské unie a UNESCO. Snahou této federace je zviditelnování kulturního dědictví tak, aby se stalo součástí veřejného mínění a vědomí.¹⁴⁰

Asociace majitelů hradů a zámků je též zastoupena v *Unii asociací evropských historických domů (UEHHA)*. Její snahou je chránit a propagovat největší evropská soukromá architektonická a umělecká dědictví. V současné době zaštiťuje více než 20 000 historických objektů. Těmto památkám unie mj. radí, jak minimalizovat náklady na jejich provoz nebo jak jednat s veřejnými úřady, pojišťovnami a bankami.¹⁴¹

Kanadská obchodní komora

Zámek si ji zvolil z důvodu rozšíření kontaktů.¹⁴² Ostatním členům této organizace nabízí prostory k pořádání různých akcí. Konala se zde např. akce „Canada Day Celebration“, které se účastnil i prezident komory Petr Formánek a kanadský velvyslanec Bruce Jutzi.

¹⁴⁰ Blíže na www.europanostra.org.

¹⁴¹ O unii podrobněji na www.uehha.org.

¹⁴² O Kanadské obchodní komoře je možno získat informace na internetové stránce www.gocanada.cz.

10. Vlastní výzkum

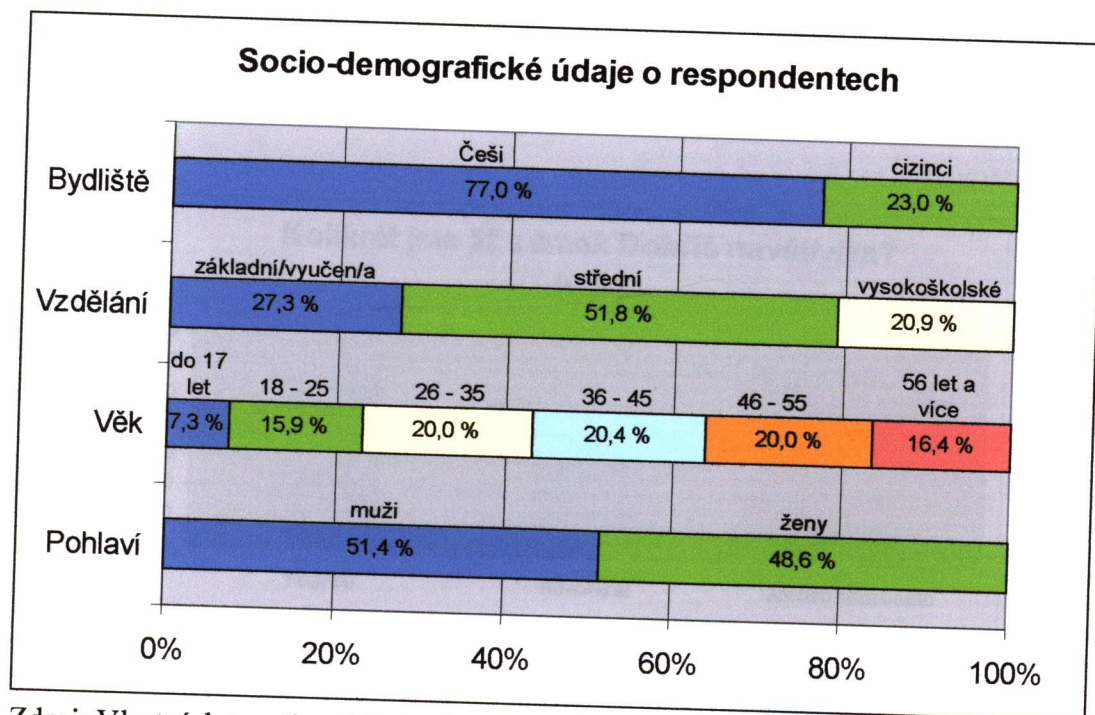
Primární šetření formou dotazníku bylo provedeno v letních měsících roku 2005. Část dotazníků byla umístěna přímo v pokladně zámku Dobříš, ale většina jich byla zodpovězena při osobním rozhovoru s návštěvníkem.¹⁴³

Cílem dotazníkového šetření je zjistit zájem o zámek a město Dobříš jako o atraktivitu cestovního ruchu.

10.1 Charakteristika zkoumaného souboru

Výběrový soubor tvořilo 220 náhodně vybraných respondentů, což činí 1,1 % z celkového počtu 19 691 návštěvníků, kteří zavítali na zámek v období od června do srpna 2005. Skladba souboru byla posuzována podle následujících kritérií: pohlaví, věk, bydliště a dosažené vzdělání. Tyto socio-demografické údaje jsou uvedeny na obrázku pod textem. Je patrné, že socio-demografické složení respondentů neodpovídá přesně struktuře populace, avšak při takovém výzkumu lze tuto podmínku jen těžko zajistit.

Graf č. 10.1

Zdroj: Vlastní dotazníkové šetření

¹⁴³ Podoba dotazníku je uvedena v příloze č. 15.

Z náhodného výběru vyplývá, že zámek Dobříš navštěvují častěji muži než ženy. Dle věkové hranice můžeme posoudit, že zámek navštíví nejvíce lidí ve věku od 26 do 55 let. Co se týká vzdělání a bydliště, jsou to většinou Češi se středoškolským vzděláním.

Z celkového počtu návštěvníků bylo nejvíce ze Středočeského kraje (28,9 %), dále pak z Jihočeského (8,6 %), Prahy (7,7 %), Plzeňského (6,8 %), Libereckého (5 %), Vysočina (3,2 %), Ústeckého, Pardubického a Moravskoslezského (2,7 %), Jihomoravského a Zlínského (2,3 %), Karlovarského a Královhradeckého (1,8 %). Nejméně jich bylo z Olomouckého kraje, a to 0,5 % návštěvníků.

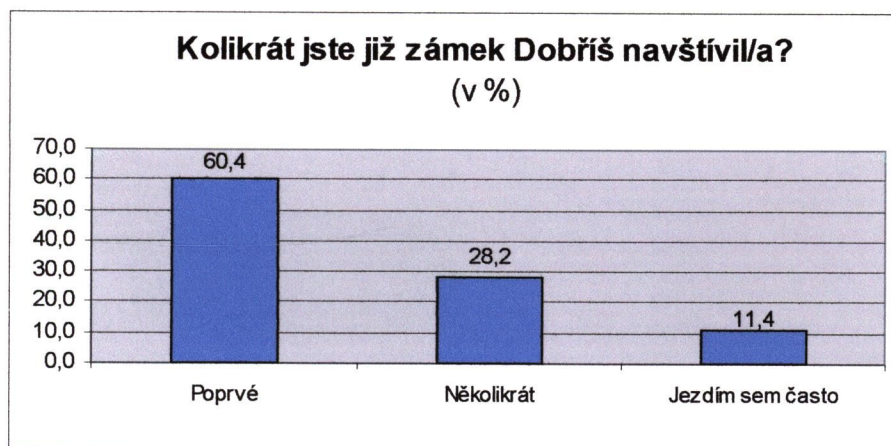
Z celkového počtu návštěvníků bylo Němců 5,5 %, Nizozemců 4,1 %, Rakušanů 3,2 %, Britů 2,7 %, Rusů a Slováků 2,3 %, Švýcarů 1,4 %. Italové, Francouzi nebo Litevci tvořili 0,5 % respondentů.

10.2 Výsledky výzkumu

Otázka č. 1: Kolikrát jste již zámek Dobříš navštívil/a?

Z počtu dotazovaných 220 respondentů navštívilo zámek poprvé 133 osob, několikrát se zajímalo o zámek 62 osob a často sem zavítá 25 osob. Procentuální vyjádření je patrné z grafu.

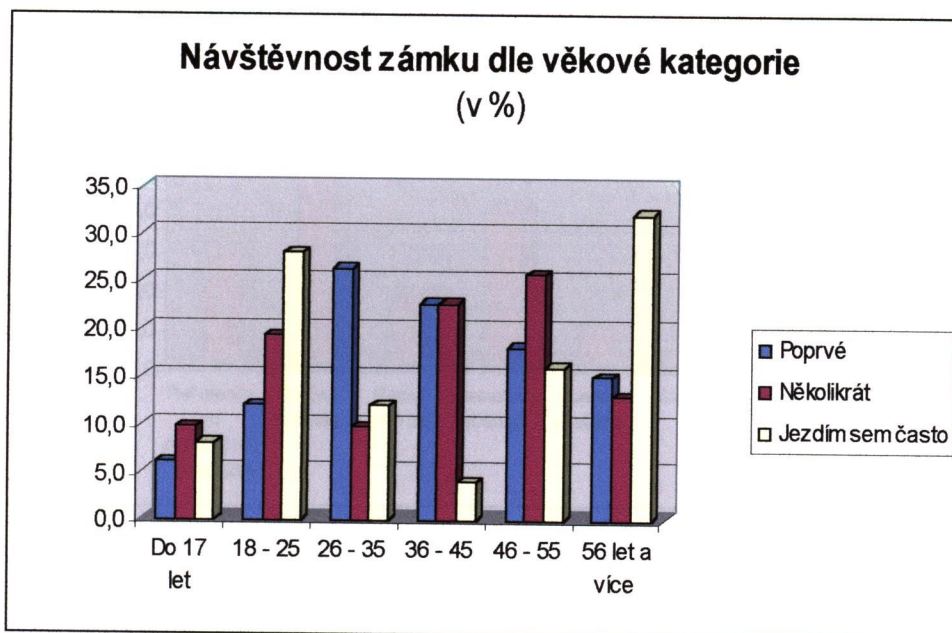
Graf č. 10.2

Zdroj: Vlastní dotazníkové šetření

V následujícím grafu je návštěvnost znázorněna detailněji.

Graf č. 10.3

Zdroj: Vlastní dotazníkové šetření

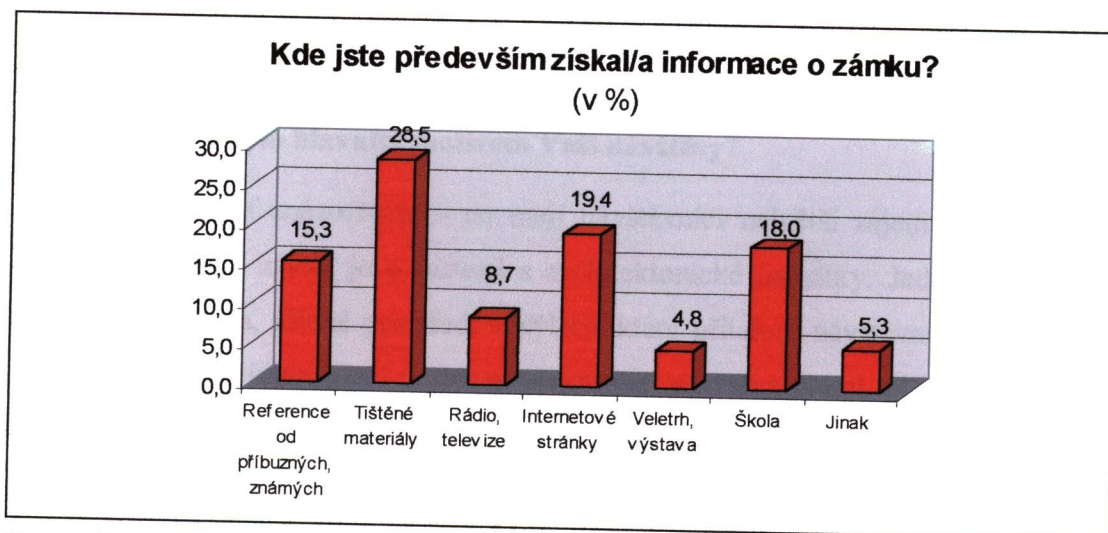
Z grafu lze vypočítat, že nejméně zámek navštěvuje segment turistů s věkovou hranicí do 17 let. Zato nejčastěji návštěvu opakují lidé ve věku od 18 do 25 let a dále pak turisté ve věku 46 let a výše.

Co se týče struktury návštěvníků podle bydliště, nejčastěji sem zavítají Středočeši, následováni Jihočechy, Pražany a občany Plzeňského kraje, a to i z hlediska opakované návštěvy. Ostatní kraje jsou zastoupeny v menší míře. Z toho vyplývá, že pro obyvatele vzdálenějších krajů České republiky není objekt moc známý.¹⁴⁴ Zámek Dobříš je navštěvován turisty z celé Evropy, ale opakovaně sem přijíždí především občané Slovenska.

¹⁴⁴ Konkrétní doporučení, jak zvýšit propagaci a tím i návštěvnost, jsou uvedena v části 11.1 Zhodnocení a doporučení.

Otázka č. 2: Kde jste především získal/a informace o zámku?

Graf č. 10.4

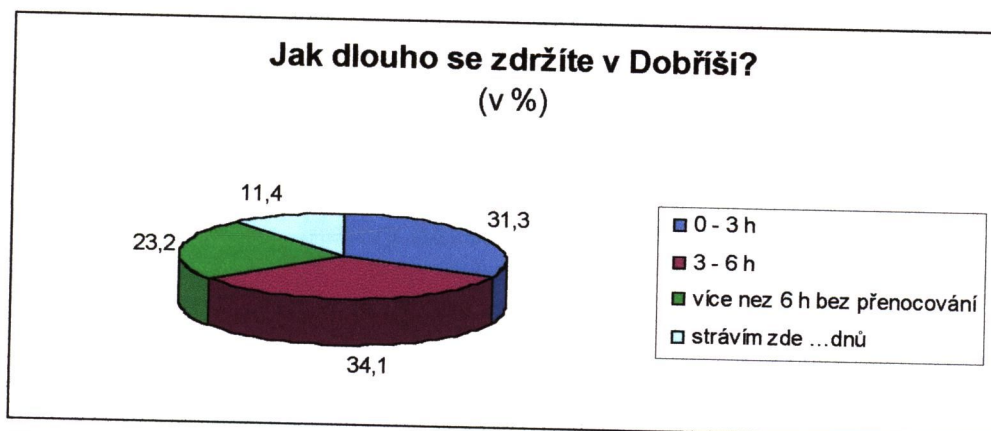
Pozn.: Pod možností „Jinak“ lidé nejvíce uváděli CD-ROM.

Zdroj: Vlastní dotazníkové šetření

Nejvíce dotazovaných získalo informace z tištěných materiálů (knih, příruček, plakátů či letáků) a z Internetu. O zámku hodně návštěvníků ví již ze školních let. Dalším důležitým zdrojem informací jsou příbuzní a známí. Určité procento zaujímají veletrhy a výstavy a také televizní a rozhlasová vysílání, která potenciální návštěvníky lákají pořady o památkových objektech.

Otázka č. 3: Jak dlouho se zdržíte v Dobříši?

Graf č. 10.5

Zdroj: Vlastní dotazníkové šetření

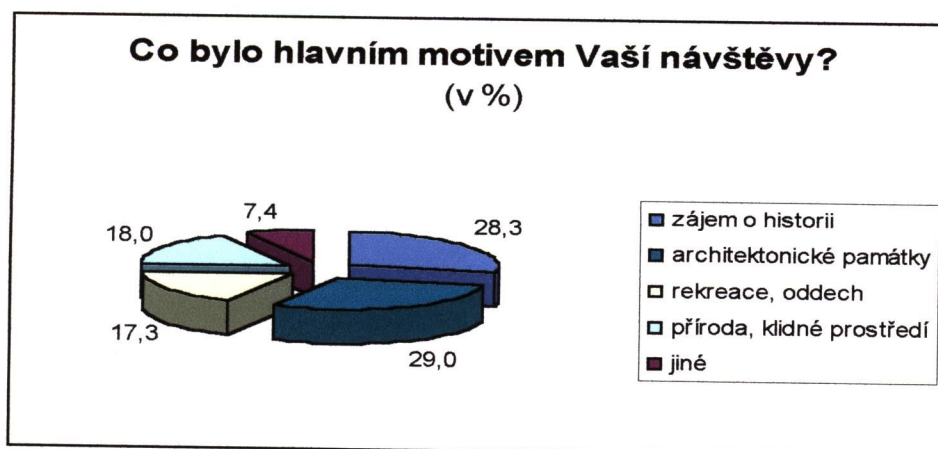
Z celkového počtu dotazovaných se nejvíce lidí (34,1 %) v Dobříši zdrží v rozsahu 3 - 6 h. Cestu do Dobříše využijí jak k prohlídce zámku, tak i k návštěvě města a jeho

památek. O něco méně návštěvníků (31,3 %) si prohlédne pouze zámek. Více než 6 h se na Dobříši zdrží 23,2 % turistů. Turistů, kteří zde stráví více dnů a tím pádem využijí i ubytovací zařízení, je 11,4 %. Většina z nich zde stráví dva až tři dny.

Otázka č. 4: Co bylo hlavním motivem Vaší návštěvy?

Následující graf znázorňuje, o co mají návštěvníci největší zájem a co je nejvíce přitahuje. Největší zájem je o historii a architektonické památky. Jedním z hlavních motivů je i příroda, klidné prostředí a výlety, které přitahují návštěvníky do Dobříše. Mimo jiné není výjimkou ani pracovní příležitost, návštěva přátel, příbuzných a účast na svatbě.

Graf č. 10.6

Pozn.: Pod možností „jiné“ většinou figurovala pracovní příležitost nebo návštěva známých.

Zdroj: Vlastní dotazníkové šetření

V následující tabulce je uvedeno, které motivy převládají pro návštěvu zámku u mužů a které u žen.

Tab. č. 10.1

Motivy návštěvy dle pohlaví

(v %)

Motiv	Muži	Ženy
Zájem o historii	56,6	40,2
Architektonické památky	59,3	39,3
Rekreace, oddech	19,5	40,2
Příroda, klidné prostředí	22,1	39,3
Jiné - pracovní příležitost, návštěva apod.	13,3	12,1

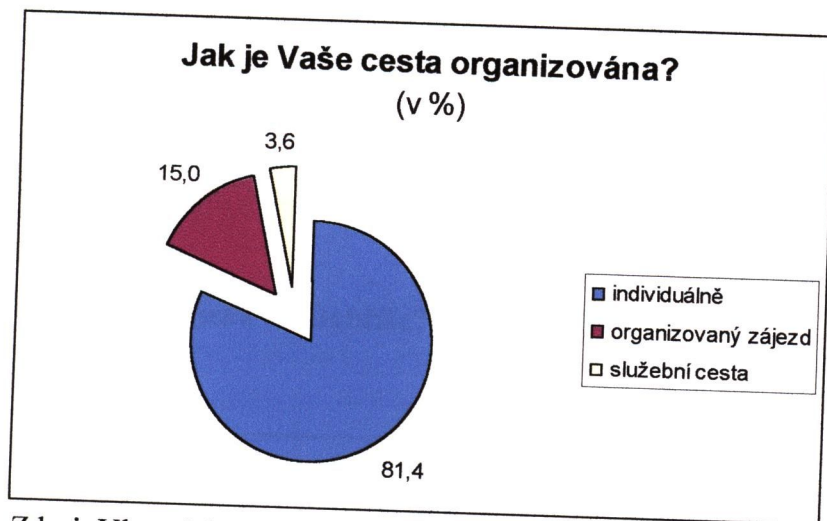
Zdroj: Vlastní dotazníkové šetření

Z tohoto přehledu lze vypožorovat, že muži se na zámek přijeli především kulturně vzdělávat. Oproti tomu ženy nemají přesně vyhraněný motiv návštěvy.

Otázka č. 5: Jak je Vaše cesta organizována?

Výzkumem bylo zjištěno, že veřejnost nejvíce (81,4 %) navštěvuje zámek Dobříš individuálně, organizovaně přicestuje 15 % turistů. Zbytek tvoří ti, kteří přijíždějí služebně (3,6 %).

Graf č. 10.7

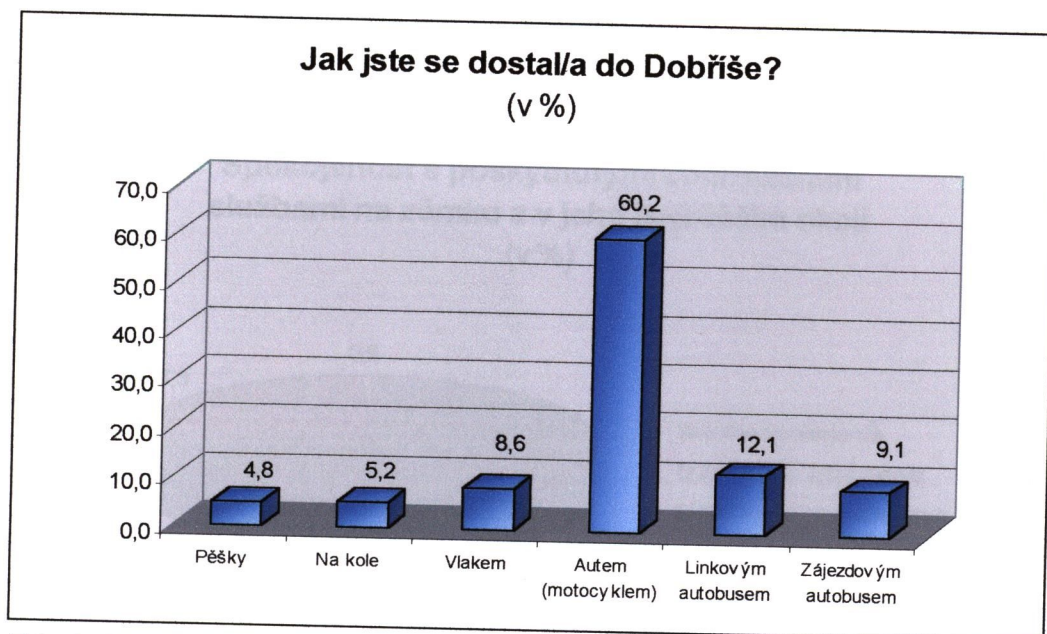

Zdroj: Vlastní dotazníkové šetření

Otázka č. 6: Jak jste se dostal/a do Dobříše?

Z dotazníkového šetření je patrné, že nejužívanějším dopravním prostředkem je osobní automobil, popř. motocykl. Hodně návštěvníků využívá linkový autobus, kterým je dobré spojení všemi směry. Autobusová zastávka je umístěna přímo na náměstí, několik metrů od zámeckého areálu. Parkoviště u zámku není využíváno jen řidiči osobních automobilů a motocyklisty, ale i zájezdovými autobusy. Méně návštěvníků cestuje vlakem. Dále je určitě pozitivní ta skutečnost, že veřejnost začíná využívat místní cyklotrasy k návštěvě města, zámku a okolí. Lidé z nejbližšího okolí nejčastěji navštěvují zámek pěšky. Procentuální vyjádření je zobrazeno v grafu.

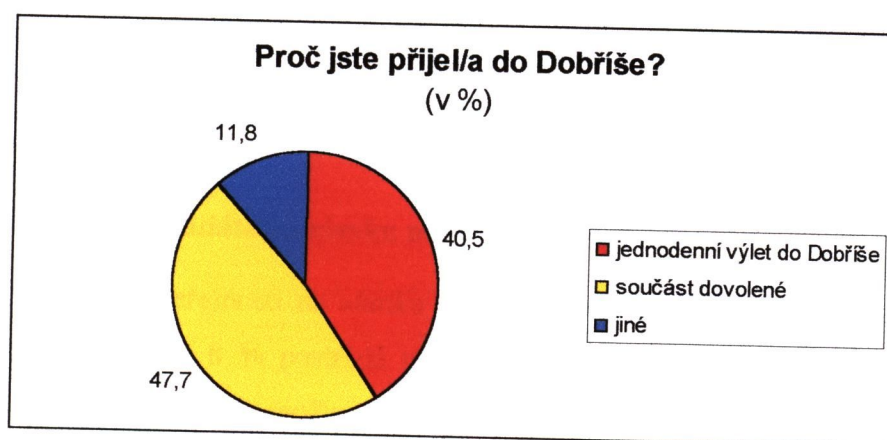
Graf č. 10.8

Zdroj: Vlastní dotazníkové šetření

Otázka č. 7: Proč jste přijel/a do Dobříše?

Graf č. 10.9

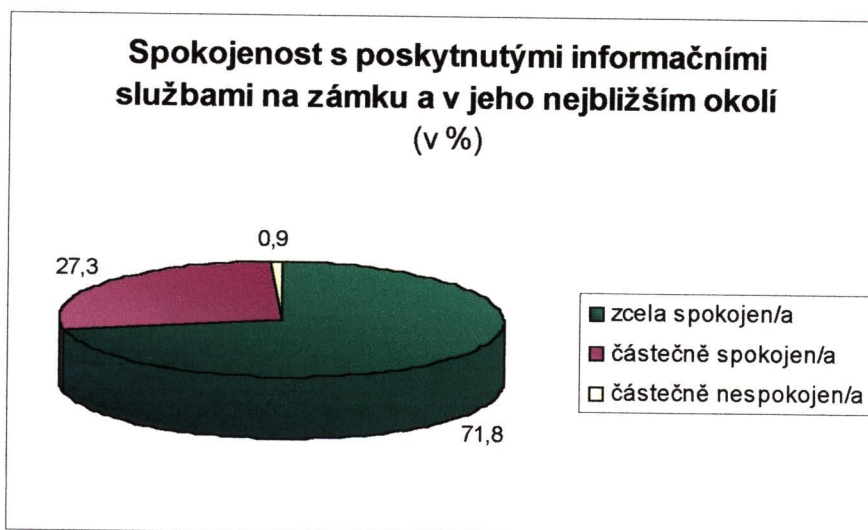

Pozn.: Pod možností „jiné“ veřejnost nejčastěji odpovídala: služebně.
Zdroj: Vlastní dotazníkové šetření

Z celkového počtu dotazovaných navštívilo Dobříš v době dovolené 47,7 %, jednodenní výlet do Dobříše si udělalo 40,5 % lidí. Zbytek (11,8 %) ve většině případů přicestoval služebně.

Otázka č. 8: Byl/a jste spokojen/a s poskytnutými informačními službami na zámku a v jeho nejbližším okolí?

Graf č. 10.10

Zdroj: Vlastní dotazníkové šetření

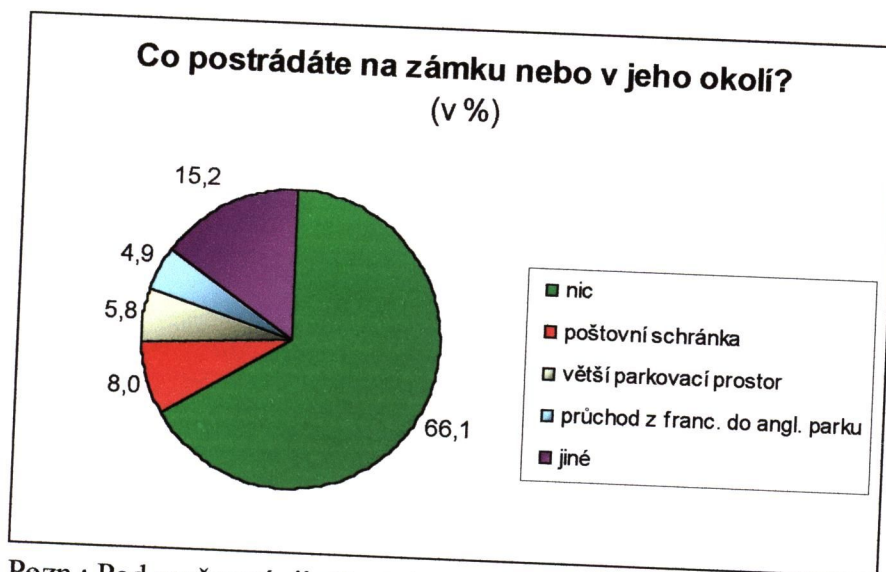
Dle názoru většiny respondentů (71,8 %) jsou poskytované informační služby na zámku a v okolí na vynikající úrovni. Částečně bylo spokojeno 27,3 % dotazovaných. Většina z nich by přivítala obsáhlejší výklad průvodce. Částečná nespokojenost, jejíž míra je zanedbatelná, byla odůvodněna nedostatečným dopravním značením při příjezdu k zámku. K úplné nespokojenosti se nevyjádřil nikdo.

Otázka č. 9: Co postrádáte na zámku nebo v jeho okolí?

Dvěma třetinám veřejnosti na zámku nebo v jeho okolí nic nechybí. Z celkového počtu respondentů jich 8 % postrádá na zámku poštovní schránku. Zde jsou turisté nedostatečně informováni o možnosti zanechat pohlednice v návštěvním centru, kam si je přichází vyzvednout poštovní doručovatelka. Podle názoru návštěvníků patří ještě mezi větší nedostatky menší parkovací prostor v okolí zámku a nemožnost průchodu z francouzského do anglického parku. Pokud si lidé chtějí prohlédnout anglický park, musí se z francouzské zahrady vrátit na nádvoří, opustit zámecký areál a pak jít ulicí V Lipkách, která vede podél zámeckých zdí až k anglickému parku.

Někteří návštěvníci postrádají zámeckou kapli, zbrojnici a lepší osvětlení expozice.

Graf č. 10.11

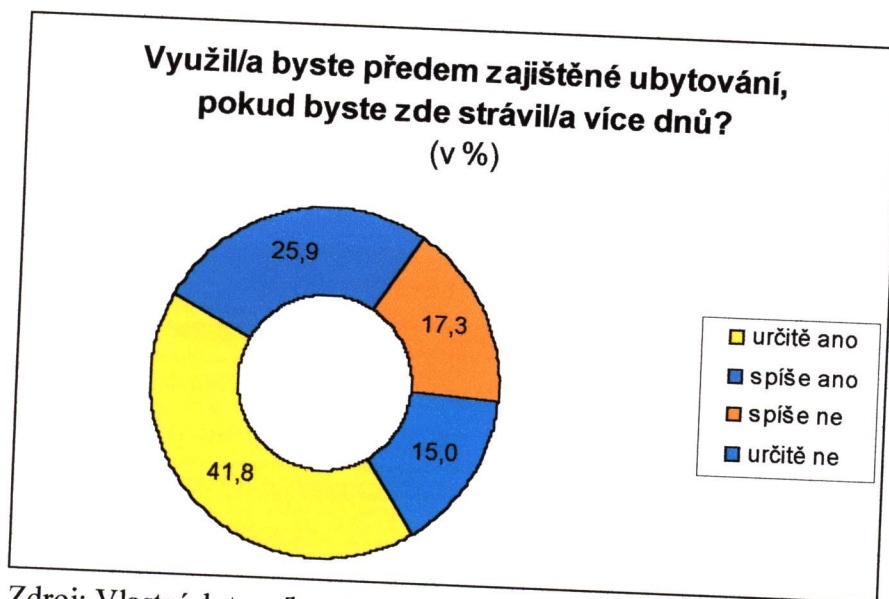
Pozn.: Pod možností „jiné“ návštěvníci nejvíce zmiňovali zbrojnici, zámeckou kapli a lepší osvětlení expozice.

Zdroj: Vlastní dotazníkové šetření

Otázka č. 10: Využil/a byste předem zajištěné ubytování, pokud byste zde strávil/a více dnů?

Návštěvníky zaujala možnost předem zajištěného ubytování. Bylo zjištěno, že by přibližně dvě třetiny turistů tuto možnost využily nebo by alespoň o ní uvažovaly. Zbýlá třetina nikoliv.

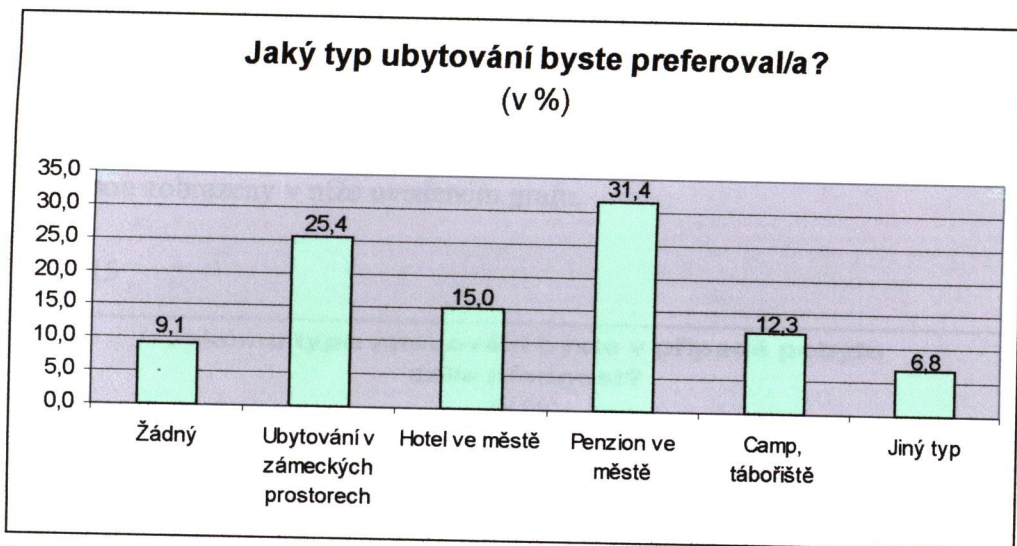
Graf č. 10.12

Zdroj: Vlastní dotazníkové šetření

Otázka č. 11: Jaký typ ubytování byste preferoval/a?

Graf č. 10.13

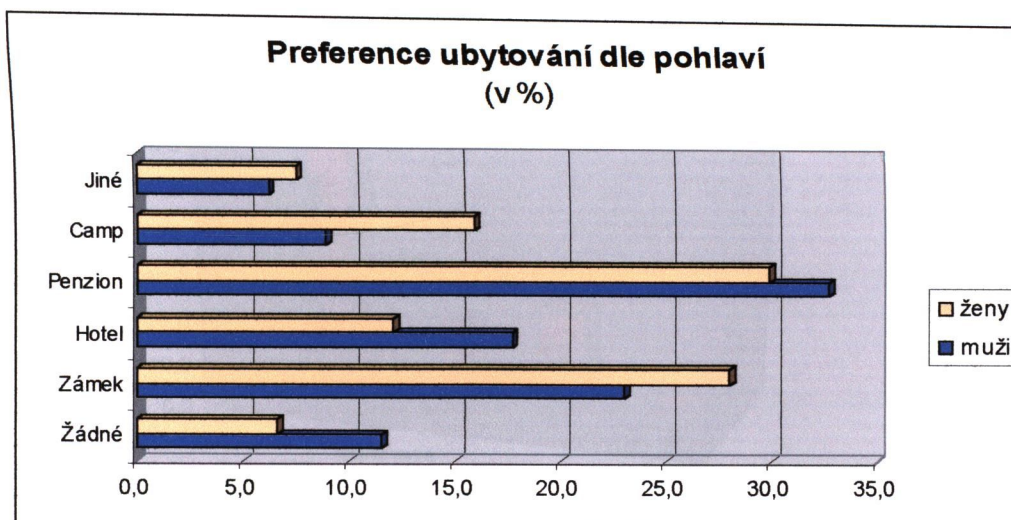

Pozn.: Pod možností „Jiný typ“ se většinou vyskytovalo ubytování u známých.
Zdroj: Vlastní dotazníkové šetření

Nejvíce turistů by využilo penzion, a to z důvodu menší finanční náročnosti. Čtvrtinu lidí láká ubytování přímo na zámku a 15 % návštěvníků hotel. 12,3 % turistů by přivítalo campování u řeky Vltavy. Návštěvníci z nejbližšího okolí by možnost ubytování nevyužili.

V grafu č. 10.14 jsou preference ubytování zpracovány podrobněji, a to podle pohlaví.

Graf č. 10.14

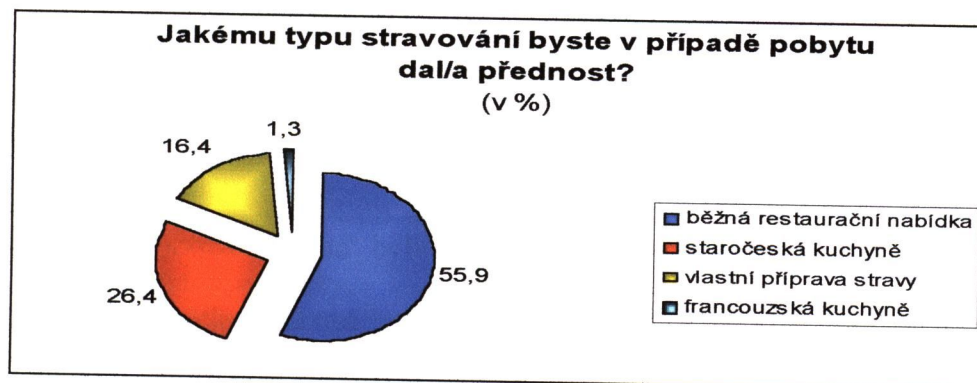

Pozn.: Pod možností „Jiné“ nejčastěji figurovalo ubytování u přátel a známých.
Zdroj: Vlastní dotazníkové šetření

Otázka č. 12: Jakému typu stravování byste v případě pobytu dal/a přednost?

Průzkum prokázal, že veřejnost preferuje především stravování v restauracích. Tuto možnost zvolilo 55,9 % respondentů. Méně jich upřednostňuje staročeskou kuchyni (26,4 %). Vlastní přípravu stravy z nedostatku času většina lidí zanedbává. Jiný způsob stravování by využilo jen 1,6 % dotazovaných, byla by to francouzská kuchyně. Výsledky jsou zobrazeny v níže uvedeném grafu.

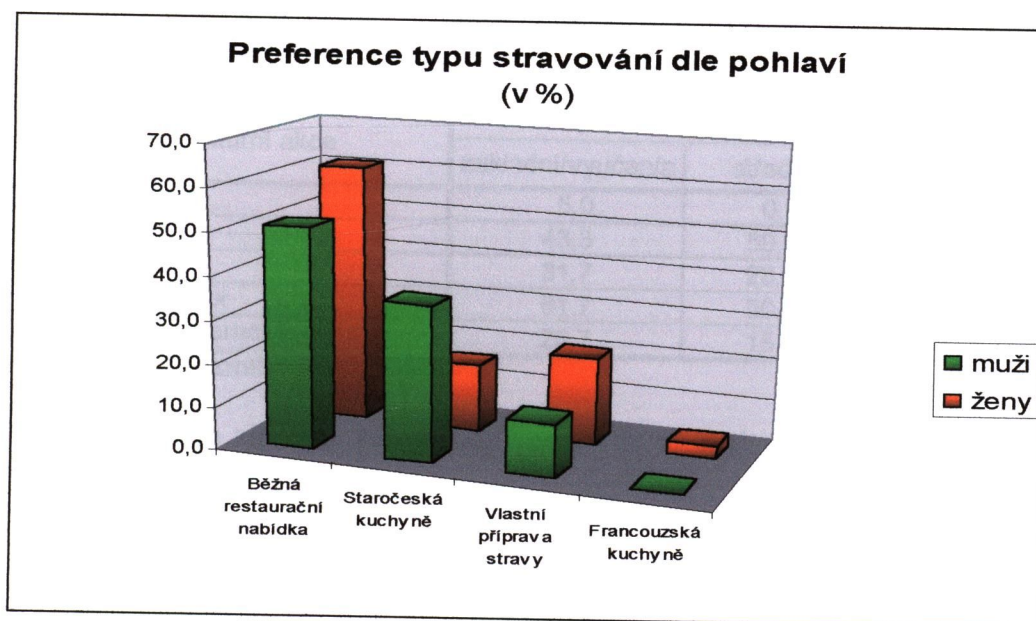
Graf č. 10.15

Zdroj: Vlastní dotazníkové šetření

V následujícím grafu je znázorněno, jakému druhu stravování dávají přednost muži a jakému ženy. Většina, a to bez rozdílu pohlaví, preferuje běžnou restaurační nabídku. Zatímco u mužů na dalším místě figuruje staročeská kuchyně, u žen je to vlastní příprava stravy.

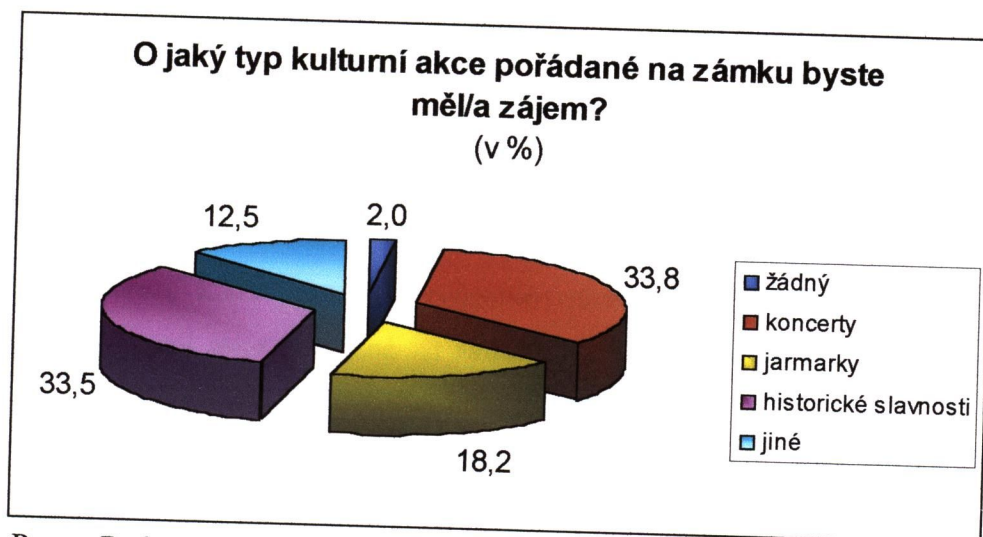
Graf č. 10.16

Zdroj: Vlastní dotazníkové šetření

Otázka č. 13: O jaký typ kulturní akce pořádané na zámku byste měl/a zájem?

Graf č. 10.17

Pozn.: Pod možností „jiné“ byly častokrát zmíněny výstavy, promoční akce či módní přehlídky.

Zdroj: Vlastní dotazníkové šetření

Z grafu je patrné, že největší zájem mají návštěvníci o koncerty a historické slavnosti. To vše je způsobeno častou informovaností prostřednictvím novin a plakátů, které jsou dobře viditelné a vhodně umístěné na vývěsných tabulích.

V nadcházející tabulce je zpracován zájem o kulturní akce v závislosti na vzdělání.

Tab. č. 10.2

Zájem o kulturní akce podle vzdělání
(v %)

Druh kulturní akce	Vzdělání		
	základní/vyučen/a	střední	vysokoškolské
Žádný	5,0	0,9	6,5
Koncert	43,3	59,6	54,3
Jarmark	31,7	28,1	28,3
Historická slavnost	61,7	50,0	52,2
Jiné - výstava, promoční akce apod.	26,7	15,8	21,7

Zdroj: Vlastní dotazníkové šetření

Výzkumem bylo zjištěno, že vzdělání nemá vliv na rozhodnutí, jaké kulturní akce se člověk zúčastní.

10.3 Shrnutí výsledků

Marketingový výzkum byl proveden na souboru 220 náhodně vybraných respondentů, z nichž navštívilo zámek poprvé 60,4 %, několikrát 28,2 % a často sem přijíždí 11,4 % respondentů.

Z dotazníkového šetření vyplývá, že dobříšský zámek je oblíbeným a vyhledávaným místem kulturního vzdělávání. Další motivací je krásná příroda ve francouzském a anglickém parku, která umožňuje příjemné trávení volného času. Turisté se také zajímají o kulturní akce pořádané na zámku, mezi které patří především koncerty a historické slavnosti.

Návštěvníci, kteří si chtějí prohlédnout město Dobříš a jeho okolí, získávají informace především z tištěných materiálů a internetových stránek. Nejčastěji sem turisté jezdí osobním automobilem nebo autobusem. Jelikož je v současné době cykloturistika na vzestupu, využívají někteří návštěvníci zdejších cyklotras k prohlídce města a zámku. Nejvíce sem turisté přijíždějí v době dovolené, a to převážně na jednodenní výlet. Lidé, kteří zde stráví více dnů, preferují ubytování v penzionu, v hotelu či v zámeckých prostorách. V oblasti stravování dává většina veřejnosti přednost běžné restaurační nabídce, v menší míře se využívá staročeská kuchyně a vlastní příprava stravy.

V areálu zámku někteří návštěvníci postrádají poštovní schránku, průchod z francouzské zahrady do anglického parku, zámeckou kapli, zbrojnici a lepší osvětlení expozice. Bližší vysvětlení v části 10.2 Výsledky výzkumu, otázka č. 9.

Terénním šetřením bylo zjištěno, že s informačními službami na zámku bylo zcela spokojeno 71,8 % osob a zcela nespokojen nebyl nikdo.

11. Navrhovaná řešení

11.1 Zhodnocení a doporučení

Hlavním úkolem diplomové práce bylo zhodnotit postavení zámku Dobříš v rámci kulturního bohatství České republiky a jeho využití v cestovním ruchu.

Dobříš se nachází ve Středočeském kraji, necelých 40 km jihozápadně od Prahy. Historie sahá až do roku 1252, kdy se datuje první zmínka o Dobříši jako o královském statku. Nejvýznamnější kulturní památkou města je bezesporu dobříšský zámek. Objekt je snadno dostupný pro všechny návštěvníky a je vybaven potřebnou infrastrukturou. Zámek láká hlavně svou historickou hodnotou, ale také krásou přilehlého francouzského a anglického parku. Objekt je využíván při pronajímání prostor pro pořádání kulturních, společenských akcí a svatebních obřadů, které pro správu zámku přinášejí značný podíl příjmů, jež jsou potřebné pro provoz a údržbu zámku. Výše vstupného při účasti na prohlídce zámku se návštěvníkům jeví jako vyhovující a nezdá se být výraznou překážkou, která by zabraňovala objekt navštívit. Správa zámku stanovila snížené vstupné pro určité skupiny návštěvníků (důchodce, studenty, vojáky, děti, držitele ZTP), což představuje formu sociálních slev, jež mají učinit kulturní památku dostupnou co nejširšímu okruhu zájemců. Dále bylo zavedeno rodinné vstupné, které ovšem pamatuje jen na rodiny s maximálně dvěma dětmi do 15 let. Ke službám, které zámek poskytuje pro všechny návštěvníky, patří i prodej upomínkových předmětů. Pro někoho je vzácným suvenýrem i vstupenka, která má bledě modrou barvu a na níž je zobrazen erb rodu a průčelí zámku.

Problémem všech památkových objektů jsou omezené finanční prostředky, které jsou potřebné na provoz památky. Majitelem zámku Dobříš je Jerome Colloredo-Mannsfeld, jenž vlastní i Lesní a rybníční správu Zbiroh. Ta přispívá zámku na finančně náročnější operace, především větší rekonstrukce. Vedení zámku se snaží najít i jiné cesty pro získání financí. Usiluje také o získání dotací od Ministerstva kultury České republiky, Krajského úřadu Středočeského kraje, ale i Evropské unie. Na dobříšském zámku se dotační politikou zabývá jen ředitel zámku pan Pavel Krejčířek. Bylo by tedy vhodné přijmout odborníka do řad managementu, zdatného především v problematice dotačního řízení. To je samozřejmě spojeno i s finanční náročností. Nejenže takový pracovník pobírá plat, ale musí se neustále

vzdělávat, aby byl v této činnosti úspěšný. Zámek spolupracuje s různými agenturami, které se zabývají pronajímáním prostor památek pro kulturní akce. Další důležitá spolupráce, jež by měla probíhat, může být mezi jednotlivými památkovými objekty. Dobříšský zámek dále spolupracuje s cestovními kancelářemi, a to nejen s českými, ale i se zahraničními.

Zámek Dobříš má jako atraktivita cestovního ruchu velký význam, ale průzkum prokázal, že většina návštěvníků pochází z nejbližšího okolí. Pro obyvatele ze vzdálenějších krajů České republiky není objekt moc známý. K vyřešení této situace zámek podnikl první kroky vstupem do Asociace majitelů hradů a zámků, která přispívá k ochraně, uchování a zhodnocování soukromého majetku v České republice. Objekty sdružené v této asociaci společně vystupují na veletrhu Regiontour. Jelikož se jedná o celorepublikovou výstavu, zámek se dostane do podvědomí široké veřejnosti. Dalším řešením může být spolupráce s ostatními památkami nebo obcemi v regionu Dobříšsko a Novoknínsko a propagovat region jako celek se všemi atraktivitami pro návštěvníky. Jejich společný informační materiál by měl být distribuován prostřednictvím místních a regionálních distribučních kanálů (územní a zájmová samospráva, příspěvkové instituce v cestovním ruchu). V celorepublikovém a nadnárodním kontextu je třeba navázat a udržovat stabilní vztahy s partnery, kteří budou zmíněnou distribuci zajišťovat mimo region (Česká centrála cestovního ruchu, spřátelená zahraniční města apod.). Distribuované materiály by měly být k dispozici především v českých a zahraničních cestovních kancelářích, turistických informačních centrech a v provozovnách poskytovatelů služeb. Spolupráce by měla probíhat intenzivněji, ne pouze formou umístění atraktivit na propagačním letáku. Např. při pořádání akcí v prostorách jednoho objektu lze zároveň poukazovat i na akce konané na jiných památkách v oblasti.

V rámci propagace města by bylo vhodné využít image zámku pro jeho prezentaci jako místa k různým setkáním, jednáním, seminářům v rámci kongresové turistiky. Vezmeme-li v úvahu četnost každoročních akcí s různorodou tematikou, potenciál je značný. Zámek nabízí pořádání konferencí, seminářů či prezentací. Pokud by se měl kongresový cestovní ruch ve městě rozvíjet, je nezbytné ubytovací zařízení vyšší cenové kategorie s odpovídající nabídkou a standardem doprovodných služeb, včetně služeb stravovacích. Současná nabídka zprostředkovaná existujícími restauracemi a pohostinstvími by kongresového hosta neuspokojila. Nejen z důvodu rozvoje tohoto typu turistiky, ale především kvůli zkvalitnění a rozšíření služeb zámku začala v září roku 2005 výstavba nového čtyřhvězdičkového hotelu Zámek Dobříš.

Termín jeho otevření je plánován na červenec roku 2006. O hotelu blíže pojednává část 7.3.3 Ubytovací služby. V souvislosti s tímto faktem bude nutné podnit propagaci mimo region, zpracovat a vydat informační materiály a zajistit jejich průběžnou aktualizaci.

U návštěvnosti památek převažují jednodenní výlety. Samotný objekt může udržet zákazníka delší dobu pouze při pořádání vícedenní akce. Díky spolupráci s památkovými objekty v okolí, které by společně vytvořily produkt cestovního ruchu, jenž by zajistil pro zákazníka zajímavé strávení volného času na více dní, by bylo možné délku pobytu návštěvníka prodloužit a zapojit tak do spolupráce i poskytovatele ubytovacích a stravovacích služeb. Již existují některé typy takových produktů, např. okruh po barokních a rokokových památkách. Zájezdy tématicky zaměřené na určitý typ památek nebo na stavební sloh a soustředěné na specifickou klientelu, kterou by taková forma zaujala, by nalákaly nové klienty a zajistily by zapojení do produktu více památek i další poskytovatele služeb cestovního ruchu. Další možná řešení pro využití dobříšského zámku v cestovním ruchu jsou podrobněji zpracována v části 11.2 Návrhy řešení.

Zámek Dobříš poskytuje prostory i dalším subjektům. Turista zde může navštívit Galerii JCM, Městské muzeum Dobříš s výstavou historických motocyklů, Muzeum hodin a Zámeckou restauraci. Jelikož je zámek nejnavštěvovanější památkou v dobříšském regionu, mají tyto objekty větší návštěvnost, než kdyby sídlily na jiném místě.

Spokojenost návštěvníků dokresluje také kvalita zázemí. Dopravní dostupnost je na velmi dobré úrovni. Nejvíce využívanou dopravou do Dobříše, jak potvrdil i vlastní výzkum, je silniční doprava. Směrových tabulí upozorňujících na Dobříš je dostatek. Na „Strakonické“ silnici je umístěna i propagační tabule, která projíždějící informuje o existenci dobříšského zámku. Tabule upozorňující na ostatní památky ve městě a okolí ale podél této silnice chybí a jsou umístěny až v centru města. Parkovací kapacita je v Dobříši dostačující. Navíc by mělo dojít ještě ke zlepšení situace. Plánuje se vybudování dalšího parkoviště, které by mělo vzniknout naproti poliklinice. Jeho kapacita bude přibližně 50 parkovacích míst.

Situace v oblasti ubytovacích a stravovacích služeb se v posledních letech velmi zlepšila a v Dobříši návštěvník najde širokou škálu různých typů ubytovacích i stravovacích zařízení. Jak bylo uvedeno výše, jejich počet i kvalita je pro obyčejného turistu dostačující, avšak pro kongresového nikoliv.

Město žije bohatým kulturním životem (koncerty, divadelní představení, výstavy apod.), dále také nabízí široké možnosti sportovního vyžití. Velký potenciál pro rozvoj cestovního ruchu především představují cyklotrasy vedoucí městem či jeho okolím. V souvislosti s tím by bylo vhodné zřídit půjčovnu kol a cyklistického vybavení.¹⁴⁵

Další rozvoj cestovního ruchu ve městě závisí nejen na kvalitě poskytovaných služeb, ale i na propagaci regionu. K trvalému zlepšování nabídky služeb cestovního ruchu je nezbytné znát poptávku návštěvníků včetně jejich názorů, připomínek, stížností a hodnocení. Proto je na místě doporučit zavedení pravidelných marketingových výzkumů za účelem zjištění změn v návštěvnické poptávce. Jelikož jsou marketingové agentury drahé, šetření by mohly provádět vysoké školy. V této oblasti výzkumu se např. angažují studenti Katedry statistiky a pravděpodobnosti, Fakulty informatiky a statistiky Vysoké školy ekonomické v Praze. Na základě zjištěných změn je třeba přijmout opatření vedoucí k nápravě nevyhovujícího jevu či situace. V této souvislosti by bylo vhodné vést statistiku návštěvnosti z různých hledisek, např. sociální, zájmové, věkové nebo národnostní struktury návštěvníků. Výsledky lze posléze použít k vytvoření konkrétní nabídky pro specifické segmenty klientů.

11.2 Návrhy řešení

11.2.1 Založení organizace cestovního ruchu

Koordinace zájmu všech stran na cestovním ruchu je jednou z podmínek rozvoje.¹⁴⁶ Pro efektivní koordinaci zájmů a účelnou spolupráci by měla být založena tzv. organizace cestovního ruchu. Zde by měly být zastoupeny orgány státní správy a místní samosprávy, podnikatelské subjekty, kulturní a občanské organizace a též místní obyvatelstvo.

Zatímco podnikatelské subjekty již sledují dosažení ekonomického efektu prostřednictvím uspokojování potřeb návštěvníků, ostatní orgány a organizace

¹⁴⁵ O cyklostrategii více MARTÍNEK, J.: Cyklostrategie známá, neznámá, COT Business, 2005, č. 5, s. 30 – 31.

¹⁴⁶ Pro tuto část byly použity informace z publikací KIRÁLOVÁ, A.: Marketing destinace cestovního ruchu, Praha 2003, s. 18 – 22; HRABÁNKOVÁ, M. – HÁJEK, T.: Management cestovního ruchu, České Budějovice 2002, s. 43 – 45; JANEČKOVÁ, L. – VAŠTÍKOVÁ, M.: Marketing měst a obcí, Praha 1999, s. 118 – 128.

vzhledem k jejich úkolům nevěnují návštěvníkům dostatečnou pozornost. Toto platí i pro dobříšské instituce.

Jednotlivé dobříšské atraktivita by měly na trhu kromě své vlastní propagace vystupovat i jako celek, tj. jako produkt. A jelikož se návštěvník rozhoduje pro určitou destinaci v neprospěch druhé, je nutné, aby Dobříš jako jeden celek vystupovala. Z tohoto důvodu se tedy jeví založení dobříšské organizace cestovního ruchu jako krok správným směrem. První impuls k jejímu založení by mohl vzejít od pracovníka Městského úřadu Dobříš, do jehož kompetence spadá rozvoj cestovního ruchu.

Úkolem dobříšské organizace cestovního ruchu by mělo být:

- formulování a uskutečňování marketingové koncepce a strategie rozvoje cestovního ruchu,
- podporování rozvoje nabídky cestovního ruchu v souladu s měnícími se podmínkami na trhu.

Důležitou součástí organizace cestovního ruchu by mohla tvořit informační kancelář, jež by měla plnit marketingové funkce (např. marketingový výzkum, tvorba a realizace marketingové koncepce a strategie rozvoje cestovního ruchu), zajišťovat spolupráci s ostatními regionálními a národními organizacemi cestovního ruchu, poskytovat poradenské služby a také sledovat kvalitu služeb poskytovaných u jiných destinací.

Pro financování aktivit lze využít členské příspěvky, výnosy z vlastní podnikatelské činnosti (např. obchodní marže z prodeje turistických publikací), příspěvky od obce, granty či fondy Evropské unie.

11.2.2 Vytvoření produktu kulturně poznávacího cestovního ruchu

Město Dobříš je již několik let spojeno s výrobou rukavic. Zajímavá místa ve městě však s výrobou rukavic spjata nejsou. Pro návštěvníky města by mohlo být zajímavé dovědět se něco více o výrobě rukavic a spojit přitom poučení s prohlídkou zajímavých míst. Začlenění nejvýznamnějších kulturně historických památek do turistického okruhu stezky by také mohlo přispět ke zvýšení jejich návštěvnosti. Úkolem stezky by bylo zlepšení povědomí návštěvníků o tom, co jim může město nabídnout. Při absolvování této naučné stezky by mohlo dojít k prodloužení času stráveného návštěvníky ve městě a tím k následnému využívání sekundární nabídky v České republice.

Naučná stezka „Po dobříšských památkách“

Vzhledem k tomu, že město Dobříš je bohaté na historické památky, bylo by možné vytvořit návrh na vybudování pěší naučné stezky po Dobříši. Prohlídková trasa bude asi 3 100 m dlouhá a bude mít 12 zastávek. Kromě toho bude také řádně označena dvanácti popisnými tabulemi a jednou orientační tabulí s celkovou prohlídkou trasy.

Popis trasy

Procházku naučnou stezkou začneme od dobříšského infocentra na Mírovém náměstí, kde budou mít návštěvníci možnost získat informace o prohlídce naučné stezky a o kulturních a společenských akcích pořádaných v době pobytu návštěvníků ve městě. Kromě toho každý účastník obdrží vlastní brožurku „Váš průvodce“, která mu bude nápomocna po celé délce trasy.

Od infocentra povede cesta směrem k radnici, kde je nynější sídlo městského úřadu a o několik metrů dále stojí budova bývalé Sokolovny, která nyní slouží k společenským akcím. Z horního rohu náměstí bude pokračovat stezka do ulice Za Branou, kde se nachází kulturní dům – bývalá židovská synagoga, a potom se půjde po hrázi mezi rybníky Papež a Koryto k bývalému Knížecímu pivovaru.

Poté bude stezka směřovat zpět ulicí U Ovčína až k hřbitovnímu kostelu sv. Kříže, který byl založen roku 1589. Při přecházení silnice povede stezka dále na Nový Knín k současnému dobříšskému hřbitovu, kde stojí památník obětem 2. světové války. Dále stezka bude pokračovat kolem purkrabského domu až k bývalému královskému hradu Vargač, který byl vybudován přímo nad Huťským rybníkem. Od hradu cesta povede do zámeckého areálu, kde si návštěvníci mohou prohlédnout expozici v interiérech, francouzskou zahradou s rokokovou budovou oranžerie a fontánu se sochařskými díly. Zámecký areál mimo jiné ještě nabízí prohlídku muzeí a galerie. Po prohlídce zámku se mohou návštěvníci v místní Zámecké restauraci občerstvit a při odchodu si můžou zakoupit různé upomínkové předměty.

Přímo proti zámku na náměstí Svobody bude další zastavení u kostela Nejsvětější Trojice, který pochází z let 1794 – 1797. O několik metrů dále od tohoto chrámu stojí společně několik historických budov s velkými dvory, tzv. Statek, nyní využitý k restauračním účelům. Po prohlídce Statku bude naučná stezka pokračovat Lidickou ulicí až ke Kopáčkovu domu a odtud povede zpět Pražskou ulicí k informačnímu centru, kde procházka naučnou stezkou po Dobříši bude končit.

1. zastavení - u infocentra

Z dobříšské historie

Město Dobříš se rozkládá necelých 40 km od Prahy, uprostřed lesů bohatých na lovnou zvěř. Dobříš je zmíněna již r. 1252 jako královský statek, který patřil o deset let později Rožmberkům a r. 1321 Štěpánovi z Tetína. Statku se brzy ujal Jan Lucemburský a vybudoval tu hrad Vargač se sídlem úřadu královského lovčího. Město poutalo velký zájem panovníků. Zajížděli sem i Janovi nástupci Karel IV. a Václav IV., který povýšil Dobříš na městečko. Dějiny města se v mnohých případech odvíjely od dějin samotného zámku, kdy roku 1630 koupil zámek a celý statek Bruno, hrabě z Mansfeldu, a roku 1780 přešel zámek sňatkem na rod Colloredo-Mannsfeldů.

V současnosti je osmitisícové město Dobříš pro svou výhodnou polohu častým cílem výletníků, cyklistů a turistů. Město je také ideálním místem pro rekreaci, rybaření, houbaření, pěší turistiku a cykloturistiku.

2. zastavení – u radnice

Radnice

Budova původní radnice byla dřevěná, v průčelí měla podloubí a kolem prvního patra dřevěnou pavlač. Postavena byla v roce 1666. Při stavbě silnice „Pražsko - vimperské“, která procházela kolem staré radnice, bylo rozhodnuto postavit radnici novou. V důsledku tohoto rozhodnutí byla radnice roku 1821 zbořena a postavena budova nová, zděná. Ta slouží svému účelu dodnes jako sídlo městského úřadu.

3. zastavení - u Sokolovny

Sokolovna

V roce 1918 vznikl odbor pro postavení budovy Sokolovny v Dobříši. Pozemek byl tehdy odkoupen od velkostatku na základě kupní smlouvy 14. února 1919. Základní kámen byl položen 6. července 1919 z nečínské žuly. Celá akce byla slavena tradičním lampionovým průvodem za účasti všech spolků a řečí předsedy odboru Sokolské pražské župy. Stavba postupovala rychlým tempem a byla dokončena v prosinci téhož

¹⁴⁷ Informace byly čerpány z průvodců Kolektiv: Dobříš, Dobříš 2002; Kolektiv: Příbramsko, Dobříšsko a Sedlčansko, Dobříš 2006 a Kolektiv: Dobříš a okolí, Dobříš 2004. Dále se vycházelo z publikace OLÍČ, M. a kol.: Dobříš – město na Zlaté stezce, Praha 1998, s. 78 – 161.

roku, kde už vystoupili v nové tělocvičně první ochotníci. Tato budova slouží dodnes společenským účelům.

4. zastavení – u kulturního domu – bývalé židovské synagogy

Kulturní dům Dobříš

Budova byla postavena v roce 1903 - 1904 na místě domu č. p. 68, který židovská obec odkoupila. Projekt stavby byl dílem architekta Aloise Richtra z Prahy. Budova patřila židovské komunitě. V současné době slouží jako kulturní dům.

5. zastavení - u Knížecího pivovaru

Knížecí pivovar

Knížecí pivovar se začal stavět v roce 1877 nákladem více než 160.000 zlatých, dobudován byl za 2 roky. Sklepy stačily pro 6 000 věder. Zprvu se vyráběly dva druhy piva – obyčejné a dobříšský ležák. Produkce vystoupila ročně v průměru až na 20 000 hl piva. Od svého založení byl pivovar po 30 let pronajímán. Po úmrtí posledního nájemce kníže převzal pivovar do vlastní správy. Dlouholetým sládkem v pivovaře byl J. Tesař, který roku 1909 oslavil 25 let svého působení.

6. zastavení – u Rukavičkářských závodů

Rukavičkářství

Do roku 1865 se klade počátek rukavičkářství, které je dodnes charakteristickým průmyslem Dobříše. Zakladatelem výroby rukavic byl Šalamoun Abeles, syn „hauzírníka“ J. Abelese. Rukavičkářství se vyučil ve Vídni. Pracoval v Německu a Francii. V roce 1864 se vrátil domů do Dobříše, kde začal s výrobou a šitím rukavic. Pracovali zde především místní občané. Tím dal základ k domácímu průmyslu šití rukavic v Dobříši, které se ve zdejších kraji tak rozmohlo, že bylo zanedlouho ve městě a okolí několik tisíc šicích strojů. Za ušití jednoho páru rukavic se platilo 13 – 18 krejcarů.

Nová výstavba Rukavičkářských závodů byla zahájena 25. dubna 1948.

7. zastavení – u kostela sv. Kříže

Kostel sv. Kříže

Hřbitovní kostel sv. Kříže byl založen roku 1589 tehdejším královským hejtmanem Oldřichem Doudlebským z Doudleb. Po zničení, které bylo způsobeno švédským vpádem během třicetileté války, byl opraven a vybudováním krypty upraven na knížecí hrobku. Od roku 1814 se tady nepochovávalo.

V interiéru je zachován epitaf pyramidálního tvaru s portrétním reliéfem Isabelly z rodu Colloredo–Mannsfeldů. Pomníček nechal postavit její syn Rudolf v roce 1807. Kněžna zemřela roku 1794 ve Vídni a je pochována na Opočně.

Před kostelem na terase je dvojice barokních soch, představujících sv. Judu Tadeáše a sv. Leonarda. Sochy nepochází od jednoho autora. Umístěny sem byly v roce 1769.

8. zastavení – u dobříšského hřbitova

Dobříšský hřbitov

V roce prvního výročí osvobození byl zde 9. května 1946 odhalen pomník obětem 2. světové války. Je dílem firmy Jan Rada a syn, Kamenické závody Praha – Žižkov, bronzové části dodala firma Plas Praha.

9. zastavení – u hradu Vargač

Hrad Vargač

Bývalý královský hrad Vargač byl vybudován na skalnatém místě nad Huťským rybníkem. Tento kamenný hrad nechal postavit Jan Lucemburský. Předtím zde stával opevněný dvorec, kde král Václav I. roku 1252 vydal tři královské listiny. Hrad Vargač byl v majetku českých králů až do roku 1630, kdy ho císař Ferdinand II. prodal hraběti Brunovi z Mansfeldu. Po výstavbě nového zámku byl původní královský hrad v 1. polovině 18. stol. přestavěn na sýpku.

10. zastavení – v zámeckém areálu

Zámek Dobříš

Dějiny města se v mnohých případech odvíjely od dějin samotného dobříšského zámku. Roku 1630 koupil zámek a celý statek Bruno, hrabě z Mansfeldu. V majetku jeho rodu, který roku 1780 přešel sňatkem na rod Colloredo–Mannsfeldů, zůstala pak Dobříš až do zrušení patrimoniální správy. Současným vlastníkem zámku s rozsáhlým

francouzským a anglickým parkem je po ukončení dlouhého restitučního řízení opět rodina Colloredo–Mannsfeld.

V zámku je přístupná prohlídková trasa, Městské muzeum Dobříš, Muzeum hodin a Galerie JCM. Dobříšský zámek nabízí nejen prohlídku expozice v interiérech a francouzské zahrady s rokokovou budovou oranžerie, fontánou a sochařskými díly, ale i prohlídku anglického parku. Pořádají se zde i svatební obřady, společenské programy a koncerty. V areálu zámku je také možno navštívit Zámeckou restauraci.

11. zastavení – u kostela Nejsvětější Trojice

Kostel Nejsvětější Trojice

Děkanský chrám Nejsvětější Trojice byl vystaven v letech 1794 – 1797 na místě tehdejší Loretánské kaple bl. Panny Marie, která byla v roce 1793 zbořena. Na věž kostela byly dány tři zvony pořízené roku 1797. Za 1. světové války byly dva větší sňaty a použity pro vojenské účely. Roku 1929 byly nahrazeny zvony novými, které však ve 2. světové válce byly rovněž zkonfiskovány. Zůstal zde pouze nejmenší. V roce 2001 byl do věže kostela zavěšen zvon nový, „Svatý Tomáš“, o váze téměř 2 tuny, který je řízen elektronicky.

Vedle kostela stojí několik historických budov s velkými dvory, tzv. Statek. V jedné z nich je zřízeno restaurační zařízení.

12. zastavení – u Kopáčkova domu

Kopáčkův dům

Kopáčkův dům je pozdně barokní objekt z 18. století s mansardovou střechou. Střed domu tvoří mělký rizalit, který vrcholí volutovou římsou. Přestavby a úpravy poněkud porušily původní vzhled.

V 15. století zde stávalo robotní léno rodu Sekerků ze Sedčic, patřící k hradu Dobříš. Od roku 1503 se zde vystřídalo několik majitelů. V roce 1669 tento objekt koupila vrchnost a brzy jej odprodala V. Bakovskému. Jeho syn zde zřídil živnost hostinskou a postavil nový dům zhruba v dnešní podobě (r. 1738). V roce 1796 jej koupil Jan Kopáček, primas Dobříše, a v jeho rodě zůstal dům až do roku 1948. V tomto domě se narodil roku 1870 zasloužilý občan a historik města Dobříše Ludvík Kopáček, který zde roku 1948 i zemřel.

*Náklady na vybudování naučné stezky*¹⁴⁸

Předpokládané náklady dvanácti popisných tabulí o rozměrech 60 x 80 cm a tloušťce 7 mm, potažených fólií s plnobarevným tiskem a uzavřených fólií s ultrafialovým filtrem, činí v současné době cca 15.560,-- Kč bez DPH. Cena jedné prosklené orientační tabule s celkovou prohlídkou trasy o rozměrech 100 x 150 cm činí v současné době 2.140,-- Kč bez DPH. Celková částka nákladů tedy činí cca 17.700,-- Kč bez DPH. K této částce by při realizaci stezky musela být připočtena cena za instalaci tabulí. Tabule je možné na objekt připevnit přišroubováním, aniž by došlo k jeho poškození. Ještě je nutné předpokládat překlad do některého světového jazyka. Např. pražská firma Viggen s. r. o. si účtuje za 1 normostranu 330 Kč.¹⁴⁹

Pro lepší orientaci návštěvníka by bylo dobré vytvořit tištěného průvodce s mapkou města a s vyznačením jednotlivých zastavení a ostatních kulturně historických památek ve městě. Brožurka průvodce by měla rovněž obsahovat informace o otevíracích dobách objektů podél trasy s uvedenými cenami vstupného. Předpokládané ceny na vytištění brožurky průvodce by činily cca 18,-- Kč za 1 kus bez DPH při objemu 1 000 kusů. Částka za kus se výrazně snižuje při větším počtu výtisků. Brožurka průvodce by měla mít formu skládačky formátu A4 se čtyřmi fotografiemi dobříšských dominant. Tento průvodce by mohl být buď bezplatně, nebo s poplatkem k dispozici v dobříšském infocentru nebo v pokladnách kulturně historických památek.

Informace o naučné stezce by mohly být uvedeny na webových stránkách města Dobříše¹⁵⁰ a v internetovém přehledu naučných stezek České republiky.¹⁵¹

Naučná stezka by mohla být realizována Městským úřadem Dobříš, organizací cestovního ruchu nebo jakýmkoliv subjektem se zájmem na rozvoji cestovního ruchu Dobříše.

¹⁴⁸ Rozpočet na vybudování naučné stezky byl zpracován firmou PROKON pana Hrabíka. Jelikož cena tabule není odvozena od rozsahu textu, je možné navržený text rozšířit i o další jazykové mutace, aniž by došlo ke změně ceny.

¹⁴⁹ O službách překladatelského servisu Viggen více na www.viggen.cz.

¹⁵⁰ www.mestodobris.cz.

¹⁵¹ www.stezka.cz.

12. Závěr

Zámek Dobříš výrazně těží ze své výhodné polohy. Nachází se přibližně 40 km od Prahy, přímo u „Strakonické“ silnice. Největší podíl návštěvníků tvoří občané České republiky. V průběhu tvorby diplomové práce se bohužel potvrdila domněnka, že většina turistů pochází ze Středočeského kraje nebo krajů sousedních. Z toho lze vyvodit, že pro odvětví cestovního ruchu má památka regionální význam.

Zámek nabízí svým klientům kromě průvodcovských služeb též doprovodné služby. V jeho prostorách se konají různé kulturní a společenské akce. Prostory zámku jsou vhodné pro pořádání koncertů, výstav, svateb nebo jiných firemních akcí. Přilehlé parky jsou taktéž hojně využívány nejen širokou veřejností, které poskytují příjemné prostředí pro trávení volného času, ale také pro pořádání různých akcí nebo pro filmové účely.

Velkou výhodou pro zámek je možnost pořádání svatebních obřadů v Zrcadlovém sále či v konírně. Obecně se počet uzavíraných manželství snižuje, přesto je o svatby na dobříšském zámku veliký zájem. Výhodou se stala také možnost pořádání svateb v přírodě, o které je v současnosti zájem. Doplnění o možnost svatební hostiny přímo v zámeckých prostorách představuje pro budoucí svatebčany velké lákadlo.

Pořádání kulturních akcí zajistí zájem návštěvníků i v době, kdy samotné prohlídky interiérů tolik atraktivní nejsou, ať už z hlediska počasí nebo stejné struktury expozice. Pro správu zámku znamenají tyto aktivity nemalé množství příjmů, které je potřebné pro celoroční provoz areálu.

Cílem diplomové práce bylo kromě zhodnocení významu a postavení zámku Dobříš v cestovním ruchu též navrhnout možná řešení pro jeho lepší využití.

V úvahu přichází zejména založení organizace cestovního ruchu. Mohlo by tak být dosaženo toho, že by všechny složky primární i sekundární nabídky cestovního ruchu Dobříše tvořily jeden komplexní celek, který umožní co nejlepší uspokojení potřeb návštěvníka. Všechny subjekty, tzn. nejen podniky cestovního ruchu, mezi něž patří i zámek, ale i správa města, místní občané a ostatní producenti výrobků a poskytovatelé služeb, si musí uvědomit, že potřeby návštěvníka nevystupují individuálně, ale zpravidla jako soubor souvisejících a vzájemně se podmiňujících potřeb. Jejich uspokojení tedy souvisí s nutnou koordinací činností všech subjektů, a to v daném rekreačním prostoru a v daném čase.

Dalším návrhem opatření, které by vedlo ke zvýšení návštěvnosti zámku a ostatních městských památek a také k prodloužení doby pobytu návštěvníka v Dobříši, je vybudování naučné stezky „Po dobříšských památkách“. Stezka by rovněž přispěla ke zvýšené konzumaci služeb cestovního ruchu.

Klientela obecně v cestovním ruchu se stává náročnější na kvalitu služeb, ale také na zajímavost a originalitu poskytovaného produktu. Nestačí pouze poskytnout své interiéry k prohlídkám široké veřejnosti. Pro hosty musí být zajištěn sortiment doprovodných služeb, který v současnosti každý průměrný klient vyžaduje, aby byl spokojený. I proto se vynakládají finanční prostředky na výzkumy o spotřebním chování a přáních zákazníků. Každá památka by měla tyto trendy sledovat, aby věděla, na jaké typy produktů a nabízených akcí se má zaměřit.

Pro kulturní památku je nezbytné, aby rozšířila okruh potenciálních zákazníků prostřednictvím propagace. Jedním z řešení je propagace v rámci celého regionu, kdy jsou prezentovány všechny atraktivita a jejich význam pro cestovní ruch. Zájemce tak má možnost zjistit, kolik zajímavostí se v dané oblasti nachází, a rozhodnout se sám, co je pro něj atraktivní. Lidé se rádi rozhodují sami, a proto je důležité nabídnout jim více možností, ze kterých si lze vybírat. Jedině tak si každý typ zákazníka najde to, co vyhovuje jemu.

Dobříšský zámek má ideální podmínky pro začlenění do cestovního ruchu. Jeho mimořádná historická hodnota je hlavním z faktorů, důležitá je i možnost pořádání kulturních a jiných akcí v prostorách zámku. Mezi jeho silné stránky lze dále zařadit výhodnou geografickou polohu a velmi dobrou dopravní dostupnost. Zámek si utvořil i stálou klientelu, která ho navštěvuje pravidelně. Jako subjekt cestovního ruchu zaujímá zámek Dobříš významnou pozici a podílí se svou činností na rozvoji nejen regionálního, ale i celostátního cestovního ruchu.

13. Resume

The main aim of diploma work was to evaluate potential and utilisation of the Dobříš castle for tourism development.

The Dobříš castle is the cultural monument that presents for the Czech Republic an important cultural heritage. The advantage for share in tourism is its location and short distance from Prague. The object is easily available to the public and is invested with useful infrastructure. The castle touts mainly because of its historic value, but also beauty of French and English Parks. The object is used to hire the premises where take place cultural events and weddings. It admits a considerable profit for the administration of the Dobříš castle. An entrance fee is for visitors suitable and constitutes no problem. The administration of the Dobříš castle set a reduced entrance fee for specific segments of visitors (annuitants, students, soldiers, children, handicapped). It projects a solid form of social reductions that glamorize the cultural monument available for wide sphere interested persons. To the services, that the castle offers, pertains also a souvenir sale. Like precious souvenir performs also an entrance ticket that is pale blue and figures a coat of arms and a face of the castle.

Problem for all landmarks are limited financial resources that are necessary for running of the monuments. The nowadays owner of the Dobříš castle is Dipl. Ing. Jerome Colloredo-Mannsfeld that also is in possession of the Forest and Pond Administration Zbiroh. This enterprise ministers to the castle towards financially more exacting operations. The administration of the Dobříš castle endeavours to get grants too. The castle cooperates with travel agencies and furthermore with agencies that are engaged in hire of premises for cultural events.

For historic landmarks are one-day trips characteristic. The length of visitor's stay could get extended thanks to cooperation with other monuments. Also accommodation facilities and catering establishments would add. The objects would compose one product that will provide longer active stay.

Most visitors of the Dobříš castle come from the Czech Republic, in particular from the near neighbourhood. The solution can consist in a collaboration with other landmarks and villages in the region. These subjcts would promote the region like a unit with all amenities for visitors.

The castle provides premises, and also subsequent subjects. A tourist can visit the Gallery JCM, the Town Museum of Dobříš with exhibition of historic motorcycles, the Clock Museum and the Castle restaurant. If the Dobříš castle is the most visited monument in the local region, these objects have higher attendance than if they were situated in another place.

The next tourism development depends on quality of provided services. For improvement of supply it is necessary to know visitor's demand, and to realize their wishes.

The Dobříš castle like a subject of tourism fills a responsible position and shares, thanks to its activities, in a development not only regional, but also in national tourism.

14. Seznam použité literatury

Knižní publikace

- BAMBAS, J.: Březohorský rudní revír, Příbram 1990
- BAUM, W.: Císař Zikmund, Praha 1996
- BERÁNEK, J. – KOTEK, P.: Řízení hotelového provozu, Praha 2003
- BLAHYNKA, M. a kol.: Čeští spisovatelé 20. století, Praha 1985
- BLAŽÍČEK, O. J.: Rokoko a konec baroku v Čechách, Praha 1948
- BORDONOVE, G.: Ludvík XVI. – král mučedník, Praha 2003
- BURIÁNEK, F.: Karel Čapek, Praha 1988
- ČERTÍK, M. a kol.: Cestovní ruch – vývoj, organizace a řízení, Praha 2001
- ČORNEJ, P.: Velké dějiny zemí Koruny České (díl pátý), Praha 2000
- DRDA, J.: Němá barikáda, Praha 1978
- ENGLUND, P.: Nepokojná léta – historie třicetileté války, Praha 2000
- FISCHER, J. a kol.: Statistická ročenka České republiky 2004, Praha 2004
- HAMANNOVÁ, B.: Habsburkové – životopisná encyklopedie, Praha 1996
- HANZELKA, J. – ZIKMUND, M.: Jižní Amerikou, Praha 1959
- HEROUT, J.: Slabikář návštěvníků památek, Pardubice 1994
- HESKOVÁ, M. a kol.: Marketing, České Budějovice 2003
- HOLAS, F. X.: Dějiny Svaté Hory, Příbram 1929
- HOLZKNECHT, V.: Antonín Dvořák, Praha 1955
- HORÁKOVÁ, H.: Strategický marketing, Praha 1997
- HORNER, S. – SWARBROOKE, J.: Cestovní ruch, ubytování a stravování, využití volného času, Praha 2003
- HRABÁNKOVÁ, M. – HÁJEK, T.: Management cestovního ruchu, České Budějovice 2002
- HRALA, V. a kol.: Geografie světového hospodářství (Vybrané kapitoly), Praha 2001
- INDROVÁ, J.: Hotelový management (Vybrané kapitoly), Praha 1996
- JANEČKOVÁ, L. – VAŠTÍKOVÁ, M.: Marketing měst a obcí, Praha 1999
- JEŽEK, V. a kol.: Město stříbra a slávy, Příbram 1966
- JONGE, C. H. de: Delft ceramics, London 1970
- KAREL IV.: Císař Karel IV. – vlastní životopis, Praha 1909
- KESNER, L.: Marketing a management muzeí a památek, Praha 2005

- KIRÁĚOVÁ, A.: Marketing destinace cestovního ruchu, Praha 2003
- KLARICOVÁ, K.: František Drtikol, Praha 1989
- KLUČINA, P.: Třicetiletá válka (obraz doby 1618 – 1648), Praha 2004
- Kolektiv: Ottův slovník naučný, Praha 1997
- Kolektiv: Zlato na Novoknínku, Příbram 2003
- KUČA, K.: Města a městečka v Čechách, na Moravě a ve Slezsku (díl první), Praha 1996
- KYBALOVÁ, L.: Obrazová encyklopedie módy, Praha 1973
- MIKULEC, J.: Leopold I. – život a vláda barokního Habsburka, Praha 1997
- MORISSON, A.: Marketing pohostinství a cestovního ruchu, Praha 1995
- NECHVÁTAL, B.: Vyšehrad – Kapitulní chrám sv. Petra a Pavla, Velehrad 1995
- NEUMANN, J.: Český barok, Praha 1969
- OLIČ, M. a kol.: Dobříš – město na Zlaté stezce, Praha 1998
- ORIEŠKA, J.: Metodika činnosti průvodce cestovního ruchu, Praha 1999
- ORIEŠKA, J.: Technika služeb cestovního ruchu, Praha 1999
- OTÁHAL, M.: Ferdinand Peroutka – muž přítomnosti, Praha 1992
- PALACKÝ, F.: Dějiny národu českého v Čechách a v Moravě (díl první), Praha 1848
- PÁNEK, J.: Poslední Rožmberkové, Praha 1989
- PIJOAN, J.: Dějiny umění (díl osmý), Praha 2000
- POBUDA, K.: Příbramské kostely, Příbram 1940
- POHL, W. – VOCELKA, A.: Habsburkové – historie jednoho evropského rodu, Praha 1996
- POCHE, E. a kol.: Umělecké památky Čech (díl první), Praha 1977
- PŘÍBSKÝ, V.: Adina – příběh české hvězdy, Praha 2001
- RASCHAUER, O.: Schönbrunn, Wien 1960
- SEDLÁČEK, A.: Hrady, zámky a tvrze Království českého (díl šestý), Praha 1995
- SPĚVÁČEK, J.: Jan Lucemburský a jeho doba (1296 – 1346), Praha 1994
- SPĚVÁČEK, J.: Václav IV. (1361 – 1419), Praha 1986
- SVOBODA, J. F. a kol.: Naučný geologický slovník (díl druhý), Praha 1961
- ŠMAHEL, F.: Husitské Čechy – struktury, procesy, ideje, Praha 2001
- ŠVEHLOVÁ, M.: Dobříš – 750 let, Dobříš 2003
- TICHÁ, I. – HRON, J.: Strategické řízení, Praha 2002
- VELFL, J.: Příbram v průběhu staletí, Příbram 1998
- VILÍMKOVÁ, M.: Stavitelé paláců a chrámů – Kryštof a Kilián Ignác Dienzenhoferové, Praha 1986

- VITÁSEK, J. – VITÁSEK, F.: 80 let dobříšské kopané, Praha 2002
VLNAS, V.: Princ Evžen Savojský – život a sláva barokního válečníka, Praha 2001
VRATISLAVSKÝ, J.: České kvarteto, Praha 1984
ZBOŘIL, K.: Marketingový výzkum – metodologie a aplikace, Praha 1998
ZIKMUND, M. – HANZELKA, J.: Cejlon – ráj bez andělů, Praha 1991

Periodika

- BELEJOVÁ, M.: Trendy cestovního ruchu, COT Business, 2004, č. 4, s. 12 - 13
JERIE, L.: Dobříšský zámek se vzpamatovává z období destrukce a řadí se mezi turistickou elitu, Příbramský deník 14, 2005, č. 136 (10. března 2005), s. 4
Kolektiv: V colledo-mannsfeldském duchu, Všudybyl, 2004, č. 2, s. 12 - 13
KOTÍKOVÁ, H.: Podpora prodeje – prvek marketingu destinace cestovního ruchu, Marketing & komunikace 15, 2005, č. 1, s. 14 - 15
MARTÍNEK, J.: Cyklostrategie známá, neznámá, COT Business, 2005, č. 5, s. 30 - 31

Informační materiály a průvodci

- Kolektiv: Canaletto, Praha 2000
Kolektiv: Dobříš, Dobříš 2002
Kolektiv: Dobříš a okolí, Dobříš 2004
Kolektiv: Dobříšsko a Novoknínsko, Dobříš 2006
Kolektiv: Příbramsko, Dobříšsko a Sedlčansko, Dobříš 2006
Kolektiv: Zámek Dobříš, Praha 2000
PERKA, R. – FLEGL, M.: Poutní místa, Praha 1991
PŘIBYL, S. a kol.: Národní pouť na Svatou Horu, Příbram 2005

Internet

- panorama.corinthia.cz
www.4pap.com
www.allamat.cz
www.amhz.cz
www.antonindvorak.cz

www.bellavista.cz
www.capek-karel-pamatnik.cz
www.corinthia.cz
www.czso.cz
www.esej.cz
www.europanostra.org
www.gocanada.cz
www.gymkc.cz
www.hotel-mana.cz
www.jindrichuvmlyn.cz
www.mapy.cz
www.mestodobris.cz
www.mierlo.nl
www.mojesvatba.cz
www.muzeum-pribram.cz
www.pribram-city.cz
www.pronuptia.cz
www.prostor-ad.cz
www.pruvodce.com
www.romantikparis.cz
www.stezka.cz
www.strukturalni-fondy.cz/index.php
www.svata-hora.cz
www.sweb.cz/jidelna.hk
www.sweb.cz/strzudobrise
www.travelatlas.cz
www.uehha.org
www.vewe.cz
www.viggen.cz
www.zamekdobris.cz
www.zamky-hrady.cz

Ostatní prameny

Francouzská zahrada

Informace pro svatebčany

Oficiální jednotná klasifikace ubytovacích zařízení České republiky

Prohlídková trasa zámku Dobříš

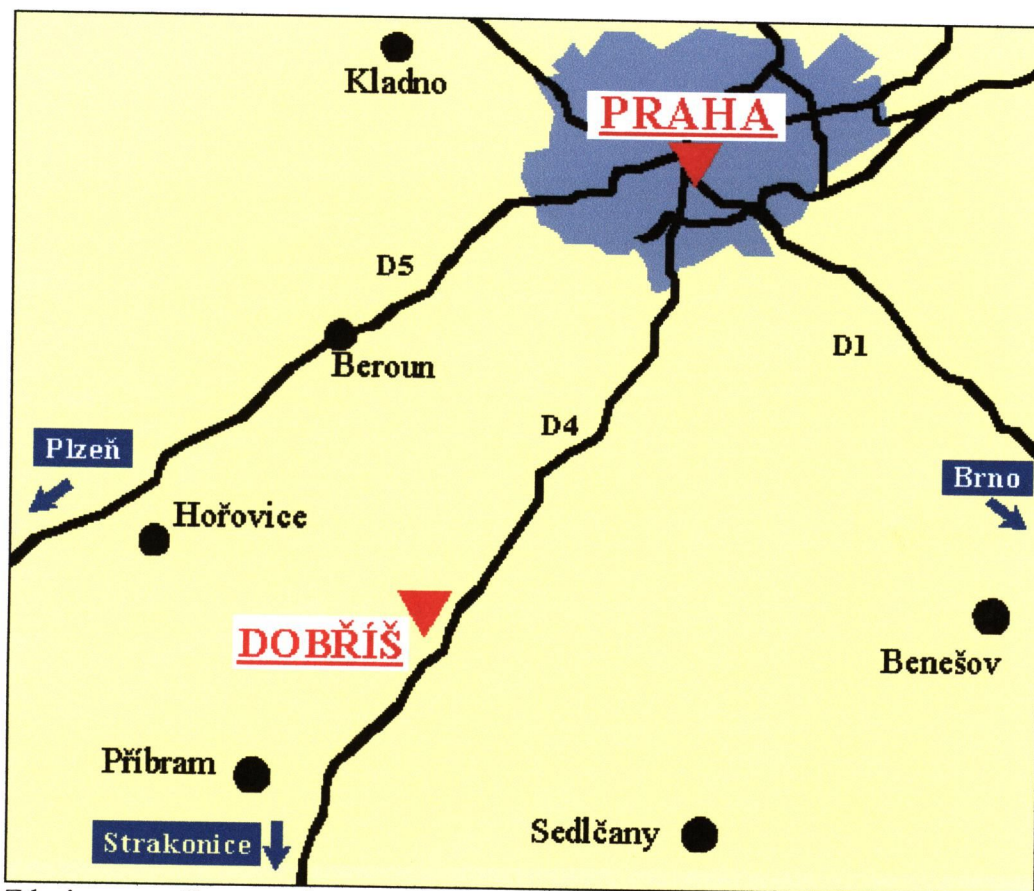
Stanovy Asociace majitelů hradů a zámků

Účetní uzávěrka zámku Dobříš za rok 2004

15. Seznam příloh

- Příloha č. 1: Orientační mapa – poloha Dobříše
- Příloha č. 2: Letecký pohled na město Dobříš
- Příloha č. 3: Orientační mapa – poloha zámku Dobříš
- Příloha č. 4: Zámek Dobříš
- Příloha č. 5: Interiér zámku Dobříš
- Příloha č. 6: Exteriér zámku Dobříš
- Příloha č. 7: Francouzská zahrada
- Příloha č. 8: Anglický park
- Příloha č. 9: Přehled významných akcí pořádaných na zámku
- Příloha č. 10: Podoba vstupenky
- Příloha č. 11: Další atraktivita sídlící na zámku Dobříš
- Příloha č. 12: Kulturně historické památky Dobříše
- Příloha č. 13: Atraktivita v okolí Dobříše
- Příloha č. 14: Profily cyklotras
- Příloha č. 15: Vzor dotazníku

Příloha č. 1: Orientační mapa – poloha Dobříše

Zdroj: www.allamat.cz/mapa_cz.gif

Příloha č. 2: Letecký pohled na město Dobříš

Zdroj: www.gymkc.cz/?page=galery&sekce=ost&galery=dobris&file=021.jpg

Příloha č. 3: Orientační mapa – poloha zámku Dobříš

Zdroj: www.mapy.cz

Příloha č. 4: Zámek Dobříš

Letecký pohled

Zdroj: www.travelatlas.cz/forza/strpovltavi/dobris.jpg

Severní křídlo

Zdroj: Archiv autora

Jižní křídlo

Zdroj: Archiv autora

Příloha č. 5: Interiér zámku Dobříš

Dámská ložnice

Zdroj: www.zamekdobris.cz/foto.htm

Pánská ložnice

Zdroj: www.zamky-hrady.cz/1/dobris.htm

Zrcadlový sál

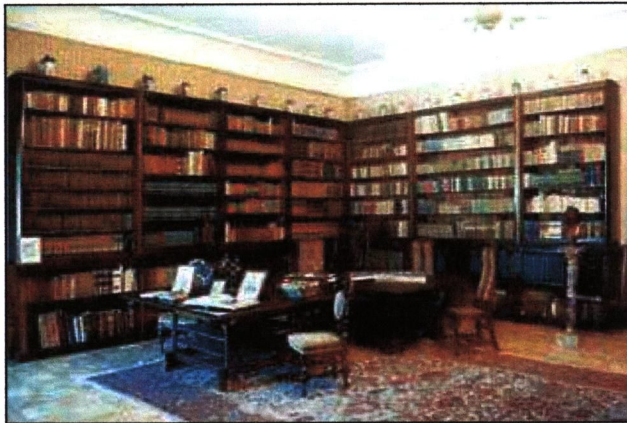
Zdroj: www.zamekdobris.cz/foto.htm

Rokokový sál

Zdroj: www.zamky-hrady.cz/1/dobris.htm

Knihovna

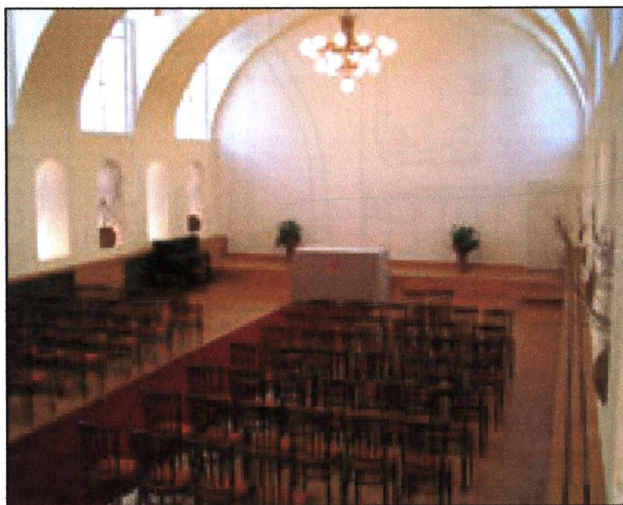
Zdroj: www.zamky-hrady.cz/1/dobris.htm

Jídelna

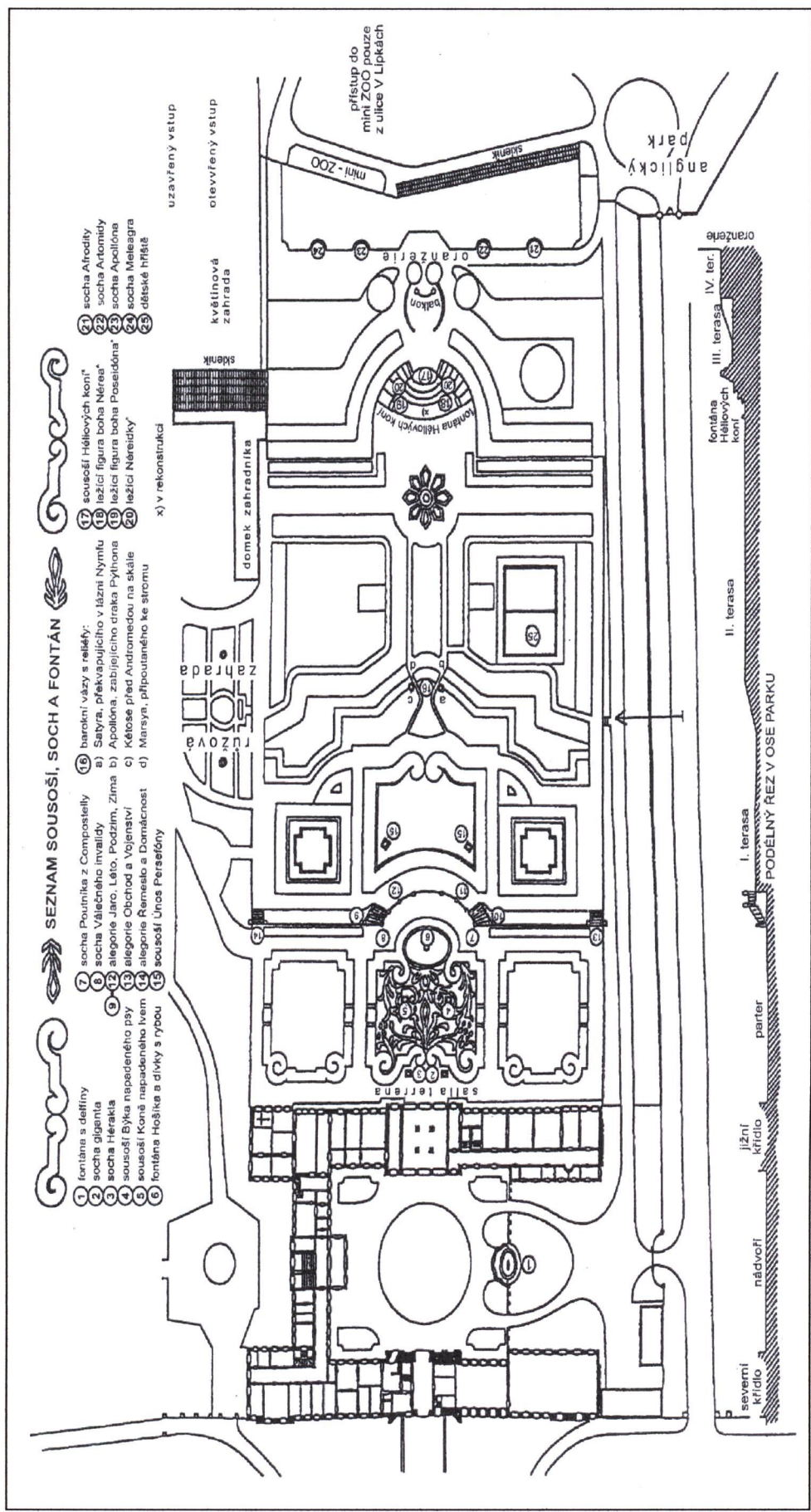
Zdroj: www.zamky-hrady.cz/1/dobris.htm

Konírna

Zdroj: www.zamekdobris.cz/foto.htm

Příloha č. 6: Exteriér zámku Dobříš

Zdroj: Správa zámku Dobříš

Příloha č. 7: Francouzská zahrada

Celkový pohled

Zdroj: Archiv autora

Pohled na zámek od fontány Napájení Heliových koní

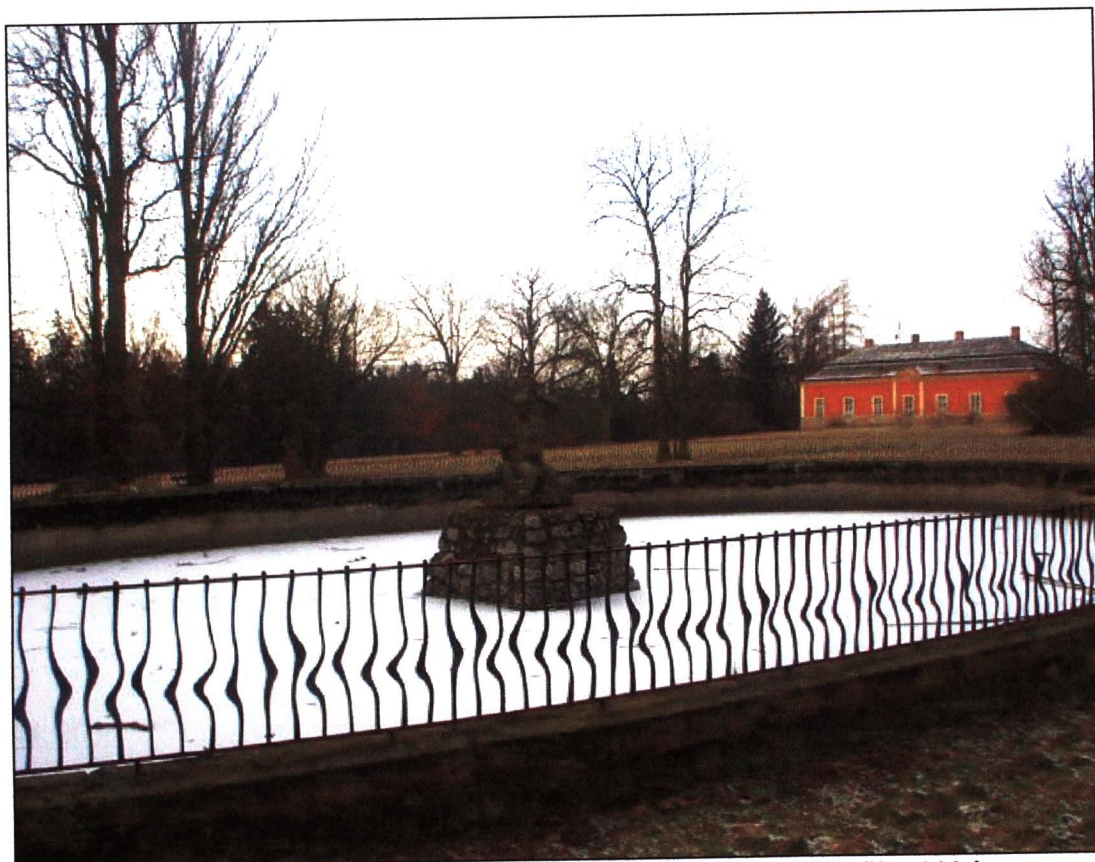
Zdroj: Archiv autora

Fontána Napájení Heliových koní

Zdroj: www.mestodobris.cz

Příloha č. 8: Anglický park

Zdroj: www.gymkc.cz/?page=galery&sekce=ost&galery=dobris&file=003.jpg

Příloha č. 9: Přehled významných akcí pořádaných na zámku

Období 1999 – 2002

- představení nového vozu *Škoda Fabia* - cca 5 000 návštěvníků z celého světa
- svatba herečky a zpěvačky *Moniky Absolonové* - červenec 2000
- zasedání *Mezinárodního měnového fondu* – září 2000
- návštěva duchovních představitelů: biskupa *Václava Malého*, biskupa *Jaroslava Škarvady*, nuncia apoštolského - velvyslance Vatikánu v ČR *Giovanniho Coppy*, arcibiskupa pražského a kardinála *Miloslava Vlka*
- pravidelné konání koncertů vážné hudby ve spolupráci s *International Cultural Productions - Nizozemsko*
- oslava *švýcarského národního svátku* za účasti velvyslance Švýcarska *Hansrudolfa Hoffmana* (27. července 2002)
- *prezentace Portugalska* za účasti velvyslankyně *Any Marthinho* (2. října 2002)
- *Miss 2002* - fotografická prezentace - malý vestibul při východu z expozice
- představení nového vozu *Renault Mégane II* - 2002

Rok 2003

- uspořádání 2. ročníku *Jarní rallye v kategorii FIVA "B"* ve dnech 23. až 25. května 2003 - historické automobily
- svatba olympijského vítěze v akrobatickém lyžování *Aleše Valenty a Elen Černé* - květen 2003
- akce uspořádaná pro významné klienty firmy *Eurotel* - červen 2003
- setkání *ředitelů krajských úřadů* - červen 2003
- představení nového vozu firmy *Volkswagen* - červen 2003
- slavnostní oběd pořádaný Krajským úřadem Středočeského kraje při příležitosti návštěvy ministerského předsedy spolkové země Porýní-Falce *pana Kurta Becka* - červenec 2003
- jednání Sdružení vlastníků obecních a soukromých lesů v ČR za účasti *Dipl. Ing. Jerome Colloredo-Mannsfelda, Karla Schwarzenberka, Johannesa Lobkowicze, Ing. Františka Kučery, ministra životního prostředí RNDr. Libora Ambrozka, náměstka ministra zemědělství Ing. Jaromíra Vašíčka* a dalších - září 2003

- odborný seminář pořádaný firmou *Deloitte & Touche* pro firmu *Toyota Group Members* - září 2003
- setkání *předsedů vlád Visegrádské skupiny* za účasti *Vladimíra Špidly* (Česká republika), *Pétera Medgyessyho* (Maďarsko), *Leszka Millera* (Polsko), *Mikuláše Dzurindy* (Slovensko) - říjen 2003
- klienty dále jsou: *Univerzita Karlova v Praze - Přírodovědecká fakulta*, *Střeodočeská energetická a. s.*, *Ministerstvo financí ČR*, *Česká pojišťovna a. s.* a mnoho dalších institucí

Rok 2004

- návštěva *Rolanda Härtela*, státního tajemníka pro vědu a kulturu země Porýní-Falce, pod záštitou Střeodočeského kraje - duben 2004
- firemní konference ČSOB pro pracovníky v automobilovém průmyslu za účasti *Ing. Milana Urbana*, ministra průmyslu a obchodu, *PhDr. Josefa Kovalovského*, výkonného ředitele ČSOB, *Mr. Masatake Enomota*, prezidenta Toyota Peugeot Citroen Automobile, a dalších - květen 2004
- pravidelné konání koncertů vážné hudby ve spolupráci s *International Cultural Productions* - Nizozemsko - květen 2004
- návštěva *vojenských a leteckých přidělců a jejich rodinných příslušníků akreditovaných v ČR* - květen 2004
- uspořádání 3. ročníku *Jarní rallye v kategorii FIVA "B"* ve dnech 21. až 25. května 2004 - historické automobily
- svatba fotbalového reprezentanta *Tomáše Juna* - květen 2004
- představení nového vozu *Peugeot 407* (23. - 30. května 2004)
- svatba *Jana Kollera*, fotbalového reprezentanta ČR a hráče týmu Borussia Dortmund, a *Hedviky Kaňkové* - červen 2004
- *kouzelnický den s Harry Potterem* - akce pro významné klienty *Raiffeisenbank* - účast 1 150 osob, moderátor a konferenciér *Jan Čenský* - červen 2004
- kongres *Evropské federace stavebního průmyslu* - moderátor akce *Mgr. Jan Kovařík* - červen 2004
- 10. výročí společnosti *Marbo CZ* - výrobce systému DEFEND LOCK - moderátor *Mgr. Jan Kovařík* - září 2004
- *rádio Blaník* - akce pro významné klienty - září 2004

- akce 120. výročí firmy *Stock Plzeň a. s. Božkov* za účasti generálního ředitele společnosti *Martina Petráška*, moderátor - *Pavel Anděl*, módní přehlídka *CZ Models s Andreou Vránovou*, vystoupení skupiny *Čechomor* - září 2004
- natáčení reklamního spotu - nový model tenisové rakety *Head* - listopad 2004
- slavnostní večer pořádaný k vyhlášení ankety *Sportovec Středočeského kraje 2004* - pod záštitou a za osobní přítomnosti hejtmana Středočeského kraje *Petra Bendla*, účast - *Jan Železný, Květa Jeriová, Lenka Šmídová* - prosinec 2004

Rok 2005

- natáčení reklamního spotu v Zrcadlovém sále pro přední italskou banku *Monte dei Paschi di Siena*, architekt: světově uznávaný *Francesco Frigeri* (mimo jiné se podílel na filmu *Ukřižování Ježíše Krista* v režii *Mela Gibsona*) - březen 2005
- představení nového modelu vozu *Lexus GS* za účasti *Mr. Hitoshi Ikoma*, prezidenta firmy *TOYOTA MOTOR CZECH*, moderátoři akce - *Marek Vašut, Klára Doležalová*, hosté - *Jan Měšťák, Miloš Zapletal, Pavel Šporcl, Petr Fejk, Aleš Valenta, Karel Poborský* a další, to vše za doprovodu *Parnas Kvarteta* (17. května 2005)
- svatební květinový den – květinový salon *Letizia* - *paní Martina Krátká* (22. května 2005)
- akce „*Canada Day Celebration*“ za účasti velvyslance Kanady *Bruce Jutziho*, prezidenta Kanadské obchodní komory *Petra Formánka* a mnoha dalších hostů a členů komory (26. června 2005)
- slavnostní galavečer pro firmu *Sellier & Bellot* - říjen 2005
- akce pro firmu *Oskar - Vodafone* - za účasti generální ředitelky *Karly D. Stephens* - listopad 2005
- natáčení *TV Prima - Vánoce s Troškou pohádek* (hlavní pořad 24. prosince 2005 na TV Prima) - za účasti *Zdeňka Trošky, Moniky Absolonové, Sabiny Laurinové, Daniela Hůlky* a dalších herců - listopad 2005

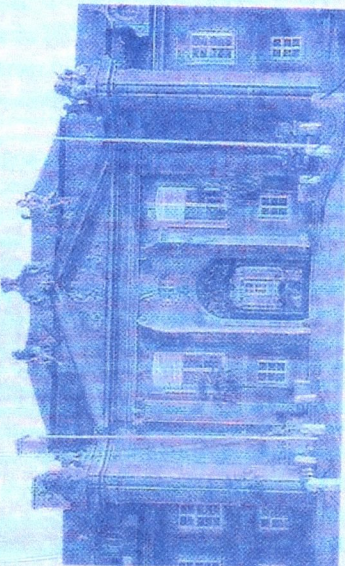

Filmové projekty

- *Princezna ze mlejna I. a II.* - režie *Zdeněk Troška*, v hlavních rolích *Monika Absolonová, Andrea Černá, Radek Valenta*
- *Mlhy nad Avalonem* - v hlavních rolích *Anjelica Huston* (známá z filmů *Čest rodiny Prizziů, Adamsova rodina, Pošťák vždy zvoní dvakrát*), *Julianna Margulies* (známá ze seriálu *Pohotovost*)
- *Aféra s náhrdelníkem*
- *From Hell – Jack Rozparovač* - v hlavní roli *Johnny Depp*
- seriál *Immortal - Nesmrtelný* - v hlavní roli *Lorenzo Lamas*
- *Shanghai Knights - Šhangajští rytíři* - v hlavní roli *Jackie Chan*
- *The Illusionist – Iluzionista* – v hlavní roli *Edward Norton* - duben 2005

Zdroj: www.zamekdobris.cz/akce.html

Příloha č. 10: Podoba vstupenky

Zámek Dobříš

Kontrolní ústřížek

Dospělí	:	á
Děti	:	á
Důchodci	:	á
Osob	:	

Cena s DPH:

Ing. Jerome Colloredo-Mannsfeld, Lesní a rybníční správa Zbiroh, Zámek Dobříš, 263 01 Dobříš č.p.1 IČO: 687 76152, DIČ: CZ615012801

Zdroj: Správa zámku Dobříš

Příloha č. 11: Další atraktivy sídlící na zámku Dobříš

Městské muzeum Dobříš – výstava historických motocyklů

Zdroj: Archiv autora

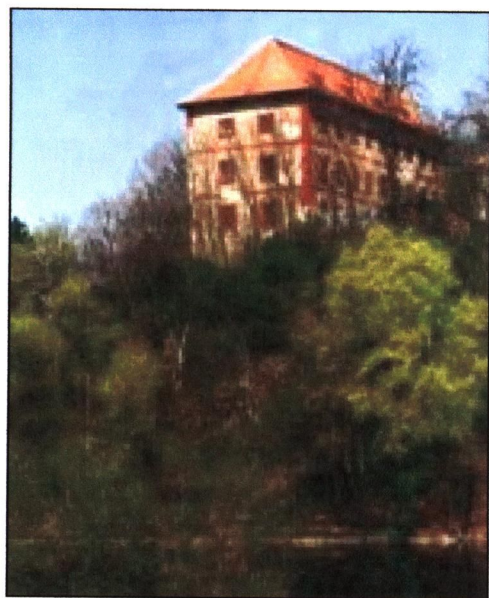
Muzeum hodin

Zdroj: www.zamekdobris.cz/foto.htm

Příloha č. 12: Kulturně historické památky Dobříše

Hrad Vargač

Zdroj: www.gymkc.cz/?page=dobris

Kostel Nejsvětější Trojice

Zdroj: www.gymkc.cz/?page=dobris

Radnice

Zdroj: www.prostor-ad.cz/pruvodce/okolobrd/dobris/radnice.htm

Příloha č. 13: Atraktivita v okolí Dobříše

Památník Karla Čapka – Strž

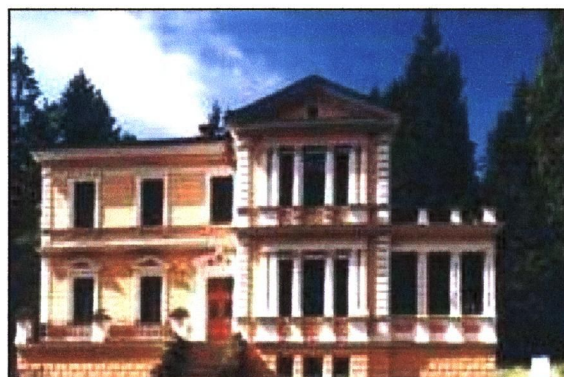
Zdroj: www.sweb.cz/strzudobrise

„Mincovna“ v Novém Kníně

Zdroj: Informační materiál Dobříšsko a Novoknínsko, Dobříš 2006

Památník Antonína Dvořáka

Zdroj: www.antonindvorak.cz

Zámeček – Ernestinum

Zdroj: www.pribram-city.cz/index.php?vid=223

Svatá Hora

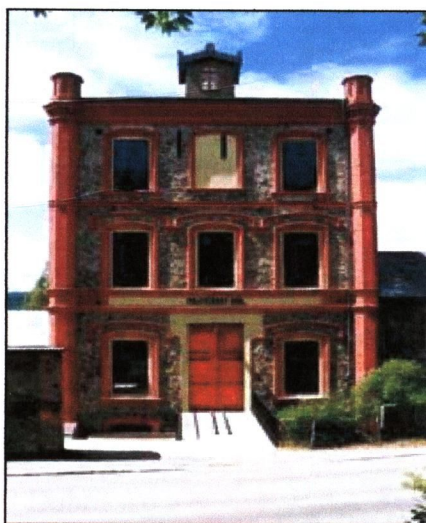
Zdroj: www.svata-hora.cz

Kostel sv. Jakuba

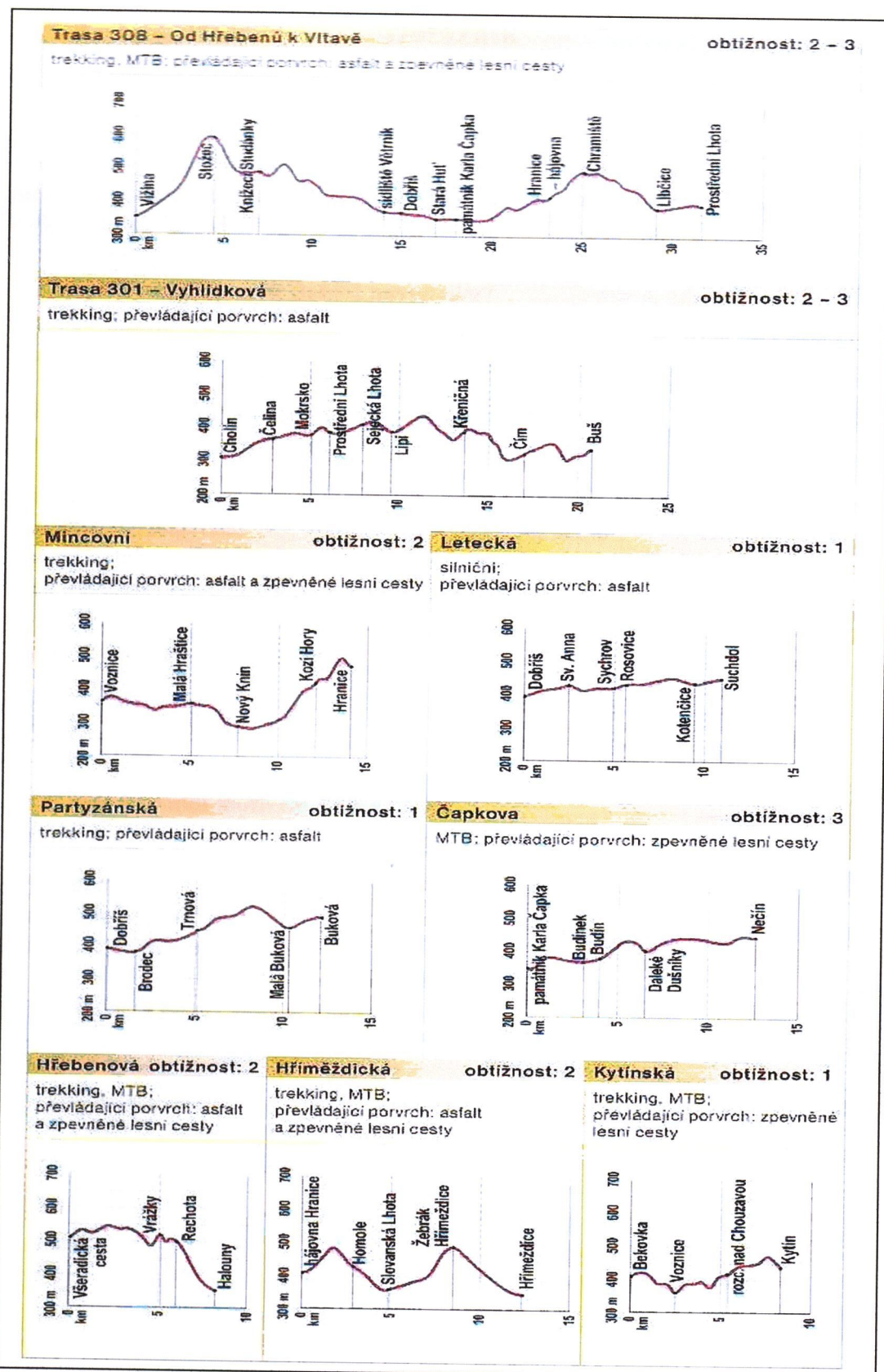
Zdroj: Archiv autora

Hornické muzeum Příbram

Zdroj: www.muzeum-pribram.cz

Příloha č. 14: Profily cyklotras

Zdroj: Informační materiál Dobříšsko a Novoknínsko, Dobříš 2006

Příloha č. 15: Vzor dotazníku

Dotazník

*Dovolte, abych se představil. Jmenuji se Pavel Vopička a jsem student Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích v oboru obchodně podnikatelském se specializací cestovní ruch. Tento dotazník slouží k vypracování diplomové práce na téma **Možnosti využití zámku Dobříš pro rozvoj cestovního ruchu**. Jste ochoten/ochotna věnovat mi 10 min času na vyplnění?*

1. Kolikrát jste již zámek Dobříš navštívil/a?

poprvé	několikrát	jezdím sem často
--------	------------	------------------

2. Kde jste především získal/a informace o zámku?

(možnost více odpovědí – max. 3 odpovědi)

a) reference od příbuzných, známých	e) na veletrhu, výstavě
b) z tištěných materiálů	f) ve škole
c) z rádia, televize	g) jinak – uveďte jak:
.....
d) na internetových stránkách	

3. Jak dlouho se zdržíte v Dobříši?

a) 0 – 3 h	c) více než 6 h bez přenocování
b) 3 – 6 h	d) strávím zde dnů

4. Co bylo hlavním motivem Vaší návštěvy?

(možnost více odpovědí – max. 2 odpovědi)

a) zájem o historii	d) příroda, klidné prostředí
b) architektonické památky	e) jiné
.....
c) rekreace, oddech	

5. Jak je Vaše cesta organizována?

a) individuálně	c) služební cesta
b) organizovaný zájezd	d) jinak

6. Jak jste se dostal/a do Dobříše?

a) pěšky	d) autem (motocyklem)
b) na kole	e) linkovým autobusem
c) vlakem	f) zájezdovým autobusem

7. Proč jste přijel/a do Dobříše?

a) jednodenní výlet do Dobříše	c) jiné (služebně)
.....
b) součást dovolené	

8. S poskytnutými informačními službami na zámku a v jeho nejbližším okolí jste byl/a:

zcela spokojen/a	částečně spokojen/a	částečně nespokojen/a	zcela nespokojen/a
------------------	---------------------	-----------------------	--------------------

9. Co postrádáte na zámku nebo v jeho okolí?

.....
.....

10. Využil/a byste předem zajištěné ubytování, pokud byste zde strávil/a více dnů?

určitě ano	spíše ano	spíše ne	určitě ne
------------	-----------	----------	-----------

11. Jaký typ ubytování byste preferoval/a?

a) žádný	d) penzion ve městě
b) ubytování v zámeckých prostorech	e) camp, tábořiště
c) hotel ve městě	f) jiný typ (jaký?)

12. Jakému typu stravování byste v případě pobytu dal/a přednost?

a) běžná restaurační nabídka	c) vlastní příprava stravy
b) staročeská kuchyně	d) jiný typ (jaký?)

13. O jaký typ kulturní akce pořádané na zámku byste měl/a zájem?

a) žádný	d) historické slavnosti
b) koncerty	e) jiné – uveďte:
.....
c) jarmarky	

14. Údaje o Vás

Pohlaví:

muž	žena
-----	------

Věk:

do 17 let	18 - 25	26 - 35	36 - 45	46 - 55	56 let a více
-----------	---------	---------	---------	---------	---------------

Vzdělání:

základní/vyučen/a	střední	vysokoškolské
-------------------	---------	---------------

Trvalé bydliště (*kraj resp. okres, popř. země*):

.....

Děkuji Vám za ochotu a čas strávený vyplněním dotazníku.

Místo:

Tazatel:

Datum:

Rozsah grafických prací: dle potřeby

Rozsah průvodní zprávy: 60 – 70 stran

Seznam odborné literatury:

- Kopáček, L.: Šlechtické a erbovní rodiny dobříšské. F. Pelc, Dobříš: 1908
Koudelka, I.: Zámek Dobříš. Praha: Regulus, 1999
Sedláček, A.: Hradý, zámky a tvrze Království českého (díl šestý). Praha: Argo, 1995
Švehlová, M.: Dobříš – 750 let. Městská knihovna Dobříš, Dobříš: 2003

Vedoucí diplomové práce: PhDr. Zdeněk Vybíral

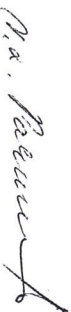
Konzultant:

Datum zadání diplomové práce: 2. 3. 2004

Termín odevzdání diplomové práce: 30. 4. 2006

JIHOČESKÁ UNIVERZITA
V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
„učilni gádelni“
VANČUROVA BŘAN. 390 01 TÁBOR

doc. Ing. Marie Hesková, CSc.
Vedoucí katedry

doc. Ing. Magdalena Hrabánková, CSc.
Děkanka

V Českých Budějovicích dne 12. 3. 2004

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma „Možnosti využití zámku Dobříš pro rozvoj cestovního ruchu“ vypracoval samostatně na základě vlastních zjištění a poznatků. Veškerá použitá literatura a jiné podkladové materiály jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

V Táboře dne 24. dubna 2006

Pavel Vopička